Din învățăturile Părintelui

ARSENIE BOCA

OMUL, ZIDIRE DE MARE PREȚ

Conţinutul prezentei cărţi este adunat de Părintele Arhimandrit **Serafim Popescu** - mare duhovnic, om smerit, bun, blând, binevoitor, alinând suferinţele multor suflete necăjite - unul dintre primii vieţuitori împreună cu Părintele Arsenie Boca, ai Sfintei Mănăstiri Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, stareţ între anii 1949-1955.

Născut la 27 Octombrie 1912, trece la cele veşnice la 22 Decembrie 1990.

*„Legământul Meu cu el era **viaţă** şi pace şi i le-am dat, ca să se teamă de Mine şi să se cutremure, şi el se temea şi se cutremura înaintea numelui Meu.*

Învăţătura adevărului era în gura lui şi pe buzele lui nu s-a aflat nedreptate; în pace şi în dreptate a umblat cu Mine şi pe mulţi i-a întors de la rău.

Căci buzele preotului vor păzi ştiinţa şi din gura lui se va cere învăţătura, căci el este solul Domnului Savaot" (Maleahi 2, 5-7)

Cine are minte, să ia aminte!

Din învăţăturile

Părintelui **Arsenie Boca**

OMUL,

zidire de mare preţ

Tipărită cu binecuvântarea

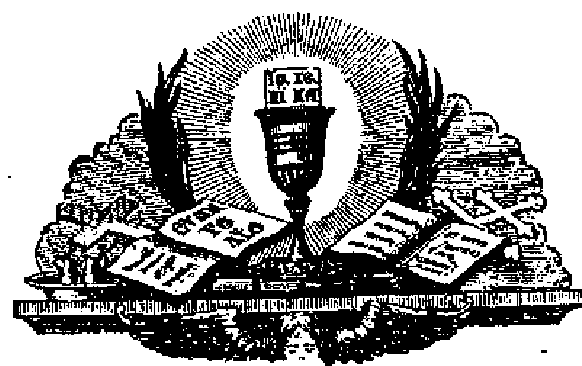
Preasfinţitului **CALINIC**

Episcopul Argeşului

Ediţia a III-a revizuită

ISBN 973-8256-18-6

Consilier editorial:
Preot Nicolae Tănase

Ediție îngrijită de Ieromonahul Teognost
Mănăstirea Sfinții Arhangheli
Mihail și Gavriil

Difuzarea se face prin

„PELERINUL" - IAŞI;
Stradela Grădinari 39; Bl. B2; Sc. B;
Et. 3; Ap. 3; cod 6600;

Telefon: 0744. 91 50 69

Editura primește spre tipărire:
cărți, manuscrise, casete video și audio;
toate cu conținut ortodox.

Editura cere ajutor financiar (sponsorizare) pentru a putea continua tipărirea de carte bisericească.

Binevoitorii pot depune donațiile în contul Editurii Pelerinul, Nr. RO89 RNCB 0175 0335 7393 0001; Cod Fiscal 5606114, deschis la BCR Iași. Pentru informații sunați la telefonul **0744 91 50 69**

Bunul Dumnezeu și Maica Domnului să vă răsplătească.

ÎN LOC DE PREFAŢĂ

Părintele Arsenie Boca, acest mare duhovnic al secolului XX, este cunoscut nu prin mari tratate de teologie, nici prin mari scrieri sau eseuri de mistică şi ascetică, ci pentru profunda sa personalitate de excepţie, pentru **harul** primit de la Dumnezeu de a pătrunde până în străfundurile fiinţei umane provocând zguduiri morale ce au dus la restaurarea stării sufleteşti a multora ce i-au devenit ucenici.

De asemenea a rămas întipărit în sufletul celor ce l-au cunoscut pentru viaţa sa vulcanică dăruită întru totul slujirii lui Dumnezeu şi aproapelui spre luminarea tuturor credincioşilor râvnitori spre mântuire. Adânca şi smerita sa trăire duhovnicească prin care s-a unit cu Hristos, Lumina lumii, a luminat cu torente de adâncă înţelepciune duhovnicească sufletele tuturor celor dornici să audă şi să împlinească cuvântul său „**spus cu putere multă**", cu puterea celui ce a pus în practică cu toată sinceritatea învăţătura creştină ortodoxă, supunându-se întru desăvârşită ascultare şi lepădare de sine poruncilor dumnezeieşti. „**Fenomen unic în istoria monahismului românesc**", după cum avea să-l numească Părintele Dumitru Stăniloae, a crescut şi a format generaţii de credin-

cioşi, locurile pe unde a trecut fiind pentru totdeauna marcate de amintirea Sfinţiei sale.

Mulţi sunt cei care de la naştere şi până la mormânt se zdrobesc pe sine şi-i zdrobesc şi pe alţii, prin tot felul de metode, sub călcâiul de fier al înţelepciunii acestei lumi (a diavolului), pentru a se aşeza ei cât mai comod în tiparele vieţii acesteia. Dar „**viaţa aceasta pământească nu-şi are scopul în sine, ci în cealaltă.** A o trăi ca scop în sine înseamnă să-i tai perspectiva veşniciei, înseamnă să-L negi, să-L alungi pe Iisus din tine, să alungi Sensul şi să rămâi cu nonsensul (cu diavolul)". „**A trăi aşa, înseamnă să răspunzi lui Iisus: Toate Îţi sunt date Ţie, afară de mine; eu m-am dat altuia (diavolului)**..."

Viaţa aceasta şi toată înţelepciunea ei, oricât ni s-ar părea de frumoasă, este doar o trecere, un examen personal de slujire şi credinţă în relaţia noastră cu Dumnezeu, spre cele veşnice: rai sau iad.

Înţelegând lucrul acesta - ca toţi marii Părinţi ai Bisericii Ortodoxe - Părintele Arsenie îşi începe examenul încă din tinereţe, conştient fiind şi asumându-şi toate riscurile celor spuse de Mântuitorul: *„Dacă M-au prigonit pe Mine, şi pe voi vă vor prigoni"* (Ioan 15,20). Şi cum satana îşi are slugile lui, de aceea Părintele Arsenie nici nu a încăput şi nu încape nici astăzi în tiparele „gândirii şi înţelepciunii" mai marilor şi mai micilor bursieri ai vremii. De fapt el, cel prigonit din toate părţile, nu mai era, duhovniceşte vorbind, printre noi decât cu trupul pentru că scris este: *„Unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta"* (Matei 6, 21).

Întreaga sa viaţă a dăruit-o Dumnezeului Celui Sfânt în Treime, Căruia I-a slujit cu totală dăruire; în numele Sfintei Treimi se jertfeşte; în numele Sfintei Treimi se smereşte primind cu chip luminat toate loviturile; în numele Sfintei Treimi îi primeşte pe toţi arătându-le „Cărarea ce duce la Împărăţie", învăţându-i să meargă pe ea şi făcându-se „tuturor toate" după îndemnul Sfântului Apostol Pavel. În numele Sfintei Treimi restaurează şi „rectitoreşte" locaşuri sfinte şi tot în numele Sfintei Treimi se roagă neîncetat pentru toţi.

Se poate spune că el a adunat întregul Ardeal în jurul Bisericii şi aproape întreaga ţară în jurul Numelui lui Dumnezeu, pentru ca oamenii, cei râvnitori spre mântuire, să învingă răul prin rugăciune, post şi spovedanie deasă, prin ascultarea de duhovnic şi prin trăirea după poruncile Mântuitorului.

El a fost şi va rămâne în amintirea poporului simplu şi drept-credincios - căruia cu smerenie i s-a descoperit în plinătatea darurilor primite de la Dumnezeu, pe care nu le-a ţinut „sub obroc" - ocrotitorul ceresc şi mijlocitorul nostru la scaunul Preasfintei Treimi, după Maica Domnului şi după ceilalţi mari Sfinţi Părinţi ai Bisericii noastre Ortodoxe.

Nota editurii

Părintele Arsenie Boca
la vârsta de 36 de ani (1946)

Fiii învierii[1]

Învăţătura despre învierea morţilor se cunoştea în Israel de pe vremea proorocului Iezechiel. Dar precum au fost israelitenii împotriva proorocului, aşa au fost şi împotriva învierii morţilor încât, împotrivirea ajunsese contemporană cu Iisus în secta saducheilor.

Drept aceea se prezintă oarecare sectari saduchei la Iisus cu gând să-L prindă în cuvânt, despre Înviere. (Mult s-au zbătut unii oameni, şi se zbat şi astăzi, ca să-L compromită pe Iisus, numai ca să scape de imperativul felului Său de a fi în lume).

Astfel, I s-au prezentat la un colţ imaginar şi i-au zis: Moise ne-a poruncit prin lege căsătorie de levirat, prin care o femeie de va rămâne văduvă şi fără copii, fraţii lui (cumnaţii ei) sunt obligaţi să o ia de soţie. Deci o femeie a fost soţia a şapte fraţi, a cărora dintre ei va fi la înviere?

De fapt ei nu mărturiseau altceva decât imposibilitatea lor personală de a putea gândi şi alt mod de existenţă. Dar dacă nu puteau gândi altceva, fiindcă întrecea puterile raţiunii, de aici nu urmează a trage concluzia inexistenţei faptului ce ne depăşeşte. Şi

[1] Matei 22, 23-32.

fiindcă sunt date care depăşesc limitele raţiunii, dar care trebuie totuşi ştiute, de aceea a venit Iisus, Dumnezeu-Omul, omul de peste limitele omului, şi ne-a descoperit configuraţia celuilalt tărâm, mod viitor al existenţei noastre.

Iată justificarea raţională a credinţei!

Iată raţiunea Revelaţiei!

Căci dacă natura noastră ar fi fost redusă numai la modul acesta trupesc al existenţei, am avea şi noi măcar liniştea vitelor. Dar de vreme ce am refuzat a trăi condiţia dobitoacelor cu toată liniştea lor, aceasta înseamnă că această natură, o refuză natura noastră viitoare.

E drept că nu poţi cere omului să zboare. Dar chiar dacă nu va crede, el tot va zbura, când va ajunge fluture (aici părintele se referă la acei care cred greşit în reîncarnare).

Condiţia omului nu este definitiv aceasta. Şi fiindcă nu este aceasta, de aceea simţim în noi neliniştea contrazicerii şi a neînţelesului. Dacă aceasta ar fi situaţia noastră definitivă, am şti că n-avem sens. Aceasta ar fi cu adevărat tragedia omului.

Dar chipul lumii acesteia trece. După el vine altul. Şi chiar despre acela ne vorbeşte Iisus. El a venit la noi din celălalt mod de existenţă. Acolo existenţa are alte legi. E veacul viitor.

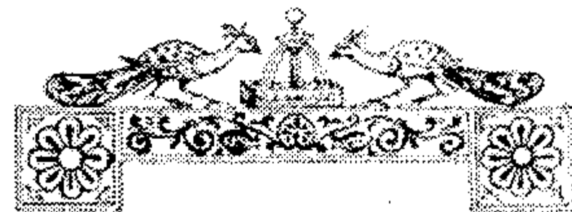
Cei care se învrednicesc să-l dobândească, nici nu se însoară, nici nu se mărită şi nici să moară nu mai pot, fiindcă sunt la fel ca îngerii şi sunt fiii lui Dumnezeu, de vreme ce sunt fiii Învierii. Iar precum

că este Înviere, chiar Moise, pe care voi saducheilor îl aduceţi ca autoritate a cuvintelor, a arătat-o când Îl numeşte pe Dumnezeu, Dumnezeu al lui Avraam, al lui Isaac şi Iacov. Deci nu este un Dumnezeu al morţilor ci al viilor, căci în Dumnezeu toţi sunt vii.

Acestea sunt cuvintele Mântuitorului care l-au zguduit pe Pascal când a scris biletul ce-l purta cusut în haină: Dumnezeul lui Avraam, Isaac şi Iacov, nu „Dumnezeul" filozofilor, „Substanţa" lui Spinoza, „Absolutul" lui Hegel. Un Dumnezeu viu, al vieţii, chiar al construcţiei raţiunii, dar în nici un caz un dumnezeu „produs de om".

Iisus a astupat gura dificultăţilor saducheilor.

Învierea omului în veacul viitor atinge neajunsul şi toată nedesăvârşirea modului actual al existenţei. A te căsători e o lege a veacului de acum. A renunţa la ea când o poţi face, înseamnă a trăi prefigurarea modului viitor al naşterii omenirii, a trăi cu anticipaţie o metafizică; înseamnă a trăi una din concluziile religiei, aşa cum a trăit Iisus.

Zaheu vameşul[2]

„Toţi murmurau şi ziceau: a intrat să poposească la un păcătos" (Luca 19, 7).

Ei... „drepţii" osândeau şi pe Iisus şi pe Zaheu. Pe Iisus că nu Se ţine „sfânt" ci Se „pogoară" şi cinsteşte cu venirea Sa pe un păcătos; iar pe păcătos îl osândeau ca nevrednic de Iisus.

Mintea aceasta tulburată, din care sfredeleau ochii osândirii, iată că primeşte următoarea palmă, mai întâi de la Zaheu - *„... Atunci Zaheu, stând, a zis către Domnul: «Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor, iar dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit!»"* (Luca 19, 8).

Iată că îndreptarea omului în faţa Domnului astupă gura oamenilor. Dar le-a astupat-o şi Domnul zicând: *„Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, pentru că şi acesta este fiu al lui Avraam"* (Luca 19, 9).

Se vede limpede că Mântuitorul îi are în vedere şi pe cărturarii cârtitori căci lor le bate răspunsul; pentru că dacă ar fi vorbit Iisus numai cu Zaheu, i-ar fi zis acestuia aşa: „căci şi tu fiu al lui Avraam eşti", dar nezicând aşa, se vede că le împrăştie acestora ţipetele osândirilor şi ţepele osândelor.

---

[2] Luca 19, 1-9.

Iată, prin urmare, că omul care se îndreaptă, fie el oricât de vameş şi de păcătos, simte bucuria pe care n-o rănesc osândele şi nici el n-are om de osândit. De aici începe omul să se asemene cu Dumnezeu.

Când vine Domnul la tine te dezleagă de toate, nu numai de toate nedreptăţile tale, ci şi de toată dreptatea ta... Când stai în „faţa Domnului" eşti mai presus de lumea aceasta, mai presus de avuţia lumii, mai presus de trăncăneala şi cârteala vieţii, mai presus de lupta ei, ai, cu un cuvânt, ceva din linişte mai presus de lume a lui Dumnezeu, Care pătrunde în tine.

De altfel, nici n-ajungi în „faţa lui Dumnezeu" până n-ai întors toate ale Cezarului înapoi Cezarului.

De aici încolo începe sfinţenia.

Cât de tare şi mai presus de orice frică pământească e omul ce se dezleagă de nedreptăţile sale cu lumea aceasta, ne poate fi o pildă Sfântul Vasile cel Mare.

„Crâmpeie" asupra veacului al IV-lea

Se scriu lucrurile acestea, mărturie, pentru creştinii care vor să înţeleagă, că trăim cele mai bune vremuri pentru mântuire.

Iată dovada istorică:

...La anul 313 de la Hristos, împăratul Constantin dădu „edictul de la Milan" prin care recunoştea creştinismul printre religiile de stat. Mare bucurie în creştinătate! Dar..., cum au scăpat creştinii de grijă, cum au trecut de ilegalitate la libertate, la persoană juridică, viaţa morală a creştinilor începu să se destrame. Cum şi-au primit averile înapoi - urmaşii mucenicilor - puţini au mai rămas care să nu se încovoaie cu dragostea mai mult spre lumea aceasta (a stomacului) ...

Deci, de îndată ce au ieşit de prin găurile pământului (din catacombe) la larg, de îndată ce au scăpat de prigoanele Cezarilor, într-un cuvânt de îndată ce au ieşit din împrejurarea de jertfă a vieţii, când adică nu mai era o primejdie a mărturisi creştinismul pe faţă, iată că şi dragostea de Dumnezeu şi grija de suflet până la aşa măsură se răciseră, încât au început a se lua după un rătăcit: după Arie, care tăgăduia dumnezeirea Mântuitorului - chiar piatra de temelie, piatra cea din capul unghiului, prin care

stă sau cade cineva din creştinism.

De îndată ce creştinismul, mai bine zis creştinii, fură lăsaţi la larg, se înmulţi şi înclinarea de a cădea din creştinism. Nu ştiu cum, dar parcă nu e nimic pe lume fără o rânduială, că iată a venit şi pentru aceştia (creştinii doar cu numele) o căpetenie după care să se ia. Parcă de aici începe judecata, care desparte oile de capre. Ar fi fost de mirare să nu se arate o atare ispită de necredinţă, de vreme ce odată cu împăratul Constantin au trecut, cu numele, la creştinism, două treimi din imperiu. Era „la modă" să ai credinţa împăratului, deşi toţi aceşti creştini cu numele, cu puţin înainte s-ar fi îngrozit de primejdiile mărturisirii lui Hristos. Nu e deci de mirare ca toţi aceştia, la care se mai adăugau şi urmaşii lui Constantin, ba chiar şi mulţi episcopi, să se trezească la un moment dat mărturisind o credinţă alăturea de creştinism, totuna cu necredinţa.

Nu e greu de a înţelege cum devin lucrurile astfel. **Când viaţa aceasta e încurajată de statornicia bogăţiei, de negrija întâmplărilor, omul se strică;** iar o viaţă stricată de patimi strică şi mintea, care odată stricată nu mai deosebeşte adevărul de minciună sau binele de rău, ci le zice tocmai întors (invers): răului bine şi minciunii adevăr.

Încetând prigoanele, aşa de tare se stricaseră purtările creştinilor şi aşa se întindea tăgăduirea dumnezeirii Mântuitorului (adică necredinţa), încât - zice un istoric al vremii - „dacă Dumnezeu nu ar fi trimis pe Sfinţii: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul,

Grigorie de Nyssa şi Ioan Gură de Aur, ar fi trebuit să vină Hristos a doua oară"; că fărădelegile grăbesc judecata.

Iar un filozof creştin din vremea noastră, făcând o supra privire asupra istoriei creştinismului, la fel găseşte că creştinii au trecut cu succes prima ispită ridicată împotriva creştinismului: ispita persecuţiilor, dar n-au trecut cu acelaşi succes şi ispita a doua, a triumfului asupra păgânismului.

E şi explicabil: prima ispită a întâlnit în faţă creştini adevăraţi, care se hotărâseră într-un fel cu viaţa aceasta, s-o jertfească pentru Dumnezeu; pe când ispita a doua, a triumfului, pentru care trebuie să fii înţelept s-o ocoleşti, a găsit în faţă o mare turmă, dintre care o bună parte erau creştini numai cu numele, figuranţii (bursierii acestei vieţi, ignoranţii credinţei).

Dar, iată cum a descâlcit Providenţa lucrurile: pentru cei credincioşi a trimis pe Sfinţii Ierarhi[3], iar pentru figuranţi şi îndeosebi pentru arieni, a trimis pe Iulian Apostatul (împăratul), care din creştin s-a declarat păgân, şi vrăjmaş al lui Hristos[4]. Deci, toţi

---

[3] Marii capadocieni: Sfinţii Vasile (cel Mare) al Cezareei, Grigorie de Nazianz (Sfântul Grigorie Teologul) şi Grigorie de Nyssa, care au scris întinse tratate antiariene, adevărate monumente de gândire teologică şi de sfântă evlavie pentru viaţa creştină. (Preot prof. dr. Ioan G. Coman - Patrologie vol. III. Ed I.B.M.B.O.R., 1988).

[4] Ba, ca să-şi bată joc de proorocia Mântuitorului, a întreprins un război în cale, la Ierusalim, ca să zidească Templul lui Solomon. Numai că, într-o luptă, s-a trezit cu o săgeată otrăvită în

cei ce tăgăduiau dumnezeirea Mântuitorului (toţi cei ce erau creştini doar cu numele), ca să facă pe placul împăratului apostat, deci ca să fie „**la modă**", s-au lepădat de creştinism. Dar parcă era un făcut - toţi cei ce s-au lepădat de Hristos nu se mulţumeau numai cu lepădarea lor, ci mai voiau şi lepădarea altora; iar dacă aceia se împotriveau, vrajba era gata şi începea prigoana. Iată Focul în care se lămuresc credincioşii, iată firul de legătură cu înaintaşii lor, mucenicii[5].

Sunt vremuri, şi împrejurări în toate vremurile, când a spune adevărul şi a propovădui îndreptarea, îţi pot pune viaţa în primejdie de moarte. Aşa s-au petrecut lucrurile şi în zilele Sfântului Ioan Botezătorul şi ale lui Irod, şi aşa s-au petrecut şi în zilele Sfântului Ioan Gură de Aur şi ale împărătesei Eudoxia, fiindcă Ioan cerea dreptul văduvei împotriva împărătesei.

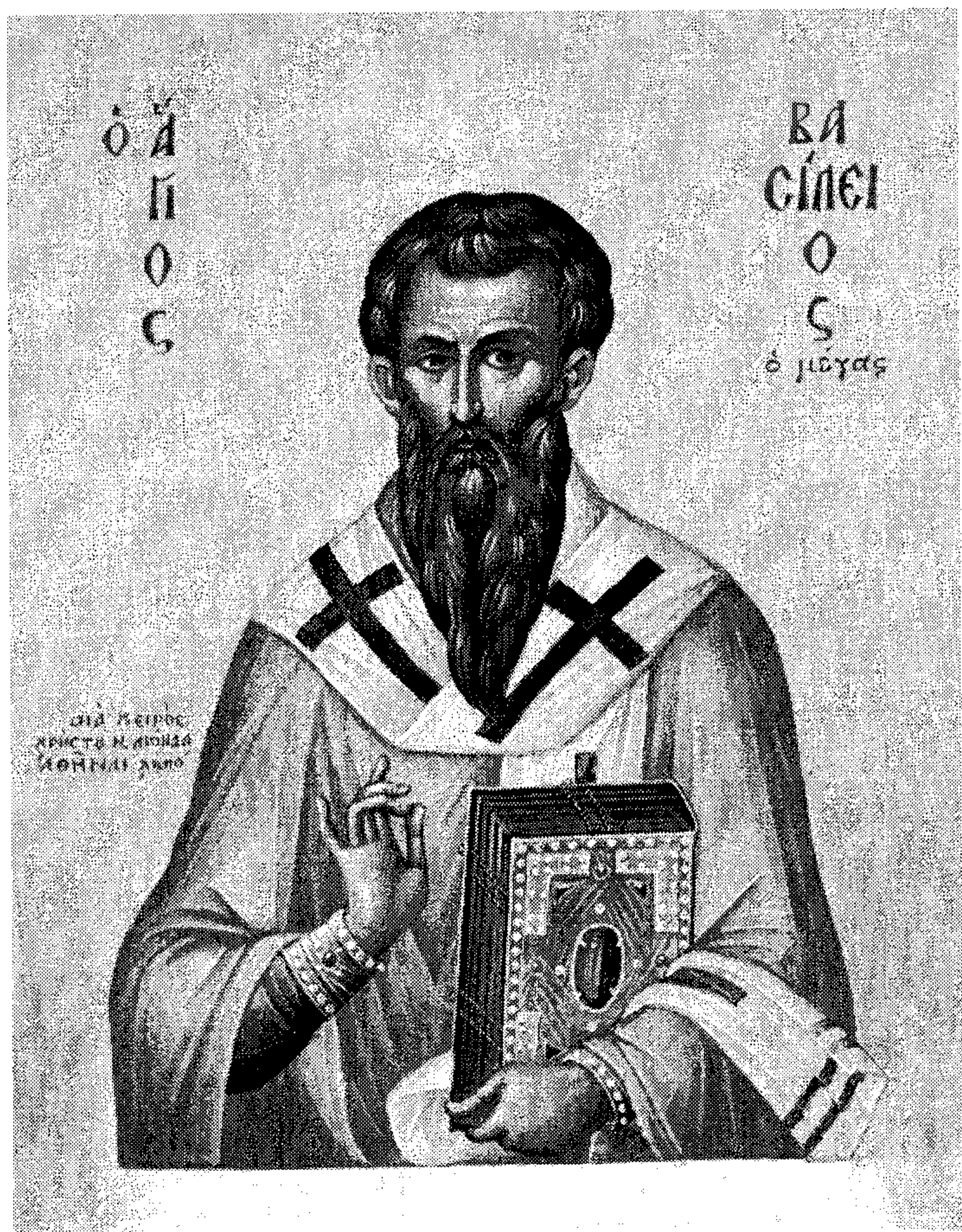
Sfântul Ioan Gură de Aur a avut odată, apărând văduva, cuvintele acestea: „iarăşi se tulbură Irodiada, iarăşi cere pe tipsie capul lui Ioan...!" Pentru curajul său de a apăra săracul împotriva lăcomiei bogatului, Sfântul Ioan a trebuit să ia calea exilului, prigonit de împărăteasă, până când, sfârşit de puteri, a murit pe drum. Iar Eudoxia era ariană.

Un creştinism fără recunoaşterea lui Iisus Hristos, ca

---

piept, care l-a îngrozit şi l-a făcut să strige: „M-ai învins, Galileene!"

[5] Căci Sfântul Ioan Gură de Aur aşa şi-a sfârşit viaţa prigonit de împărăteasa Eudoxia care era ariană.

Sfântul Ierarh Vasile cel Mare

Dumnezeu şi Stăpân al lumii, nu-ţi obligă viaţa la a o face mai curată. Iar cu cât viaţa se face mai necurată, cu atât te întuneci dinspre Dumnezeu, până la a-L tăgădui cu totul şi a I te face vrăjmaş declarat.

Viaţa trăită fără grijă, numai pământeşte, la aceasta te duce.

Spre o atare stăvilire a răutăţii a trimis Dumnezeu pe Sfinţii Trei Ierarhi. Ei sunt sarea care opreşte firea oamenilor de a se împuţi cu totul. E de la sine înţeles că firea omenească, povârnită spre păcat, tocmai de aceea nu-i prea poate suferi. Dar ei n-au baiu că nu-s pe placul lumii. În ei arde luminos înainte misiunea pe care le-a dat-o Dumnezeu de a fi sare făpturii şi martorii lui Dumnezeu între oameni.

Ca să scurtez cuvântul, aleg din viaţa Sfântului Vasile cel Mare câteva momente de mare înălţime morală, prin care se dovedeşte a fi cu adevărat mare dascăl al lumii şi Ierarh.

Era prin anul 372, când însuşi împăratul Valens merse în Cezareea Capadociei, unde păstorea Sfântul Vasile, cu gând să-l abată de la dreapta credinţă la arianism. Sfântul Vasile îi răspunse liniştit şi cuviincios că ţine credinţa pe care au mărturisit-o Sfinţii Părinţi la Sinodul de la Niceea (anul 325) şi că nimeni nu are putere să dea altă mărturisire de credinţă peste aceea.

Primind un atare răspuns, împăratul Valens căuta pricină ca să-l exileze pe Sfântul Vasile, ştiind că numai el susţine dreapta credinţă în Asia mică şi că dacă n-ar fi el, pe ceilalţi uşor i-ar putea câştiga fie prin momeli, fie prin înfricoşări.

Drept aceea, împăratul aduse cu sine pe Modestus, prefectul pretorienilor (Siguranţa Imperiului), şi pe episcopul Evippius, din Galatia, care era arian. Pe

acesta îl aduse ca să provoace scandalul, ca apoi prefectul să poată interveni cu armata. Evippius vru ca să slujească într-o biserică din Cezareea, dar Sfântul Vasile nu-l lăsă până ce nu va subscrie mai întâi afuriseniile date de soborul de la Niceea asupra arienilor. Acela se plânse împăratului, care îl trimise la Sfântul Vasile pe Modestus, prefectul pretorienilor, ca să-l atragă la arianism, iar dacă nu va putea cu binele să-l înfricoşeze cu ameninţări.

- Ce îndrăzneală ai tu să te împotriveşti religiei împăratului? îi zise prefectul.

- Eu nu văd nici-o îndrăzneală şi nici nu ştiu care este religia împăratului, ca să mă împotrivesc ei. Eu ştiu că şi împăratul e creat de Dumnezeu ca şi mine şi prin urmare şi el trebuie să aibă aceeaşi religie pe care o am şi eu şi credincioşii mei.

Prefectul începu atunci cu ademeniri, zicând:

- Uite, n-ai vrea şi tu să fii în mărire asemenea împăratului? Aceasta o vei putea avea dacă vei mărturisi şi tu credinţa împăratului.

Sfântul Vasile îi răspunse:

- Eu sunt asemenea împăratului, căci amândoi suntem creaţi după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. În ce priveşte mărirea, aceasta se va vedea numai în viaţa viitoare. Apoi spune tu, dacă o va avea acela care face voia lui Dumnezeu, sau acela care lucră împotriva Lui?

- Dar nu te temi tu de relele ce pot să vină asupra ta?, îi zise prefectul.

- Eu nu mă tem de rele, răspunse Sfântul Vasile,

deoarece ştiu că Dumnezeu nu va îngădui mai multe decât sunt de trebuinţă pentru ispăşirea păcatelor mele.

- Dar nu ştii că împăratul poate să-ţi facă atâta rău, cât tu nu vei putea răbda?, mai adăugă acela.

- Ce anume ar putea să-mi facă împăratul?, întrebă Sfântul Vasile, liniştit.

- Să te despoaie de averi, să te exileze, să te ucidă chiar!

La acestea Sfântul Vasile râse, zicând:

- Toate acestea împăratul nu mi le poate face. Astfel, de averi nu mă poate despuia, fiindcă m-am despuiat de mult eu însumi, aşa că azi n-am nimic. Nu mă poate exila nicăieri unde să nu fie Dumnezeu de faţă. Apoi, cu moartea nu-mi poate face nimic alta, decât să mă trimită mai degrabă la viaţa pe care atât de mult o doresc. Spune, deci, stăpânului tău, împăratului, că dacă nu are alte rele cu care să mă înfricoşeze, de acestea, de până acum, nu mă tem, şi nici gând nu am să-i fac lui pe voie, împotriva lui Dumnezeu.

Prefectul pretorienilor spuse împăratului totul şi încheie cu aceste cuvinte:

Tirane[6]! De către căpetenia acestei Biserici suntem biruiţi. Ameninţărilor le este superior. Decât cuvintele e mai tare; iar decât ademenirile este mai puternic[7].

---

[6] Tiran - Stăpânitor absolut al unui stat sau al unei cetăţi greceşti din antichitate (care guverna cu cruzime); (prin generalizare) şef de stat care conduce în mod absolut, despot.

[7] Minis superior est, sermonibus firucior, verborum blandi-

Dacă i-am zis:

Niciodată n-am văzut om ca Dumneata, ştiţi ce mi-a răspuns?

Poate că niciodată n-ai văzut episcop!

Împăratul se aprinse de mânie şi zbieră înfuriat: Să fie exilat numaidecât! Şi însuşi se apucă să scrie mandatul de exilare, dar de trei ori i se rupse peniţa şi nu putu scrie. Împăratul crezu că acesta este un semn de sus, şi, de data aceasta, lăsă mânia pentru mai târziu.

Reîntors la Constantinopol, din nou încercă să scrie mandatul de exilare pentru Sfântul Vasile, dar, fără de veste, i se îmbolnăvi copilul cel mai mare şi se zbătea ca-n ghearele morţii şi nu se linişti până ce nu-şi propuse să lase pe Arhiepiscopul din Cezareea Capadociei în pace.

*

Iată Părinte al Bisericii, mare dascăl al lumii şi Ierarh. Iată ucenic umblând liniştit pe marea înfuriată (a acestei lumi). Iată stâlp nemişcat de talazuri; iată linişte şi modestie neclintită de vifor; iată luminător nestins peste veacuri; iată om dintre noi străbătând veacurile şi întărindu-ne pe noi în liniştea cea mai presus de fire: - că tot Dumnezeu este la cârma lumii.

... Încercările i-au dovedit de Sfinţi, iar sfinţenia este superioară vieţii şi morţii.

---

tiis fortior (lat.).

Sfântul Ierarh Nicolae

„Mila şi adevărul merg înaintea feței Tale, Doamne" (Psalmul 88, 15).

Sfântul Ierarh Nicolae este unul dintre cei mai populari sfinţi ai creştinismului. Nu este nici Sfântul Ioan Gură de Aur, a cărui Sfântă Liturghie se săvârşeşte mereu în Biserică.

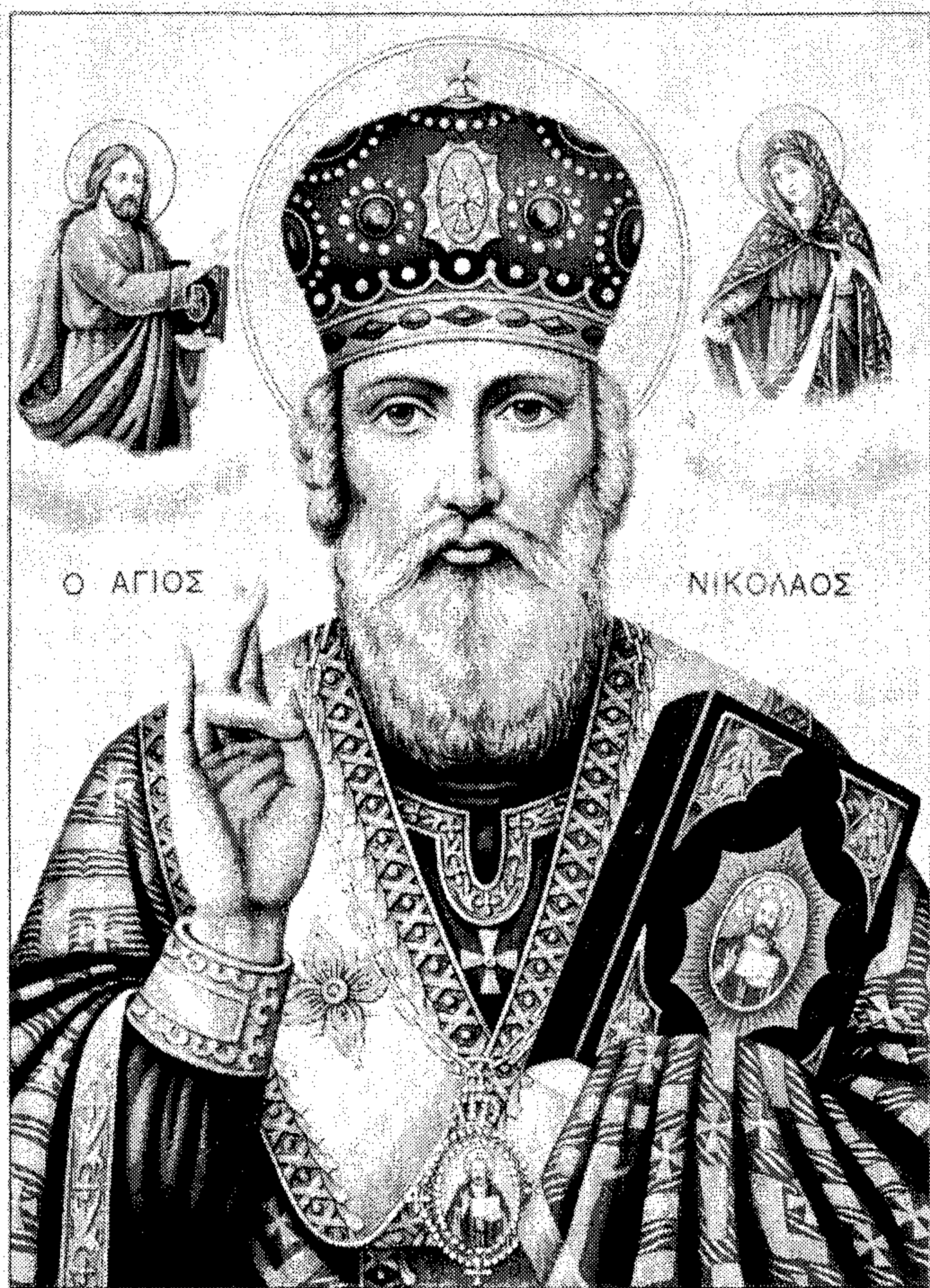
De ce? Această popularitate ne-ar putea-o explica cele două mari calităţi ale Sfântului Ierarh Nicolae: dragostea de popor până la sacrificiu de sine şi dragostea de Iisus, adică dragostea de Adevăr. Deci „Mila şi Adevărul" pe care le-a trăit marele Ierarh, l-au făcut mare înaintea lui Dumnezeu, iar Dumnezeu l-a făcut mare înaintea oamenilor.

Constantin cel Mare l-a găsit pe Sfântul Nicolae în temniţă. Prin edictul împăratului, dat la anul 313, de recunoaştere a creştinismului ca religie de stat, Sfântul Nicolae dimpreună cu toţi creştinii de prin temniţele imperiului roman sunt puşi în libertate.

La anul 325, când împăratul Constantin a convocat la Niceea primul sobor ecumenic, a toată creştinătatea, printre cei 318 sfinţi părinţi şi ierarhi ai lumii era şi Sfântul Nicolae.

Soborul s-a convocat pentru stăvilirea marii erezii a arianismului, care tăgăduia divinitatea lui Iisus.

Atunci s-a cunoscut râvna Sfântului Ierarh Nicolae

Sfântul Ierarh Nicolaie

pentru Adevăr, care a şi întrecut măsura, căci Sfântul Nicolae l-a pălmuit pe ereticul Arie, în plin sobor, pentru hulirea lui Iisus - cum că Iisus n-ar fi Dumnezeu ci numai o făptură a lui Dumnezeu. Hulirea

vrednică era de bătaie, căci Arie săpa la temelia creştinismului: ataca Dumnezeirea întemeietorului Său. Ori, creştinismul stă sau cade cu Dumnezeirea sau nedumnezeirea Întemeietorului său. De acest Sobor depindea căderea sau dăinuirea creştinismului. Sfinţii Părinţi, amărându-se pentru palma pe care a dat-o Sfântul Nicolae lui Arie, i-au luat omoforul arhieresc. S-a arătat însă Maica Domnului unuia dintre îmbunătăţiţii părinţi şi le-a poruncit să-i dea omoforul înapoi, căci plăcută a fost Domnului râvna Sfântului Nicolae. De atunci, pe icoana Sfântului Nicolae este zugrăvită Maica Domnu-lui şi Domnul Hristos dându-i omoforul înapoi.

Iată deci râvna pentru Adevăr, cum n-au mai avut ceilalţi părinţi ai Bisericii.

Dar tot râvnă pentru Adevăr se pot socoti şi intervenţiile energice, până la răfuială, aproape şi până la împăratul, când în două rânduri erau să fie osândiţi la moarte nişte nevinovaţi. Sfântul Nicolae i-a scăpat de moarte. Iată râvna pentru dreptatea omului. Aşa ceva nu poate face decât omul hotărât să le ia locul, iar aceştia sunt Sfinţii: „păstorii cei buni, care-şi pun sufletul pentru oi". Dar Sfântul Nicolae nu s-a ocupat numai de grijile duhovniceşti ale turmei sale. El n-a văzut omul împărţit şi să se mulţumească a se griji numai de partea omului. El a luat omul întreg şi pentru întreg omul s-a expus riscurilor şi grijilor. Din iubirea lui de oameni inima lui era o mare şi în ea se vărsau toate lacrimile şi durerile.

Aşa, odată, fiind mare secetă, a alergat şi a apro-

Sfântul Constantin-Vodă Brâncoveanu (Domn al Țării Românești, 1688-1714) și fiii săi: Constantin, Ștefan, Radu și Matei. Gravură italiană lucrată după martiriul lor din 1714

Brâncoveanu răsună și zise înspăimântat de această insultă:

- „Fiii mei! Iată, toate avuțiile și tot ce am avut am pierdut. Să nu ne pierdem încă și sufletele! Stați

tari şi bărbăteşte, dragii mei, şi nu băgaţi în seamă moartea trupului. Priviţi la Hristos, Mântuitorul nostru, câte a răbdat pentru noi şi cu ce moarte de ocară a murit. Credeţi tare întru acestea şi nu vă mişcaţi, nici nu vă clătinaţi din credinţa cea pravoslavnică, pentru viaţa şi lumea aceasta".

La aceste cuvinte, Ahmed se făcu ca un leu turbat şi porunci să li se taie capetele. Gâdele înfiorător ridică securea şi capul marelui vistier Enache Văcărescu se rostogoli pe pământ. Apoi se începu cu uciderea copiilor, începând cu cel mai mare. Când gâdele ridică securea la capul feciorului celui mai tânăr al domnului, beizadea[9] Mateiaş, de numai 12 ani, acesta se îngrozi de spaimă. Sărmanul copilaş, văzând atâta sânge de la fraţii lui şi de la Văcărescu, se rugă de sultan să-l ierte. Însă părintele său, Domnitorul Brâncoveanu, al cărui cap căzu la urmă, dojenindu-l pe fiul său îi zise: **„Din sângele nostru n-a fost nimeni care să-şi lepede credinţa, mai bine să mori în legea creştinească, decât să te faci păgân, lepădându-te de Iisus Hristos pentru a trăi câţiva ani mai mult pe pământ"**.

Copilaşul ascultă şi, ridicând capul, cu glas îngeresc zise gâdelui: **„Vreau să mor creştin, loveşte!"** La urmă îl uciseră şi pe Brâncoveanu.

O, Doamne! O, Doamne! Pana-mi tremură când vă scriu, Excelenţă, ceea ce am văzut.

Mă întreb: Putut-a fi de faţă cineva şi să nu fi

[9] Beizadea - fiu de domn, principe; (beyzade).

plâns, văzând capul nevinovatului Mateiaş, tânăr tinerel, rostogolindu-se pe jos, lângă capul părintelui său, care se apropiase de al copilului, ... părea a-l îmbrăţişa...

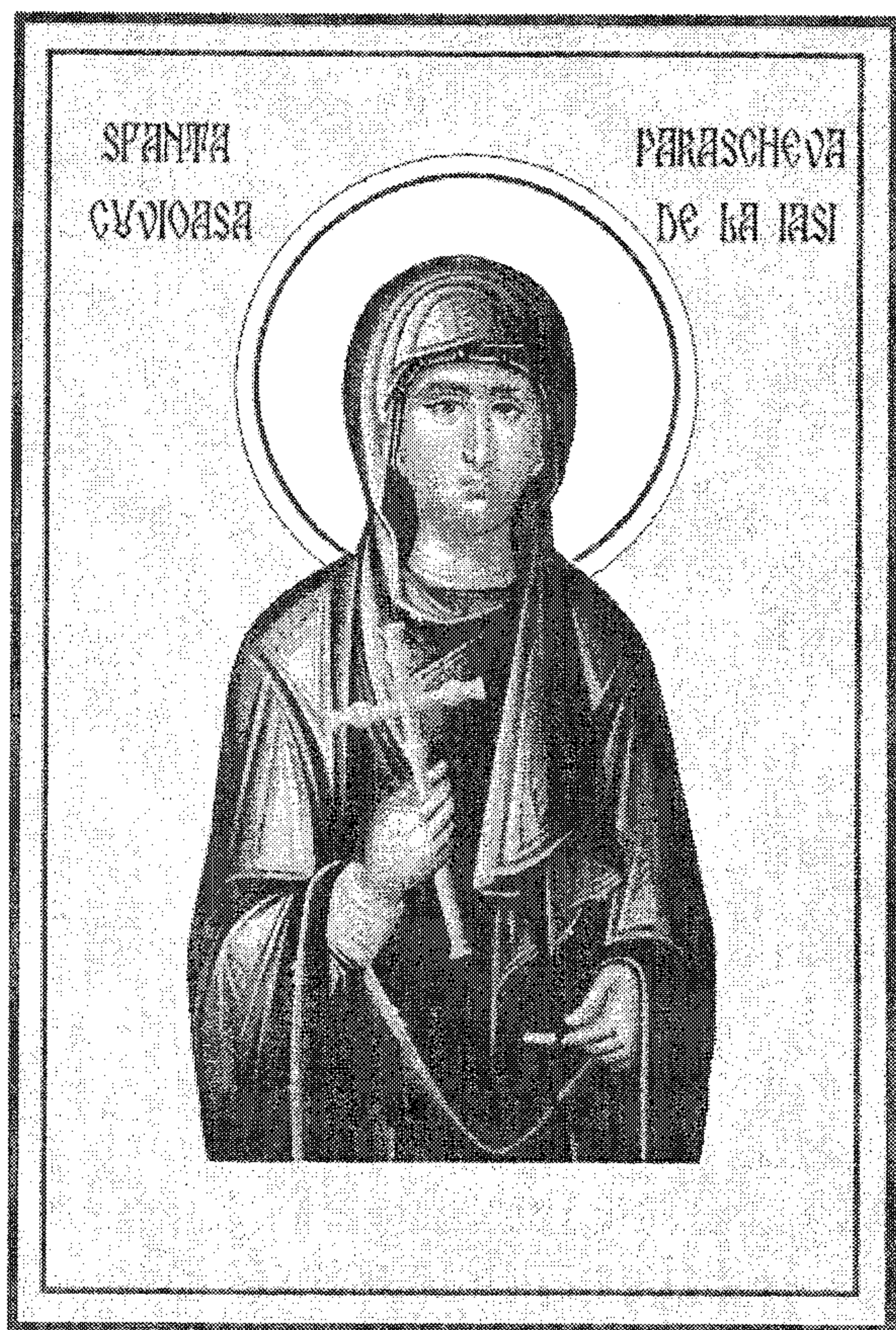
Gâdele, stropit de sângele creştinesc, face un salut sultanului Ahmed şi se retrage. Sultanul, însoţit de plenipotenţiarii Germaniei, Austriei, Rusiei, Angliei, se ridică să plece. Văzându-mă cu ochii înlăcrimaţi sultanul spuse că regretă acum ceea ce a săvârşit.»

Predică la Cuvioasa Parascheva

„Iartă-se păcatele ei cele multe căci a iubit mult" (Luca 7, 47).

În fiecare zi Biserica a aşezat pomenirea unuia sau a mai multor sfinţi, ca fiii ei, văzând chipul de viaţă al sfinţilor, să se silească fiecare la îndreptarea şi curăţirea vieţii lor.

Prin pilda vieţii lor, sfinţii ne arată nouă că se poate trăi şi în Duhul Sfintei Evanghelii a Domnului, curat şi fără de păcat, în această viaţă pământească; ba mai mult: în trup se poate ajunge la câştigarea dragostei curate, care îl apropie pe om de Dumnezeu. Viaţa tuturor sfinţilor este o necontenită strădanie pentru câştigarea dragostei dumnezeieşti. Când se aprinde în sufletul omului dragostea de Dumnezeu aceasta schimbă atât de mult făptura omenească, încât îl face

Cuvioasa Parascheva de la Iași,
a adormit întru Domnul la anul 1052

din om pământesc - om ceresc. **Nu este o putere mai mare care să înnoiască pe om ca dragostea de Dumnezeu.** Dragostea de Dumnezeu biruie orice altă dragoste pământească, şi-l înalţă pe om la bunătăţile cele veşnice. O astfel de dragoste s-a sălăşluit

în sufletul unei copile, cu numele Paraschiva, încă la frageda vârstă de 10 ani. Şi această dorinţă a dragostei dumnezeieşti a crescut mereu în sufletul ei fraged, până când tânăra de 15 ani se hotărăşte să se despartă cu totul de lumea poftelor şi să-şi închine viaţa lui Dumnezeu. Citirea dumnezeieştilor scripturi i-a luminat cărarea pe care avea să meargă, pentru a câştiga bogăţiile cele veşnice. Nici rudenii, nici averi, şi nici altă legătură pământească n-au putut opri pe tânăra fiică a părinţilor de la calea urmării lui Hristos. Şi astfel o vedem pe aceea care avea să devină Cuvioasa Parascheva dusă de dorul unei vieţi sfinte pe la Ierusalim şi, în cele din urmă, petrecând la un loc de retragere şi întărire sufletească. Avea numai 27 de ani, când Domnul o cheamă la Sine, dar după cuvântul Scripturii a plinit ani îndelungaţi căci şi-a agonisit fapte bune şi plăcute lui Dumnezeu. Moaştele ei sunt astăzi şi în toată bună vremea izvor de binecuvântare pentru pământul Moldovei şi pentru întreg neamul românesc. Căci mare dar s-a revărsat prin cinstitele ei moaşte tămăduitoare de boli sufleteşti şi trupeşti.

Viaţa sfinţilor nu s-a scris ca noi să ne mulţumim numai cu auzirea petrecerii lor, ci ca să ne silim şi noi pe cât ne este cu putinţă la dobândirea curăţeniei şi a sfinţeniei pentru viaţa noastră. S-a scris pentru mântuirea sufletului nostru şi ca să ne deşteptăm din somnul cel greu, al păcatelor, la o viaţă nouă şi plăcută lui Dumnezeu. Sărbătorile sfinţilor tocmai acest dar îl au, că ne ridică mintea şi inima la bună-

tățile cele cerești.

Care este darul acestei sfinte sărbători?

Să ne străduim și noi, pe cât ne este puterea, la câștigarea dragostei dumnezeiești, căci prin aceasta ne facem părtași la fericirea cea veșnică. Dragostea de Dumnezeu - cuvânt așa de scump sufletelor noastre. Căci dacă am câștigat aceasta, am dobândit veșnicia. Acest dar este dat de sus - de la Dumnezeu. Și el se revarsă în sufletul nostru, pe măsură ce noi ne pregătim pentru primirea lui. Și care este pregătirea? Cuvântul Sfintei Parascheva însemnează chiar pregătire, fiindcă ea a făcut din sufletul ei un vas curat în care avea să se coboare Duhul Sfânt. Să facem și noi pregătirea sufletului nostru pentru primirea darului dumnezeiesc. În sufletul nostru au crescut spinii păcatelor, pe care se cade să-i înlăturăm, ca să ne facem vrednici de darul lui Dumnezeu. E adevărat că Dumnezeu în bunătatea Lui se milostivește spre biata făptură omenească și-i trimite **darul Său,** chiar și atunci când omul nu este vrednic. Dar pentru ca darul lui Dumnezeu să rodească în sufletul nostru se cade să înlăturăm răul din noi. Până când avem păcate în suflet, culegem rodul dragostei din mijlocul spinilor și mărăcinilor. Când însă curățim sufletul de patimi ne hrănim cu pâinea îngerească în dragostea de Dumnezeu. O, ce bună este această hrană a îngerilor! Ea dă sănătate sufletului nostru și-l face vrednic de viața cea veșnică.

În dragostea aceasta de Dumnezeu nu este amestecată nici o plăcere a lumii acesteia. Căci plă-

cerile lumii sunt duşmane acestei dragoste. Dragostea de Dumnezeu este pomul vieţii, ale cărui roade umplu sufletele noastre de bucurie negrăită. Cu darul acesta al dragostei de Dumnezeu s-au ostenit sfinţii în post şi înfrânare. Unii s-au retras în pustie, alţii au lepădat toată slava lumii, ca să poată dobândi dragostea aceasta de Dumnezeu.

Cum stăm noi cu dragostea, bine ştiind că dragostea de Dumnezeu cere jertfă? Ce-am jertfit noi pentru dragostea de Dumnezeu? Oare am lăsat avere, cinste sau alte desfătări lumeşti şi-am plecat undeva în pustie? N-am făcut-o. Poate nici Domnul nu ne-o cere, ştiind slăbiciunea firii omeneşti. Dar un lucru ni-l cere Domnul: să jertfim propria noastră avere - păcatele, ca să ne facem vrednici de darul dragostei. Aceasta este datoria fiecăruia dintre noi. Să se silească pe cât îl ajută puterile la îndreptarea şi curăţirea vieţii sale de păcate. Să nu mai iubim păcatele - ci toată iubirea noastră să fie îndreptată spre Dumnezeu. Căci a iubi pe Dumnezeu însemnează a fi prieten cu binele şi cu fericirea, atât în viaţa aceasta, cât şi în cea veşnică. Iubirea noastră, ca să fie curată, trebuie să izvorască din Izvorul a tot binele, Dumnezeu. Sfânta Scriptură nu cere să ne lepădăm cu totul de dragostea pământească, dar ne cere ca această dragoste să fie botezată cu dar dumnezeiesc, să aibă drept ţintă mărirea lui Dumnezeu. Poţi fi căsătorit sau necăsătorit, poţi fi bogat sau sărac, rob sau slobod - în suflet însă să ai darul dragostei adevărate şi atunci multă pace şi bucurie se sălăşluieşte în firea

omenească. Dragostea care se încrede şi se bizuie numai pe om este amăgitoare şi ca umbra trecătoare. Agonisiţi-vă dragostea de Dumnezeu şi toate bunătăţile se vor adăuga vouă.

Maria Magdalena

Era o mare stricată a vremii. Nimeni nu-i rezista. Frumoasă era; un şarpe de aur încolăcit pe braţul gol îi mărea vrăjirea; bogată încă era, cu lumea mare stătea bine, toţi i-au căzut la picioare.

A auzit de Iisus, lucruri deosebite decât despre ceilalţi bărbaţi ai lumii. Un gând trufaş de a-L cunoaşte i-a încolţit în inimă. A vrut să-L ispitească pe Iisus.

S-au întâlnit. Dar nu se putea apropia de El. Iisus o privea din oarecare depărtare, aşa cum priveşte Dumnezeu, nu cum priveşte bărbatul. În faţa sfinţeniei dracii ei nu pot nimic. O părăsesc unul câte unul, până la şapte, zice Evanghelia[10]. Erau cele şapte păcate de căpetenie[11], care strică firea omenească.

Când aceştia au părăsit-o, cade umilită în genunchi, având alt cuget, altă înfăţişare, altă faţă, altă ţinută, şi ruşinată se acopere cât poate mai bine cu

---

[10] Luca 8, 2.

[11] De moarte.

haina romană ce-o avea aruncată peste umăr.

Iisus nu i-a aprobat păcatele, n-a osândit-o, n-a mustrat-o, n-a lăudat-o; nu i-a vorbit dar nici n-a tăcut. I-a grăit în conştiinţă.

În faţa lui Dumnezeu te pierzi pe tine, dar te regăseşti întru El, aşa cum nu te-ai cunoscut niciodată, dar cum poate că ai dorit întotdeauna. În faţa lui Iisus revii la firea ta adevărată, şi aici te aduce iubirea de oameni a lui Dumnezeu. Altfel iubeşte Dumnezeu, de cum iubeşte omul.

Omul amestecă iubirea cu plăcerea, şi asta-i decăderea lui. Iubirea lui Dumnezeu te ridică deasupra ta, te creşte la mărimi sufleteşti nebănuite, până prinzi, între oameni fiind, asemănare dumnezeiască.

*

Iisus S-a întâlnit apoi cu această Marie Magdalenă în Betania, satul surorilor lui Lazăr, în casa lui Simon fariseul[12].

Aici a adus ea altceva lui Iisus, decât prima dată. Acum a adus un vas frumos cu mir de mult preţ. Transformarea ei sufletească a făcut-o să-L caute acum pe Iisus, de data asta cu o iubire sfinţită de pocăinţă, şi neavând ceva mai bun să-I aducă, I-a adus lacrimile cu care I-a spălat picioarele şi I le-a şters cu părul bogat al capului ei.

Simon fariseul, care reprezintă opinia publică sau cenzura lumii, nu ştia că acum Maria Magdalena era o copilă a lui Iisus, a lui Dumnezeu. De aceea

---

[12] Luca 7, 36-48.

începe să-L judece în sine pe Iisus, că dacă ar fi acesta Mesia, ar şti cine-i femeia aceasta şi nu S-ar compromite, primind-o cu atâta dragoste.

Cum mai sunt şi oamenii ăştia sau mediul social: te strică, îţi ajută să te strici, se bucură că-i strici şi tu, ca pe urmă tot ei să te ţintuiască pe stâlpul de osândă

Iisus a corectat această acuză necinstită, cu pilda celor doi datornici, dintre care unul iubea mai mult pe stăpânul său fiindcă i-a iertat o datorie mai mare (Luca 7, 41-50).

Iată ce-a făcut Iisus pentru Maria Magdalena.

De unde oamenii între ei, cel mai adesea nu fac decât să-şi profaneze trupurile, templul lui Dumnezeu şi al conştiinţei lor, Iisus le ridică viaţa la înălţimea şi la valoarea conştiinţei că-s fiii lui Dumnezeu şi temple ale Duhului Sfânt.

Această putere a lui Iisus, această încredere pe care i-a dat-o El, Iubirea Lui curată de făptura Sa, a transformat-o dintr-o prostituată (profanată) a vremii, într-o mironosiţă, model pentru toate vremile, şi-i vestită, din voinţa lui Iisus, fapta ei de iubire peste tot pământul.

O aşa femeie nu se mai temea de primejdia de a merge la mormântul lui Iisus. Iubirea ei pentru Iisus biruise frica de moarte.

De aceea, iubirii i s-a dat prima să vestească Învierea.

Sfântul Mucenic Dimitrie

Sfântul Mucenic Dimitrie

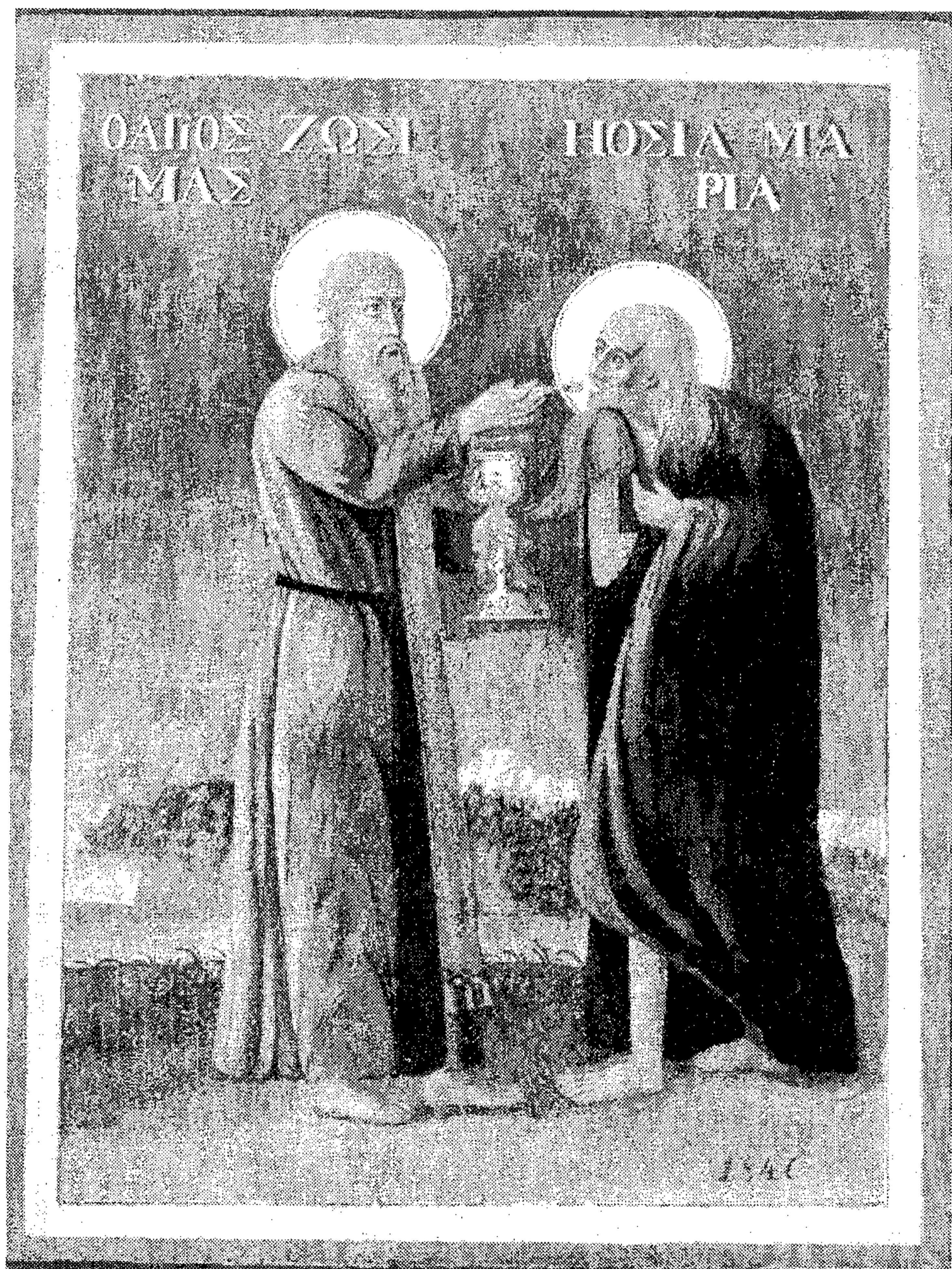
A vorbi cum trebuie despre sfinţii mucenici ai creştinismului înseamnă a avea curajul lor: de a vorbi din punctul de vedere al Adevărului, „care nu ştie de lanţuri".

Şi fiindcă nu-l am, mă mărginesc să citesc încă o dată Evanghelia profetică a tuturor sfinţilor mucenici - iar ca tâlcuire a ei, citesc 2 locuri paralele de la Sfântul Pavel (II Timotei 3, 1-5; II Tesaloniceni 2, 3-12).

Locul din Tesaloniceni lămureşte ultimele cuvinte ale Sfântului Evanghelist Ioan: *„dar vine ceasul când (la) tot cel ce vă va omorî să i se pară că aduce slujbă (închinare) lui Dumnezeu"* (Ioan 16, 2-3). Este demonicul din unii oameni, de a se ridica pe ei mai presus de Dumnezeu şi a pretinde ei închinarea datorată lui Dumnezeu. Aşa făceau cezarii, pretinzând creştinilor închinarea. Acesta a fost totdeauna motivul real al muceniciei şi va fi întotdeauna: creştinii nu se închină omului.

În duhul acesta, al jertfei de sine, au trăit sfinţii. Ei aveau argumentul decisiv al mărturisirii lui Dumnezeu: moartea trupului lor.

Mărturisirea lui Dumnezeu cu preţul vieţii, este preţul învierii oamenilor întru sfinţi.

Părintele Zosima
împărtăşind-o pe Maria Egipteanca în pustie

Maria Egipteanca

„După aceea Iisus umbla prin cetăţi şi prin sate, propovăduind şi binevestind împărăţia lui Dumnezeu, şi cei doisprezece Apostoli erau cu El; (şi erau) *şi nişte femei care erau vindecate de duhurile rele şi de boli: Maria, numită Magdalena, din care ieşiseră şapte demoni"* (Luca 8, 1,2).

Redăm viaţa Sfintei Maria Egipteanca, pe scurt:

Preafericitul Sofronie, Patriarhul Ierusalimului, ne asigură de adevărul celor scrise, chiar de el, iar dacă unii nu vor crede, „Dumnezeu să le fie milostiv, că aceia se uită numai la slăbiciunea firii omeneşti", pierzând din vedere puterea lui Dumnezeu.

*

Awa Zosima, bărbat îmbunătăţit într-o mănăstire din Palestina, e ispitit de gândul desăvârşirii, la care ar fi ajuns. Dacă se mai află oarecine pe pământ să-l întreacă?

Cineva îl îndreaptă la o Mănăstire lângă Iordan.

Obiceiurile călugărilor de acolo în postul mare era petrecerea în pustie.

Zosima trecu Iordanul şi intră în adâncul pustiei, şi merse cale de 20 de zile. Astfel găseşte pe cineva, mergând mai mult ca o nălucă, cu părul alb, arsă de soare. Fug unul după altul. Arătarea îl opreşte. Spu-

nându-i pe nume: „Părinte Zosima, dă-mi o haină să mă acopăr, că-s femeie!", i-a spus că-i şi preot. Mult s-au tânguit din smerenie pentru blagoslovenie, care să o dea. Femeia se ruga stând în aer (deasupra pământului). Zosima a avut gând de sminteală, că-i duh rău, care se preface că se roagă. Femeia i l-a descoperit şi l-a rugat să o creadă, că-i femeie păcătoasă, dar întărită cu Sfântul Botez.

Atunci Avva Zosima o leagă cu jurământ să-şi spună viaţa.

*

I. O viaţă începută greşit... Egipteancă de neam, fugită de la părinţi la 12 ani în Alexandria, pentru destrăbălări publice cu toţi derbedeii vieţii... Aşa a petrecut 17 ani..., „dar nu luam bani; aveam numai o poftă nesăţioasă şi o dorinţă de a mă tăvăli în noroi cu toţi bărbaţii. Acesta socoteam eu că e scopul vieţii"

Norod de bărbaţi libieni... se duceau la Ierusalim la praznicul Înălţării Sfintei Cruci. Printre ei a făcut câteva fapte destrăbălate pe drum.

II. La Ierusalim n-a putut intra nicidecum în Biserică. Ceilalţi intrau fără nici o împiedicare, ea nu putea. O putere o oprea.

Şi-a dat seama în curtea Bisericii că noroiul poftelor ei nu o lăsa să intre. Vede o icoană a Maicii Domnului, se făgăduieşte să-şi schimbe viaţa. Atunci a intrat neîmpiedicată, învrednicindu-se de vederea Sfintei Cruci.

„Treci Iordanul şi bună odihnă vei găsi".

Un om îi dă 3 monede cu care cumpără trei pâini.

„- Care-i calea la Iordan?" sunt ultimele ei vorbe cu oamenii.

Urmează călătoria şi...

III. ...17 ani de lupte cumplite cu gândurile curviei, ca şi cu nişte fiare sălbatice. Dorinţa de carne, vin, desfătări, cântece drăceşti etc. este mistuitoare. Alerga la icoana pe care o văzuse. O lumină sfârşea lupta.

Suferinţe ca frigul, arşiţa...

În convorbire strecura şi citate din Scriptură, mirând pe Zosima. L-a legat să nu spună nimănui nimic.

*

- La anul să vii, dar nu după rânduiala Mănăstirii, ci în ziua „Cinei celei de taină", aducând Sfânta Împărtăşanie. Să stai cu Sfintele Taine pe malul Iordanului. Eu voi veni să mă împărtăşesc. O doresc cu o dragoste nestăpânită!

*

Zosima se mâhnea de lungimea anului...

În sfârşit... Un potir mic cu Sfânta Împărtăşanie o aştepta. O aşteptare de pocăinţă.

Vine femeia, înseamnă Iordanul cu semnul Sfintei Cruci şi-l trece ca pe uscat. Împărtăşindu-se, trece iar Iordanul, în pustie.

*

Peste un an, iarăşi plecarea călugărilor în pustie.

Zosima se ruga să o regăsească. A găsit-o moartă cu o însemnare scrisă pe pământ! „Îngroapă Părinte Zosima în acest loc, trupul smeritei Maria. Dă ţărâ-

na, țărânei. Roagă-te mereu către Domnul pentru mine. M-am săvârşit în luna lui aprilie, după romani, chiar în noaptea patimii mântuitoare, după împărtăşirea *Cinei celei de taină* şi dumnezeieşti".

Scrisoarea n-a şters-o vântul, deşi trecuse un an peste ea...

Zosima aflase şi numele cuvioasei.

A aflat că îndată după împărtăşire, într-o noapte, a săvârşit calea obişnuită de 20 de zile. Ea a făcut-o într-un ceas...

Un leu i-a venit în ajutor, săpând groapa cuvioasei.

IV. Deci e cu putinţă corectarea unei vieţi greşite. **Omul în prostia lui pune păcatul ca sens al vieţii sale.** Dumnezeu te aduce la cale, la sens...

Este o cumpănă de ispăşire a relelor: 17 ani de pofte păcătoase, căutate cu nesaţ, aduc 17 ani de lupte chinuitoare cu stăvilirea lor, pentru cine vrea să se mântuiască.

Sfântă să fii şi încă dintre cele întocmai ca Apostolii, nu pleci din lumea aceasta fără să te spovedeşti curat şi fără să iei Sfintele Taine.

Iată o femeie care l-a smerit pe Avva Zosima.

Iată un model de încurajare pentru orice inimă zdrobită de păcat, sau cu cârma vieţii zdrobită şi fără nici un sens în viaţă. Lipeşte-te de Dumnezeu, de Maica Preacurată, şi viaţa ta se va umple de sens.

Smintelile, focul și sarea

„Dar dormind oamenii a venit vrăjmașul lor și a semănat zâzanii (neghină) în țarina cu grâu și s-a dus" (Matei 13, 25) - (zâzanii-sminteli - în țarină).

În țarina lumii!

Va fi sminteală când faptele noastre nu corespund poruncii. *„Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre cele bune să preamărească pe Tatăl vostru cel din ceruri"* (Matei 5, 16). Dar sminteala cea mai mare va fi când se propovăduiește inexistența lui Dumnezeu.

Iisus zice că: *„Cine va sminti pe vreunul din aceștia mai mici care cred în Mine mai de folos i-ar fi lui dacă i-ar lega de gât o piatră de moară și să-l înece în adâncul mării"* (Matei 18, 6).

Impunerea ateismului e un păcat mai greu ca sinuciderea căci: dacă mâna ta (faptele), dacă piciorul tău (căile), dacă ochiul tău (punctul de vedere) te smintesc, taie-le, scoate afară „ochiul de la tine".

În judecata faptelor altuia se întâmplă iarăși o mulțime de sminteli.

Sunt mulți ochi de scos care decât să vadă rău (unde nu e) mai bine le-ar fi să fie orbi. De aceea le-a zis Dumnezeu: *„a Mea este judecata, iar voi nu judecați"* (Matei 7, 1).

De pildă, o mulţime de fapte dumnezeieşti şi cuvinte ale lui Iisus au fost sminteală în Israel.

Sminteala e o judecată superficială pentru că ignoră principiile. Dacă ai şti principiile ai fi curat şi nu te-ai sminti. Sminteala din ale sale grăieşte. De fapt cel ce se sminteşte, fără de voie se mărturiseşte.

†

Focul e al Duhului Sfânt, care sărează, păstrează firea nestricată. Această păstrare e însă şi o asceză voluntară, o jertfă de sine a firii. Sare e şi nevoinţa şi pocăinţa. Înţelepciunea e încă numită sare.

Sare sunt şi slujitorii lui Dumnezeu între oameni, ca să nu se strice natura omenească. Deci, dacă slujitorii (preoţii) nu mai au rolul de sare (fiind cu risc acest fel de a fi!), iată, vor fi călcaţi în picioare, cinstea lor va fi terfelită.

De multe ori se aude că răspunderea pentru relele în care au dat oamenii e răsturnată în seama slujitorilor lui Dumnezeu. Vinovăţia este însă pe din două.

Şi atunci, păstorul, predică în pustie!

Cât foc şi câtă sare trebuie să ai ca să înflorească pustia din lăuntrul omului ca crinul?

„Pentru înmulţirea neascultării a luat Dumnezeu cuvântul de pe pământ".

Împărăţia copiilor

Copiii odihnesc şi refac omul! Ei rezumă gingăşia şi frumuseţea, puritatea şi nevinovăţia, şi credinţa. Chiar ei sunt o refacere a omului.

Chiar pe Iisus copiii L-au odihnit. Cei mari Îl amărau mereu. Nu ieşise bine din necredincioasa Betsaidă unde abia tămăduise un orb, n-a izbăvit bine pe Petru de „milostivirea" satanei, când a precizat curajul în riscurile mântuirii, când, iată, altă surpriză de micime omenească.

În drum spre Capernaum, ucenicii se priveau şi se întrebau, care e mai mare între ei? Cine ştie dacă Petru a mai avut vreo pretenţie?

Când i-a întrebat Iisus despre ce vorbeau ei pe cale, ucenicii au tăcut, semn că au vorbit din ale lui satana. Acesta, diavolul, se strămutase din Petru în ceilalţi, pe altă temă, a celor omeneşti.

După atâtea şi de la atâţia şi de la toţi, Iisus avea nevoie de odihnă. Deci şezând, i-a chemat! Şi de câte ori i-a chemat..., şi le-a zis: *„De voieşte cineva să fie întâiul, acesta să fie cel mai de pe urmă la toţi şi sluga tuturor"* (Marcu 9, 35).

Mare înaintea lui Dumnezeu nu poate fi decât omul smerit. Oamenii ajung mari prin vitejii, bogăţie, putere, chiar înţelepciune - dar aceasta este trufie, şi cu ea sperii lumea; şi aşa eşti mare înaintea lumii.

„Lumea", însă, nu e cuprinsă în scoarţele cărţii cereşti; dar în schimb (lumea) se înscrie acolo cu un pahar de apă dat unui drumeţ în numele dragostei de oameni.

Şi, luând un copilaş în braţe, le-a zis: *„Oricine va primi în numele Meu pe unul din aceşti prunci, pe Mine Mă primeşte; şi oricine Mă primeşte pe Mine, Îl primeşte pe Cel ce M-a trimis pe Mine"* (Marcu 9, 37).

Cuvântul ar putea fi lărgit. Dacă mamele ar primi copiii în numele Domnului, ce străvezii ar fi ei în chipul lui Iisus! Abia atunci şi-ar putea da seama mamele pe cine au primit prin copii.

Copiii ajung în braţele lui Dumnezeu, fiindcă sunt cei mai aproape de El. Modul lor de a fi e cel mai iubit de Dumnezeu. Înţelepţii Îl înţeleg pe Dumnezeu ca pe o necesitate în explicarea lumii. Copiii Îl au ca pe un Tată de pe celălalt ţărm. Iată de ce copiii sunt în Adevăr, pe când înţelepţii în afara lui. Găseşti ceva şi cu mintea lor, numai dacă ai o inimă curată de copil. Aceasta te duce de-a dreptul în braţele Adevărului.

În ochii copiilor, seninătatea e de culoarea cerului. Nu e Dumnezeu mai real în împărăţia copiilor decât într-un tratat de mecanică cerească?

Dumnezeu şi copiii au înrudirea pe care noi, cei mari, o pierdem.

Sfinţii sunt nişte mari copii!

Şi ce departe ne ţinem de ei!

Mieii, misionari între lupi[13]

Aceasta înseamnă că Dumnezeu contează pe posibilitatea transformării naturii de lup în natură de miel.

Natura întreagă a ieşit *„bună foarte"* din cuvântul lui Dumnezeu, la creaţie. Dar întâmplându-se căderea omului, de la spirit la lucruri, au căzut şi lucrurile, a căzut şi toată făptura din cauza omului.

Răutatea e o osândă, o moarte anticipată, care chinuieşte firea, dar nu e naturală, e o intrusă, o venetică. Pe aceasta vrea Dumnezeu să o izgonească din fire, dar cu ajutorul omului, care a introdus-o în fire; i-a dat deci omului apostolia acestei misiuni. *„Iată, Eu vă trimit pe voi ca pe nişte miei în mijlocul lupilor"* (Matei 10, 16). Esenţialul urmărit de Iisus este revenirea întregii făpturi la sensul ei, către Dumnezeu, sensul ei originar. Firea perversă şi firea curată, originară, stau laolaltă în raportul în care se află un miel care bea apă dintr-un râu faţă de lupul ce se află mai la deal, şi-i bagă mielului vină că-i tulbură apa, găsindu-i acest motiv întemeiat ca să-l mănânce.

E absurditate, multă şi variată, aderentă pe fire. Misiunea lui Iisus, dată şi mieilor, e descojirea firii

---

13 Luca 10, 1- 5.

de absurditate, de sălbăticie, de caricatura existenţei - demonicul. Aceasta înseamnă că Iisus contează pe un **miez originar**, necontaminat, încă existent în fire, deşi comprimat, dar capabil să-şi recâştige dimensiunile şi valoarea paradisiacă: **capabil de har.**

Precum că aceasta e aşa, ne stau mărturie mieii lui Dumnezeu: Sfinţii în preajma cărora se îmblânzeau fiarele. Luăm la întâmplare exemplul, văzut de martori: în preajma Sfântului Serafim, când locuia în pădurea Sarovului, adesea erau în jurul lui deodată vulpi, iepuri şi lupi, bucurându-se de bucuria Sfântului. Bucuria era nota caracteristică a Sfântului. Tot binele, toată blândeţea, toată bunătatea, e un grăunte de energie divină, capabil să crească până la sensul şi valoarea unei misiuni, misiune crescută natural şi lucrând binefăcător în jur, într-un mod de la sine înţeles.

Să nu se descurajeze mieii văzând colţii lupilor rânjind fiindcă stă mărturie istoria: lupii n-au putut să mănânce mieii.

Să nu se descurajeze mieii, că nu suntem aruncaţi în lume - Heidegger[14] - ca ai lumii, ci suntem trimişi plini de sens şi de adevăr ca să transfigurăm lumea:

---

[14] Martin Heidegger (1889-1976) - Filozof german, reprezentant ilustru al existenţialismului şi nihilismului modern. Filozofia sa tratează despre depersonalizarea şi inautenticitatea omului căzut pradă banalităţii cotidiene („das Man"), propunând ca remedii angajarea într-o existenţă „autentică" prin trăirea (asumarea) „Angoasei" în faţa neantului şi a morţii. (Dicţionar Enciclopedic, 2001; - nota ed.)

„Sunt candelă aprinsă sub bolţile divine,
În haos spânzur, dar eu atârn de Tine!".

Aceasta explică misiunea: că mieii au biruit lupii. Mielul lui Dumnezeu era cu ei.

Viaţa de încercare[15]

Tot ce putem dobândi noi în viaţa aceasta - bogăţie, cunoştinţă, putere - sunt egale cu o bogăţie nedreaptă, neadevărată. Totuşi, ni s-au dat acestea spre încercarea înclinaţiei omului. Dacă omul se va lipi de ele, se găseşte slujitor al mamonei şi păgubaş de Dumnezeu. Dacă însă le considerăm ca o avere de încercare, ca o seamă de lucruri ce nu corespund celuilalt tărâm al fiinţei noastre, atunci Dumnezeu ne va da cele adevărate, proprii destinaţiei noastre veşnice, în locul celor mincinoase.

Cea mai bună interpretare a vieţii acesteia e interpretarea ei ca o încercare într-un mediu care nu-i al ei.

Dacă omul nu se va simţi bine într-un pământ străin ci se va simţi călător în viaţa aceasta, el e călător spre viaţa adevărată, pe care o va câştiga. Viaţa aceasta ne este dată să se vadă cum ne-o interpretăm. Îi dăm un înţeles cuprins în lumea aceasta sau înţelesul vieţii trece de limitele lumii?

[15] Luca 16, 14-15.

„Fariseii care erau iubitori de argint, râdeau de El" (Luca 16, 14).

De cea mai bună interpretare a vieţii, totdeauna se găseşte cineva să râdă. Dar încercarea aceasta dovedeşte (până la urmă), că cele adevărate le „ard" pe cele neadevărate.

Roditorii cerului[16]

Că tânjim, ne frământăm, ne chinuim pentru a realiza sensul existenţei în marea împărăţie a lui Dumnezeu lăsând patimile, nu mai e nici o îndoială. Porunca desăvârşirii este o poruncă de care nu se poate scăpa pe pământ[17], dată de Însuşi Dumnezeu oamenilor, pentru a scăpa de robia patimilor. Ea aparţine Cerului, dar scânteiază ca o stea în conştiinţă. Şi aceasta se întâmplă tuturor oamenilor înclinaţi spre Dumnezeu. Numai că unora mai mult, altora mai puţin, unora foarte mult, altora foarte puţin.

Creştinismul, Cuvântul împărăţiei: Iisus, prinde viaţă în oameni în trepte diferite.

Pilda semănătorului e pilda lui Iisus în care Şi-a tâlcuit profetic soarta soliei Sale între oameni - a tâlcuit-o şi pe înţelesul Apostolilor, care L-au rugat să le-o tâlcuiască; dar tot a mai rămas şi tâlcuirea pe

---

[16] Luca 8, 5-15.

[17] În mod omenesc, natural, de ea nu poate scăpa nimeni pe pământ.

care avea să o aducă depănarea veacurilor.

Deşi oamenii dintotdeauna au fost la fel - de aceste patru categorii:

1. - cu mintea bătută de toate vânturile învăţăturilor omeneşti, ca o cale prăfuită a lumii;

2. - cu inima de piatră;

3. - cu simţurile în hăţişul tuturor patimilor, între griji şi plăceri;

4. - abia a patra parte (dintre ei) e ca un pământ roditor de cer; totuşi ceva se simte structurat şi încreştinat în lume.

Sunt minţi ale lumii care contează pe existenţa lui Dumnezeu. Sunt pietre, monumente de piatră, care mărturisesc pe Dumnezeu. Sunt griji şi plăceri părăsite în istorie, pentru Dumnezeu.

Iar despre şirul de sfinţi ai veacurilor, răsfiraţi ca nişte stele, nici nu mai pomenesc.

Iisus a înclinat structural omenirea spre cer. Oamenii nu mai pot scăpa de această înclinare, fie că mărturisesc, fie că tăgăduiesc pe Dumnezeu.

Oamenii sunt provocaţi, individual, să se pronunţe într-un fel sau altul, cum stau faţă de solia lui Iisus.

Aceasta e solia şi biruinţa cerescului Semănător!

Oameni care „au lăsat totul"

„Trăgând luntrile la țărm, au lăsat totul și au mers după El" (Luca 5, 11).

Observăm gradația:

1. Toată noaptea ne-am trudit și n-am prins nimic,
2. dar pentru cuvântul Tău voi arunca mrejele.
3. Pescuitul minunat.
4. Au lăsat totul: luntre, pești, casă, părinți, nevastă, copii, și-au mers după El. Au simțit că nu-i chema un om, un om ca oarecare, ci îi chema un om ca nimeni altul. Dumnezeu Se făcuse Om. Un om sărac, bun, blând și de o nemaivăzută smerenie. Prin acestea se străvedea Dumnezeu: sufletul lor simțea, și pe loc s-a aprins de o mare dragoste de El, încât au uitat de toate și nu le-au mai trebuit acelea, ci numai pe El.

Este, prin urmare, o sete, o foame, o trebuință a sufletului, care nu se astâmpără cu nimic altceva, decât numai cu Dumnezeu; iar când Îl găsește nu-i mai trebuie nimic din cele de aici, ci pe toate le leapădă și urmează Lui.

Mântuitorul Iisus cheamă ucenicii - urmașii Apostolilor[18] - până la sfârșitul veacurilor. Durerea este că, deși noi Îl cunoaștem și știm Cui credem, noi nu lăsăm nimic din ale noastre și totuși ne ținem că-I

[18] Matei - cap. 10; Fapte - cap. 16 -18.

urmăm Lui. De aceea întunericul necunoştinţei de Dumnezeu şi de noi înşine s-a întărit, **şi tot mai grea se face noaptea fără de Dumnezeu.** Şi aşa, iată că lumea întreagă se trudeşte toată noaptea şi nu prinde minte de loc. Oamenii se revarsă unii peste alţii în valuri de mare, cum nu s-a mai văzut mai mare potop de valuri.

Părintele Arsenie împreună cu familia Părintelui Dumitru Stăniloae

Dacă lăsăm lucrurile să meargă în voia valurilor şi nu vom face ca Simon, pescarul de odinioară: „După cuvântul Tău...", truda oamenilor va fi din ce în ce mai zadarnică, noaptea necunoştinţei de Dumnezeu din ce în ce mai întunecoasă - şi aceasta pentru înmulţirea fărădelegilor.

Ştim că şi astăzi lasă oamenii toate, dar neurmând pe nimeni (război, grindini, prăpăd). Şi bătaia e aşa de mare că sare pământul în bucăţi. Iar pământul, după graiul Scripturii, e inima oamenilor.

Aceia, de bucurie că au aflat pe Domnul, au lăsat toate şi erau fericiţi urmând pe Domnul. Cei din zilele noastre, care lasă toate de urgia prăpădului, fiindcă n-au urmat pe Domnul au vai peste vai.

Se răresc păstorii: *„Iată vin zile, zice Domnul Dumnezeu, în care voi trimite foamete pe pământ, nu foamete de pâine şi nu sete de apă, ci de auzit cuvintele Domnului"* (Amos 8, 11).

Ce e de făcut?

Răspuns: E mare nevoie de copii curaţi, neîncărcaţi de atâtea păcate părinteşti, mai străvezii spre Dumnezeu, în stare să lase toate pentru dragostea de Dumnezeu şi Evanghelia Sa.

Iată de unde începe chemarea Apostolilor, a propovăduitorilor de Dumnezeu neînfricaţi şi în stare a purta necazurile Evangheliei. De la noi toţi! Roade şi nu frunze!

Soarta apostoliei în lumea aceasta e împreunată cu primejdia de moarte. Dar dragostea de Dumnezeu ne desface de orice dragoste de pământ sau grijă de viaţă.

Întâlnirea cu Mântuitorul schimbă pe oricine. Iar cine L-a întâlnit, nu poate să nu-L propovăduiască, pentru ca să aibă şi alţii parte de neasemănata bucurie de a-L urma pe El toată stadia vieţii.

După Înviere L-au întâlnit: Maria Magdalena,

Petru, iar Luca şi Cleopa - spre Emaus.

Toţi avem datoria de a-L propovădui cu cuvântul, cu fapta, dar mai ales cu dragostea. Iar dacă vremea ne-o va cere, să ne ajute Dumnezeu să lăsăm toate cu bucurie pentru El, şi să-I urmăm Lui şi în veacul de acum şi în cel viitor.

Fiul risipitor

„Toate-mi sunt îngăduite, dar nu toate-mi sunt de folos" (I Corinteni 6, 12).

Pilda aceasta numai Dumnezeu o putea spune; căci limba omenească nicicând n-a putut cuprinde în mai puţine cuvinte, mai simplu şi mai profund, toată tragedia omului peste care El revarsă un ocean de iubire şi înţelepciune.

Toţi ne recunoaştem în acest fiu risipitor căzut de la cinstea de fiu al lui Dumnezeu, până la „rangul" unui porcar decăzut şi cu sufletul în zdrenţe.

Tatăl i-a respectat partea de avere, deşi o avea în dar; i-a respectat darul libertăţii, în baza căruia omul poate sui nebănuitele trepte ale desăvârşirii, dar poate coborî şi până la cea mai grozavă desfigurare morală.

†

„Cina cea de Taină" - cel mai cunoscut tablou al Renaşterii - a fost lucrată de Leonardo da Vinci[19] în

[19] Leonardo da Vinci (1452-1519) - pictor, sculptor şi arhitect

sa, încât numai Dumnezeu îl poate umple.

Cu orice altceva de-ai încerca să-ţi saturi sufletul, nu faci decât să ţi-l îngustezi pe măsura dorinţei urmărite: asta-i desfigurarea lui!

Cu alte cuvinte renunţi la înrudirea ta cu Dumnezeul infinit, cu Dumnezeul nemărginirii şi te lipeşti de aceea pe care mulţi Părinţi ai Bisericii o izbesc cu vorba aspră: „curva lume" (pofta trupească).

Să fii în lume, dar întotdeauna (adâncit în smerenie) să fii mai presus de lume!

Nu îngusta rostul vieţii tale numai la idealuri pământeşti! Împlineşte-le şi pe acelea, dar întotdeauna fii mai presus de ele. Din cauza nestatorniciei lor, a conflictelor cu răutatea şi infirmitatea lumii, trebuie să-ţi asiguri viaţa în Dumnezeu, Care nu te minte, cum te minte mai sus-pomenita lume.

Iată ce înseamnă să-ţi **„vii întru sine"**: momentul cel mai de preţ din viaţa ta pământească, adică să te regăseşti în adevărata ta fire şi apoi **să te „scoli" din rosturi mărunte** şi să te întorci Acasă, în *braţele părinteşti* ale lui Dumnezeu, Tatăl tău şi Tatăl nostru, Care-ţi va găti ţie o „cină" de taină.

Nu-i de mirare că fără găsirea acestui rost al vieţii, alt rost nu-i găseşti - şi fără rost nu te poţi suferi!

Găsit-ai comoara aceasta în ţarina vieţii tale?

Dacă da, ai găsit Împărăţia lui Dumnezeu, iar semn că ai găsit-o e bucuria nestăvilită, care te face să spargi deznădejdea oricărui decepţionat al lumii, să-i aprinzi şi lui un ideal în inimă şi să-l duci în inima ta cerului, bucurie mare.

Haina de nuntă

Împărăţiile pământului au uniformele lor. Împărăţia lui Dumnezeu are haina de nuntă.

Dar ce este această haină de nuntă, că fără de ea nu se poate intra în Împărăţie?

E haina Botezului, a naşterii noastre din nou, din apă şi din Duh. E firea lui Hristos, care ni se face haină, şi firea noastră convertită cu care îmbrăcăm şi noi, la rândul nostru, pe Hristos.

E haina Duhului Sfânt - potrivit cuvintelor de la Botez (Taina Mirungerii): *„Pecetea darului Duhului Sfânt..."*

E haina de slavă în care a strălucit Iisus pe muntele „Schimbării la Faţă", înaintea ucenicilor. E haina în care au strălucit, din vremi în vremi, şi unii din sfinţi, haina luminii divine.

Deci, la intrarea în Împărăţia lui Dumnezeu se caută: **Câtă asemănare avem cu Iisus**? Aşadar, nu e deloc indiferent ce părere avem despre Iisus, întru Care ne-am îmbrăcat la Sfântul Botez.

Cei ce nu trăiesc viaţa aceasta potrivit naşterii lor a doua, cea din Duhul Sfânt, se trezesc fără haina Împărăţiei lui Dumnezeu, şi sunt daţi afară.

*

Să stăruim puţin asupra câştigării acestei asemănări cu Iisus, care trebuie să crească în noi,

asemănare la care trebuie să fim atenţi toată viaţa, clipă de clipă.

Se întâmplă omului că atenţia lui, dragostea lui, să fie câştigată mai mult de altceva decât de Iisus.

Într-o pildă a Împărăţiei lui Dumnezeu se arată că omul înclină mai mult spre perechile lui de boi, mai mult spre ţarinile şi nevasta lui decât spre Dumnezeu. **De aceea Dumnezeu le mai clatină pe acestea, din când în când.**

Scriptura îl demască pe om: *„că toată zdroaba lui e pentru trup"*. Poate că, chiar de aceea şi trupul e atât de hodorogit, ca să se mai desfacă dragostea omului de el.

*

Căutând să pricepem care a fost chipul lui Iisus în lume, vedem că a fost numai iubire înflăcărată de Dumnezeu şi de oameni, cum n-a mai fost alta pe lume.

Şi mai băgăm de seamă că pentru acest fel de a fi între oameni a avut de întâmpinat cea mai mare şi mai înverşunată împotrivire cu putinţă pe pământ, dusă până la răstignirea Lui pe cruce. **„Lumea" Îl ura de moarte, din adâncul măruntaielor sale.**

Într-o vedenie, Iisus, ca Mare Preot, a fost arătat lui Zaharia Proorocul, tocmai în situaţia aceasta, că *„satana stătea de-a dreapta Lui ca să I se împotrivească"* (Zaharia 3,1).

Aici (pe pământ) asemănarea cu Iisus trece prin mari încercări. Aici se vede dacă avem sau nu asemănare cu El. Aici e lupta noastră pentru haina luminii divine cu căpetenia răutăţii, care caută să ne

îmbrace cu lucirile lui de păcură.

*

Şi fiindcă ucenicii de peste veacuri ai lui Iisus nu prea aleargă spre Împărăţie, Dumnezeu rânduieşte şi puţină silă din afară. Dumnezeu îşi expropriază supuşii de toate cele deşarte ale lor de aici, iconomisindu-le pe cele adevărate ale Împărăţiei Sale, în schimbul lor.

Fiecăruia dintre cei ce vor să se mântuiască îi **rânduieşte Providenţa divină un împotrivitor,** care să-l răstignească pe crucea tuturor suferinţelor, că altfel nu se poate explica de ce a zis Iisus: *„Vrăjmaşii tăi vor fi cei dintr-o casă cu tine... veţi fi vânduţi de copiii voştri şi daţi spre moarte"* (Matei, cap. 10).

Lângă fiecare (următor al lui) Iisus al Creştinismului se află şi câte un Iuda. Aşa e voia lui Dumnezeu să fie.

Aşa se câştigă asemănarea.

Aşa se câştigă haina de nuntă.

Iată valoarea de providenţă a locului de la Daniil (12, 10) care, vorbind de cele de la sfârşitul istoriei, spune că atunci: *„Mulţi vor fi curăţiţi, albiţi şi lămuriţi"*.

Iată valoarea de mântuire a suferinţei, care, faţă de veşnicia Împărăţiei, n-are decât lungimea de o clipă, dar clipă de clipă cu atenţia la Iisus şi haina Sa de slavă.

Ziua de nuntă e ziua biruinţei definitive asupra răului, când cetatea sa - lumea - va fi arsă.

Pentru ziua aceasta - zi fără de sfârşit - ne trebuie haina lui Iisus, în care a umblat El în lume.

Iisus Hristos necunoscut

Iisus a dat şi porunca aceasta: să nu fie cunoscut; tămăduia pe toţi bolnavii gloatelor care-L urmau şi le poruncea să nu spună nimănui nimic.

Evanghelistul Matei motivează porunca aceasta cu locul din Isaia proorocul, care-L descrie pe Iisus ca unul Care nu Se sfădeşte cu oamenii, nu strigă pe uliţe, nu frânge slăbiciunea, nu stinge nădejdile slabe, până când nu va aduce izbânda dreptăţii.

Dar şi altfel, Iisus nu iubea propaganda de vorbe, alarmele zvonurilor şi toate răstălmăcirile inevitabile ale oamenilor.

Totuşi, oamenii cărora le făcea Iisus bine, chiar dacă tăceau ei - ceea ce e imposibil de crezut! - nu tăceau cei ce îi cunoşteau.

În poporul de rând a fost şi atunci cunoscut şi tot aici (în poporul de rând) rămâne cunoscut şi iubit mai mult, cât va mai fi credinţă pe pământ.

Cărturarii şi fariseii vremii Sale erau cei mai nedumeriţi asupra persoanei lui Iisus. Porunca aceasta, de a nu fi făcut cunoscut, parcă le-a dat-o tuturor cărturarilor lumii. Iată, în sfârşit, o poruncă pe care o ţin şi ei.

Care să fie cauza că Iisus e totuşi aşa de necunoscut? Nu ştie nici poporul de rând mai nimic de Iisus, dar Îl iubeşte. Cărturarii nu-L cunosc nici ei,

dar Îl urăsc. De ce? Fiindcă viața lor e în contrazicere cu viața lui Iisus.

Trufia științei, autonomia rațiunii, magia necredinței, acestea sunt temeiurile pe care stau cărturarii vremurilor și Îl cenzurează pe Iisus. Acestora Iisus nu le va fi cunoscut niciodată.

De aceea Iisus i-a fericit pe cei simpli!

Cine e Iisus?

S-a întrebat Irod, care aflând de la magi Cine-i, L-a osândit la moarte, crezând că, prin omorârea celor 14.000 de prunci, va scăpa de Iisus.

S-a întrebat Irod Tetrarhul, care, auzind toate câte făcea Iisus, nu se dumirea ce să creadă despre Dânsul.

Se întrebau cărturarii și fariseii, smintindu-se pentru formalități înfrânte, zicând: Cine-i Acesta de iartă și păcatele?

Se întrebau până și Apostolii: Cine-i Acesta că ascultă de El și vânturile, și marea?

Și s-a întrebat un șir nesfârșit de nedumeriți.

S-a întrebat puterea lumească.

S-a întrebat toată trufia minții.

S-a întrebat toată necredința.

Toți aceștia L-au refuzat, L-au osândit și L-au omorât pe Iisus, și aceasta s-a petrecut (și se va petrece) permanent în istorie.

Cine e Iisus pentru noi?

Pe contemporanii lui Iisus îi înţelegem că le era greu să-L creadă Dumnezeu. Dar după dovada învierii Sale, dovada Dumnezeirii Sale, după apariţia Sa mai presus de fire prin uşi încuiate - petrecere nevăzută cu oamenii, arătându-Se lui Pavel şi altora, din veac în veac - noi nu mai putem fi fără răspuns.

Răspunsurile Teologiei sunt ştiute.

Pentru noi Iisus este sensul vieţii, reazimul ei în ispite şi furtuni; asemănarea după care tânjim şi însetăm de-a lungul deşertului vieţii acesteia, originalul nostru, autenticitatea noastră, dar, mai mult decât acestea, El este Prietenul nostru, e singurul care nu ne părăseşte niciodată: este Sfânta noastră Împărtăşanie cu desăvârşire şi foamea noastră metafizică.

Vameşul şi fariseul[21] sau Smerenia şi trufia

I. Unul îşi spunea virtuţile, celălalt, mai în urma templului, păcatele. Unul vrednicia, celălalt nevrednicia.

Ar fi bune virtuţile fariseului. Vameşul nu le avea, dar în lipsa lor avea smerenia. Rele erau faptele vameşului, dar pentru smerenia lui s-a întors din Templu mai îndreptat la casa sa.

Cel mai bine este de a avea virtuţile fariseului şi încă întrecute după cuvântul, că: *„De nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decât cea a cărturarilor şi fariseilor, nu veţi intra întru Împărăţia cerurilor"* (Matei 5,20), virtuţi unite cu smerenia vameşului. Cu această îmbinare a virtuţilor unuia cu smerenia şi cuvintele celuilalt s-au nevoit călugării de-a lungul veacurilor. Căci *„Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul"* sunt cuvintele rugăciunii neîntrerupte, care au obârşie şi în cuvintele vameşului, spuse de Iisus în pildă. Cu această rugăciune mulţi s-au întors mai îndreptaţi „acasă întru Împărăţie".

II. Păcatele au urmările cele mai felurite asupra omului:

1 - Pe unii păcatele îi smeresc, îi ruşinează înain-

---

[21] Luca 18, 9-14.

tea lui Dumnezeu şi-i hotărăsc la îndreptare.

2 - Pe alţii, mai înrăiţi în ele, îi sălbăticesc şi mai tare.

3 - Iar pe alţii îi împing până la nebunie, fără întoarcere.

Cu un cuvânt, păcatele tulbură sufletele în diferite trepte.

Dar virtuţile fariseice tulbură împotriva lor pe Dumnezeu, căci virtuţile din ambiţie şi din slavă deşartă e limpede că nu sunt din Har, de aceea dau naştere trufiei fariseice, care-şi câştigă pe Dumnezeu împotrivă, precum Însuşi ne-a spus.

Deci trufia, ca virtute, e o virtute în pielea goală, care: sau îşi dă seama de goliciunea sa şi cere acoperământ smerenia sau dulama lui Dumnezeu (cum a numit-o Sfântul Isaac Sirul), sau cade în curvie - după cum ne asigură toţi Sfinţii Părinţi.

III. Şi de ce să fim smeriţi? Fiindcă suntem mărginiţi şi neputincioşi şi trăim într-o lume plină de primejdii, călători pe o mare foarte adesea înfuriată, care-şi strecoară viforul până în sufletele noastre.

*

Iisus a cunoscut durerea aceasta a oamenilor şi le-a îmbiat o ieşire, i-a îmbiat s-o depăşească, zicând: *„Căutaţi la Mine că sunt blând şi smerit cu inima şi veţi afla odihnă sufletelor voastre"* (Matei 11, 28-30).

Ar fi bine să adâncim înţelesul acesta. Blândeţea şi smerenia inimii, pe care ni le îmbie Iisus pentru odihnă, nu le avem odihnă decât prin Iisus. Cu alte cuvinte persoana lui Iisus îşi răsfrânge blândeţea şi sme-

renia Sa prin noi şi aşa se face linişte, altfel nu se face.

Iar ca să înţelegem toată „odihna" lui Iisus, (Care n-avea loc unde să-Şi plece capul şi pe Care nu L-a văzut nimeni vreodată râzând, dar plângând adesea - după cum glăsuieşte Sfânta Tradiţie) - deci toată odihna lui Iisus nu-i decât o cruce a iubirii, o sfâşiere de milă, o zguduire a sufletului de mila surorilor lui Lazăr, o sudoare de sânge ce picura ca apa şi încă o zguduire de suflet când avea Iuda să-l vândă.

Şi totuşi Iisus avea o „odihnă", odihna misiunii Sale în lume, care se împlinea şi se va împlini deplin, oricât vor scrâşni împotrivă porţile iadului.

Dar să luăm ca model un om dintre noi - Sfântul Ioan Gură de Aur - care mărturiseşte că: „mai multe sunt furtunile care zbuciumă sufletul preotului, decât talazurile care bântuie marea".

Liniştea, odihna, nu ţi le dă decât dorul de a îmbrăţişa destinul lui Iisus în lume. Iar cum El e una cu destinul Său, e una cu noi, iar noi nu suntem singuri.

Deci nu poţi fi blând şi smerit cu inima până nu ieşi din tine şi te muţi în Iisus. În tine eşti trufaş şi tulburat, în Iisus eşti blând şi smerit şi odihnit cu sufletul. Deci Iisus e odihna noastră. De aceea El se îmbie mereu tuturor necăjiţilor şi vameşilor lumii să le fie dulamă, să le fie inimă şi să le fie ideal de viaţă.

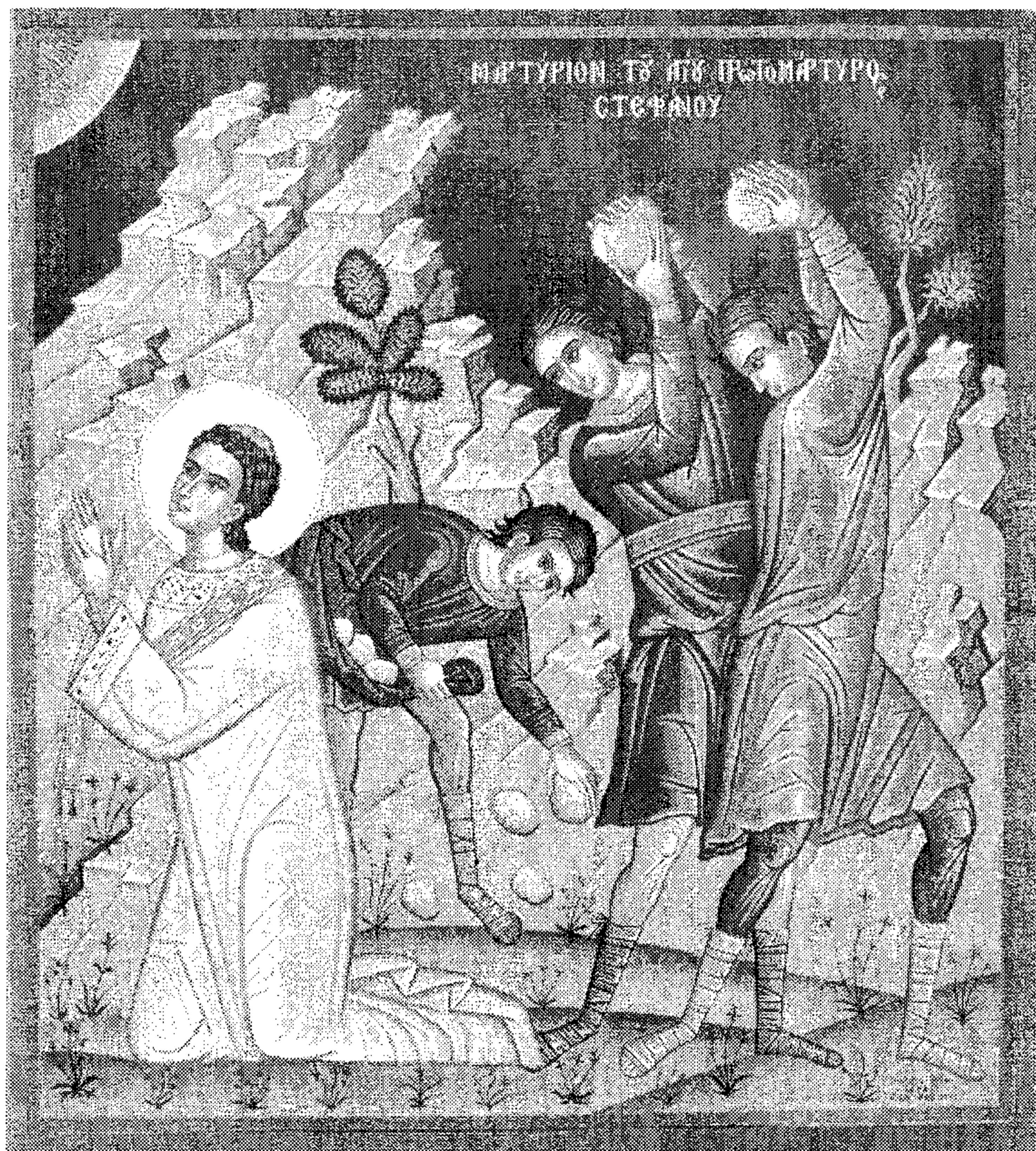
Fără Iisus, Cel ce susţine lumea cu mâna, cum arată unele icoane, fără Iisus sau împotriva lui Iisus chiar, te afli în tulburare sufletească crescândă până la sinucidere. Şi e cel mai mare păcat de pe lume.

Ştefan, Mucenicul evidenţei, primul mucenic al creştinătăţii

Faptul că Biserica îi prăznuieşte pomenirea la Crăciun şi nu la Paşti, cum ni s-ar părea mai firesc după ordinea în care s-au petrecut lucrurile, ne face să ne gândim şi la alte semnificaţii, la concepţia Bisericii despre mucenicie, la naşterea mărturisitorilor în Împărăţia evidenţei divine, la noul curaj al urmării şi asemănării cu Iisus.

Precum Iisus a lăsat slava Sa de Împărat al cerurilor şi S-a născut Prunc sărac între fiii oamenilor, aşa mărturisitorii şi mucenicii lasă sărăcia şi neputinţa vieţii pământeşti, ca să se nască în strălucirea cerească a vieţii veşnice. Biserica a considerat mucenicia un har excepţional, botezul sângelui o consacrare a sfinţeniei. N-a îndemnat niciodată pe creştini să se expună prigoanelor în vederea muceniciei, dar de pe altă parte a stat mult în cumpănă dacă mai e cazul să mai primească iarăşi în sânul comunităţii creştine pe cei ce se lepădau de Hristos de frica muncilor, sau să nu-i mai primească.

La mărturisirea lui Iisus şi a Împărăţiei Sale nu se poate decide un necredincios, decât numai dacă se întâmplă şi cu el o convertire de la evidenţa şi suferinţa lumii acesteia, la evidenţa prezenţei divine. Iar pe Dumnezeu nu-L poţi avea evident decât prin

Omorârea de către evrei a Sfântului Arhidiacon Ştefan - primul Mucenic al creştinismului

Hristos şi Duhul Sfânt.

De când Iisus S-a născut în firea omenească, şi această naştere se repetă în fiecare creştin, şi de când Duhul Sfânt desăvârşeşte Naşterea lui Iisus - Omul cerului, în noi, oamenii pământului - de atunci putem avea această evidenţă interioară. Dumnezeu

ne dezleagă de lumea aceasta şi de frica cu care (lumea aceasta) vrea să ne ţină în lanţuri.

Ştefan, plin fiind de Duh Sfânt, căutând la cer a văzut slava lui Dumnezeu şi pe Iisus stând la dreapta lui Dumnezeu. Atunci a zis - *„Iată văd cerurile deschise şi pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu"* (Faptele Apostolilor 7, 56). Reţinem de aici că Ştefan prin Duhul Sfânt a văzut pe Dumnezeu şi cerurile deschise. Deci o posibilă vedere sau contemplaţie a lui Dumnezeu.

Raţiunea neluminată de Duhul Sfânt, numai prin bunăvoinţă Îl numeşte existent, ca într-o noapte fără lumină. Ştefan le-a ţinut judecătorilor lui o cuvântare începută de la Avraam, care se transformă într-o acuzare, pe care Sinedriul o asculta „scrâşnind din dinţi" şi deşi toată vremea *„toţi cei ce şedeau în Sinedriu vedeau faţa lui luminoasă ca faţa unui înger"* (Faptele Apostolilor 6, 15), totuşi, când l-au auzit că vede cerurile deschise şi pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu, au strigat şi şi-au astupat urechile, năvălind toţi deodată şi, după ce l-au scos afară din cetate, au început să-l bată cu pietre (Faptele Apostolilor 7, 57-59). Ce i-a înfuriat pe bătrânii Sinedriului de şi-au făcut legea să-l omoare pe Ştefan? Singura mărturisire a Sfintei Treimi şi faţa lui de înger. El vorbea din certitudinea interioară a prezenţei divine. Iisus prevesteşte până la ce măsură se ţese Sfânta Treime cu omul duhovnicesc: *„Dacă Mă iubeşte cineva pe Mine, cuvântul Meu va păzi, şi Tatăl Meu îl va iubi pe el şi la el vom veni şi locaş la*

dânsul vom face" (Ioan 14, 23) şi cuvântul: *„Tatăl nostru Cel din ceruri va da Duhul Sfânt celor ce-L cer de la El"* (Luca 11, 13).

Un locuit de Dumnezeu este strămutat în alte evidenţe ale existenţei. Prezenţa Lui (a lui Dumnezeu în om) provoacă lumea şi o antrenează într-un conflict de limită. Lumea nu mai are ce-I face, decât să-I omoare mărturisitorii, amăgindu-se că prin aceasta a scăpat de **realitatea** ce-i contrazice şi-i mustră liniştea.

Dar Sfântul Mucenic Ştefan ne mai învaţă ceva; ultimele lui cuvinte sunt aceleaşi ca ale lui Iisus pe cruce. În vreme ce Sinedriul şi gloata, la întâmplare, îl omorau cu pietre, el se ruga - *„Doamne Iisuse, primeşte duhul meu"*, iar pentru ucigaşii săi a îngenuncheat şi s-a rugat cu glas tare - *„Doamne, nu le ţine în seamă păcatul acesta"*. Aceasta era de fapt o desăvârşire, a nu acuza înaintea lui Dumnezeu (păcatul), crima pe care o făcea o gloată înfuriată. Aceasta nu o pot face decât puţini oameni în care iubirea de oameni e mai mare ca moartea pe care o primesc de la ei...

Iisus a făcut primul dovada atotputerniciei iubirii asupra morţii; iar acum o face primul dintre oameni - Sfântul Mucenic Arhidiaconul Ştefan.

Evanghelia samarinencii sau o călătorie misionară a lui Iisus

Iată o călătorie care iarăşi i-a supărat pe iudei, fiindcă Iisus n-a respectat prejudecăţile lor de a nu trece prin Samaria. Iudeii, urmând predaniilor omeneşti, când aveau vreo cale din Iudeea în Galileia, ocoleau Samaria ca să nu se spurce.

Iisus, Samarineanul milostiv, a făcut această călătorie interzisă. Mai mult, intrând pe teritoriul samarinenilor S-a oprit la Sihar, la fântâna lui Iacob şi a stat de vorbă cu o femeie şi încă cu o femeie păcătoasă (stricată). Ba i-a mai cerut şi apă să bea. Închipuiţi-vă ce ar mai fi tremurat de ciudă cărturarii şi fariseii văzând că Iisus aşa le calcă în picioare prejudecăţile, care-i ţineau într-o nemaiîntâlnită complicitate. Nici ucenicii, pe care-i trimisese în Sihar să cumpere pâine, nu erau tocmai dumeriţi, că iată Învăţătorul lor *„stă de vorbă cu o femeie"*.

Să închidem aici inventarul smintelilor omeneşti. Aceasta este **umbra,** care va pune în valoare lumina. Omul cu umbra, Iisus cu lumina.

Iată, acum, lumina Samarineanului misionar! Întâi, Iisus n-a ţinut seama de prejudecăţile, de îngustimile sau de neghiobiile care căscau prăpăstii între oameni sau ridicau ziduri absurde. Iisus a trecut simplu peste acestea, cum ar trece şi acum. N-a prea ales

mediul, n-a aşteptat prea mari înzestraţi la minte, nu s-a ferit de categorii morale îndoielnice, fiindcă Iisus vedea în om. Iar ca să găsească omul, omul cu care vorbeşte Dumnezeu, ne dăm seama că pentru Iisus era lucru foarte uşor.

O dovadă despre cât vede Dumnezeu în om ne este samarineanca - o femeie şi încă încărcată de păcate. Cu aceasta a vorbit Dumnezeu. Femeii acesteia, ostracizata societăţii, Iisus îi încredinţează revelaţia. Nu era capabilă prin firea şi purtarea ei de revelaţie, dar Iisus a trecut şi peste neajunsurile firii ei, descoperindu-i că o cunoaşte, că-i ştie păcatele (ca oarecând lui Filip-Natanael, când i-a descoperit taina copilăriei sale, pe când îl ascundea smochinul).

„Doamne, văd că eşti prooroc", văzător de Dumnezeu, deci spune-mi, unde-i Dumnezeu, ca să ne închinăm Lui, în muntele acesta sau numai în Ierusalim? (Ioan 4, 19-20).

Aşa pedagogie are Dumnezeu: îţi dă dovadă că te cunoaşte, şi încă mai bine ca tine însuţi, **ca să te salte într-o treaptă a sufletului capabilă de revelaţie**, stare extatică - totuşi în stare de conştienţă, în care cunoşti şi tu pe Dumnezeu.

*

Aşa a făcut cunoştinţă samarineanca cu Dumnezeu. Bucuria aceasta excepţională a făcut-o să-şi uite de păcate, să uite apa despre care nu pricepea nimic, să uite că trebuia să se întoarcă în cetate.

Într-o aşa stare de bucurie ţâşnesc în sufletul omenesc întrebările ultime, întrebările veşniciei, căci

veşnicia ţi-ai dori-o fericirii tale, când te întâlneşti cu Dumnezeu.

Şi aude samarineanca Adevărul grăindu-i: *„Femeie, va veni vremea şi acum este, când adevăraţii închinători se vor închina Tatălui în Duh şi în Adevăr, căci Duh este Dumnezeu şi cine I se închină Lui, în Duh şi în Adevăr se cade să I se închine"* (Ioan 4, 23-24).

Primind samarineanca o revelaţie care l-ar fi uimit şi pe Platon, în făptura ei se stârnesc toate nădejdile lui Israel; samarineanca îi spune lui Iisus credinţa sa în venirea lui Mesia: *„Ştim că va veni Mesia, Care se cheamă Hristos; când va veni Acela, ne va spune nouă toate"*. Iisus îi înlătură şi acest din urmă văl de pe suflet, spunându-i deschis: *„Eu sunt Acela!..."* (Ioan 4, 25-26).

La aşa măsură nu S-a descoperit Iisus pe Sine decât numai în două împrejurări: unui orb din naştere care după tămăduire s-a transformat în misionar al lui Iisus, făcând de ruşine pe fariseii Templului[22] şi pentru această faptă a lui, Iisus i S-a descoperit cu proprie grăire - Fiul lui Dumnezeu; iar a doua descoperire a Sa, pe faţă, a fost înainte de patimi, când a întărit pe ucenici zicând: *„Să ştiţi că Eu sunt Acela despre Care au grăit proorocii"* (Luca 22, 37; Ioan 5, 39, 45-46).

Bucuria aceasta a **descoperirii** pe care ţi-o face Dumnezeu, nu te lasă unde te-a găsit, te strămută într-un misionar. Laşi toate ale tale, ca Petru corabia, şi peştii, şi nevasta; aşa a lăsat şi samarineanca

---

[22] Ioan - cap. 9.

găleata la fântână, fără să bage de seamă că lasă şi pe Iisus, dar pe Care acum Îl ducea în inima ei, făclie de lumină în cetatea Samariei. La aşa transformare sufletească s-a trezit Samaria.

Iisus Se bucura cu Duhul pentru trezirea din Samaria.

Tocmai ajung şi ucenicii cu pâinea. Dar Iisus le vorbeşte că alta e mâncarea care-I astâmpără Lui foamea. Bucuria misiunii reuşite, bucuria ascultării de Tatăl, a împlinirii rostului cu care venise tăvălug peste prejudecăţile şi gardurile omeneşti, erau pentru Iisus o adevărată mâncare, o adevărată odihnă, care stingea cu adevărat tânguirea neputinţei numită foame.

Când te saturi sufleteşte, trupul capătă puteri de supravieţuire.

Şi aceasta ne învaţă Iisus.

Dacă samarineanca a avut o bucurie care a săltat-o până la întrebările veşniciei, nici pe Iisus bucuria nu L-a lăsat cu gândul numai la acea zi cu soarele în creştetul amiezii. Deci Iisus, vorbind cu ucenicii, care umanizează oarecum pe Iisus cu ei, le lărgeşte şi lor gândul până la secerişul lumii.

Dar iată că vine o delegaţie: mulţi samarineni care Îl invită pe Iisus să rămână la ei; şi Iisus rămâne cu samarinenii 2 zile (Ioan 4, 40). Poate că fiind impresionat de sufletul samarinenilor pe care ocolindu-i iudeii nu l-au putut strica, Iisus să-Şi fi însuşit numele sub care S-a ascuns în parabola „Samarineanului milostiv”.

Samarineanul[23]

A zis necredinţa că Evangheliştii L-au creat pe Iisus, adică: doi pescari, un doctor - Luca şi Matei - vameşul. Critica nu şi-a dat seama la ce înălţimi nemaiîntâlnite ridică astfel nişte oameni de rând.

Iată, de pildă, un legiuitor pune viclean întrebarea: *„Învăţătorule, ce să fac ca să moştenesc viaţa veşnică?"* La o întrebare vicleană, obişnuit, nu se răspunde decât subliniindu-se viclenia. Iisus, însă, îi răspunde neobişnuit de frumos, ca şi când întrebarea ar fi izvorât din cea mai existenţială sinceritate. Probabil şi pentru că era pusă problema vieţii veşnice: ceva nou în urechile lui Iisus. Iată o distincţie, o nobleţe sufletească imposibil de scornit.

*

Pilda samarineanului nu este numai o pildă, este totodată şi revelaţia misiunii viitoare a Bisericii, este şi angajarea omului în asemănarea cu Samarineanul, creşterea lui în neamul Samarineanului (căci Samarineanul era de alt neam decât cel căzut între tâlhari).

Pogorârea din Ierusalim în Ierihon e decăderea omului din starea de Rai a conştiinţei în starea ei din lumea aceasta, rănită şi mai mult omorâtă de tâlharii cei de gând (diavolii). Legea şi proorocii, neputând

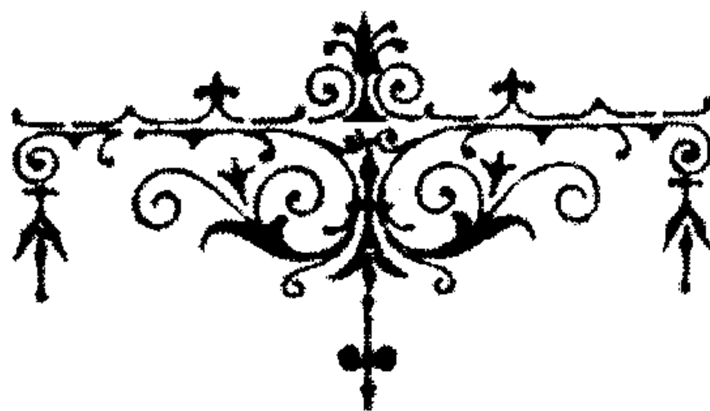
---

23 Luca 10, 25-37.

să-l ajute, au trecut pe alăturea: asemenea şi leviţii nu i-au ajutat nimic. A venit un străin, neam urgisit în Israel, căruia i s-a făcut milă de om, i s-a apropiat de răni, le-a spălat cu vin (usturimea pocăinţei), le-a uns cu untdelemn (celelalte Taine), i-a luat firea sa în spate (întruparea lui Dumnezeu). A petrecut împreună cu omul, şi l-a dat în grija Bisericii. Iar a doua zi după Înviere, pecetluind cu aceasta unul din cei doi bani de cheltuială, Noul Testament, a dat Bisericii grija de om, precum şi cele două testamente: Legea şi Harul.

Toată bătaia de cap cu omul şi tămăduirea conştiinţei sale o are Biserica, până la a doua venire a Samarineanului, când i se va răsplăti ei osteneala. Iată adevărata împlinire a legii în iubire. Iată Samarineanul, adevăratul aproape al conştiinţei căzute între tâlhari.

Iată cu cine urmează să fim asemenea şi ce să facem ca să avem răspuns la problema vieţii veşnice.

Tămăduirea şi iertarea

„Fiule, iartă-se ţie păcatele tale" (Marcu 2, 5).

Iată cum sunt oamenii: nu-L caută pe Dumnezeu - Care-i caută - decât la necaz. Iar alţii, tot la necaz, Îl suduie, şi aşa, de mai mari necazuri dau şi mai rău se înfundă, până ce necazurile le încovoaie ceafa şi-L caută atunci şi ei pe Dumnezeu.

Situaţia stă aşa: Oamenii se roagă lui Dumnezeu să-i scape de necazuri, iar Dumnezeu se roagă de oameni să părăsească păcatul. Acum judecaţi, care şi de cine să asculte întâi: Dumnezeu de oameni sau oamenii de Dumnezeu?

Am auzit o pildă: Undeva s-a alcătuit o delegaţie de oameni care s-au dus la Dumnezeu să se plângă că tare-i grea viaţa pe pământ, că tare-s multe: beteşuguri, boli, multe pagube, multe sudalme, beţii, bătăi, hoţii, curvii, preacurvii şi toate păcatele.

- „Fiii Mei, aţi spus că tare vă e grea viaţa încărcată de păcate.

- Da, Doamne.

- Atunci nu le mai faceţi!"

Iată ce-i cu relele: ele vin pe capul oamenilor - şi uneori chiar pe cap - de pe urma păcatelor, ca plată, ca ispăşire şi ca hotar al păcatelor. Dar durerea cea mai mare, pedeapsa cea mai grea, e că plata păcatelor izbeşte şi-n urmaşi, până la al treilea şi al patru-

lea neam. Iată ce scrie la „A doua Lege" - Deuteronomul (cap. 5, 9-10): *„Pedepsesc păcatele părinţilor în copii, până la al treilea şi până la al patrulea neam, celor ce Mă urăsc pe Mine. Şi fac milă până la al miilea neam celor ce mă iubesc pe Mine, şi păzesc poruncile Mele"*.

Cele mai grele boli sunt bolile de nervi. Mor nervii şi te trezeşti slăbănog, tremurând sau nebun la casa de nebuni. Nu e o boală de moarte şi, odată instalată, n-are leac. Şi cine distruge nervii? Iată ce ne spun şi doctorii: beţia, desfrânarea cu bolile ei, mânia şi supărările peste măsură. Deci feriţi-vă de acestea, că ele omoară milioane de firişoare (celule) nervoase care nu se mai refac în veac. Toate ţesuturile se refac, afară de celula nervoasă.

Un tată pătimaş de acestea n-are urmaşi sănătoşi, ba şi-n nepoţii şi strănepoţii săi se moşteneşte ceva găunos, care la o întâmplare oarecare răbufneşte afară. E destul să se îmbete un tată o dată, ca să aibă, din beţia aceea, un urmaş cu boala copiilor - epileptic. E destul să-şi sperie soţia o dată, în vremea sarcinii, ca dintr-aceasta să se aleagă un copil nenorocit pe toată viaţa.

Aşa se răzbună păcatele părinţilor în bieţii copii, care nu au nici o vină şi nici un viitor. Spun acestea şi mai am de gând să mai spun, fiindcă prin regiunea aceasta - odinioară capitala Daciei - acum se bea cel mai mult rachiu, de aceea aici sunt cei mai mulţi copii bolnavi de nervi - deşi oamenii pătimesc şi de alt rău mai mare: nu vor să aibă copii; aici sunt şi slăbănogi, ca cel din Evanghelia de astăzi.

Iisus a preţuit dragostea şi credinţa celor ce-L coborau prin podul casei înaintea Sa, I-a fost milă de neputinţa lui, dar întâi l-a iertat de păcate şi apoi i-a înviat nervii. Pentru Iisus, Care e Dumnezeu, nu e o mirare că l-a tămăduit, căci e Stăpânul vieţii şi poate învia şi din morţi. În tot cazul, tămăduirea slăbănogului e o dovadă a Dumnezeirii Sale.

Totuşi nouă, preoţilor, Iisus nu ne-a dat şi darul tămăduirii minunate, cum îl avea El şi cum îl dă la puţini dintre Sfinţi, din vreme în vreme; ne-a dat însă un dar mai mare: al iertării păcatelor! Nu l-a dat îngerilor, dar l-a dat oamenilor.

Darul iertării păcatelor e mai mare decât darul

La mormântul Părintelui Arsenie Boca - Mănăstirea Prislop

minunilor, întrucât priveşte sufletul, pe când minunile privesc de obicei trupul. O iertare a sufletului, o curăţire a lui, uneori e o adevărată înviere din morţi, şi-i mai de preţ aceasta decât a tămădui un picior.

Fără darul minunilor între oameni ne putem mântui, dar fără darul preoţilor, al iertării păcatelor, nimeni nu se mântuieşte. Ce n-a dezlegat preotul pe pământ, aşa rămâne: nedezlegat nici în Cer. Şi preotul nu te poate dezlega dacă tu nu vii să-ţi mărturiseşti asupra ta păcatele tale. De asemenea, preotul nu te poate dezlega - ca oarecum cu sila - dacă nu-ţi dai însuţi toată silinţa de a te dezlega de toate năravurile tale rele.

Iertarea păcatelor înseamnează şi încetarea de a le mai face. Iertarea păcatelor nu înseamnă să le spovedeşti mereu şi să le iei iarăşi de la capăt şi iar să le spovedeşti şi iar să le iei de la capăt. Creştinismul mai e şi chestiune de refacere a voinţei. Preotului îi trebuie bunăvoinţa voastră ca să o facă voinţă, să o facă tărie de caracter, să o facă simţire de obraz.

Oamenii umblă după făcătorii de minuni, fie ei şi vrăjitori. Dar vă spun că minunea cea mai mare e învierea vieţii tale pe temelia ei, Iisus Hristos; e încreştinarea vieţii tale. Asta-i minunea cea mai mare - „înnoirea vieţii tale" - care ne stă cu adevărat la îndemână şi ni s-a dat nouă, preoţilor, poruncă: *„Înviaţi pe cei morţi!"* După învierea ta tânjeşte Iisus. Ce înseamnează aceasta, n-ar putea să ţi-o spună nimeni mai bine decât înşişi cei ce au înviat din moarte sigură, ca dintr-un vis...

Oare de unde începe slăbănogirea (paralizia)?

De la socoteala trufaşă a minţii. I se pare ei că e mai bine să nu se conducă după Dumnezeu, ci după capul ei, după păcat. Şi aşa dă omul drept în plata păcatului, ca şi cum ar da cu oiştea-n gard.

Tot minte slabă dovedesc şi aceia care nu vor să vină la ştergerea păcatelor, şi n-au de ce aştepta tămăduirea bolilor. Ajută doctorii, dar trebuie să-ţi curăţeşti întâi sufletul.

Dacă oamenii şi-ar potrivi purtările după poruncile lui Dumnezeu, şi nu după momeala păcatelor, ar preveni, ar ocoli toate pacostele necazurilor, dar aşa, drept în ele îşi sparg capul. Şi apoi umblă plângând... Lasă-te, frate, condus de un sfat dumnezeiesc, că de nu..., capul care n-ascultă... odată se sparge şi n-are cine ţi-l lega!

Oare de ce vin oamenii aşa de în silă la spovedit? Fiindcă ştiu că li se cere lepădarea de păcate; ori lor le plac păcatele mai mult decât înfrânarea de la ele.

E o poveste ştiută pretutindeni, totuşi o voi spune şi aici:

Ştiţi că sunt şerpi care sug laptele şi sunt vaci, care, odată supte de şarpe, aleargă nebune după şarpe să le sugă iarăşi. Şi aşa se întâmplă că vaca se apropie de înţărcat, dar de nărav nu se înţarcă şi se duce mereu la şarpe. Şarpele îi suge sângele, iar dacă nu-i prea vine, în sfârşit, o muşcă. Iată prostia de vacă osândită la moarte.

Dar şi prostia de om, tot la moarte-i osândită.

Sunteţi nemulţumiţi de preoţi?

Dar voi, oare, ce-aţi făcut pentru preoţi, ca să fiţi mai mulţumiţi? Cerut-aţi de la Dumnezeu un copil măcar, pe care să-l închinaţi slujirii lui Dumnezeu? Credeţi că vina o poartă numai ei, preoţii? Ei sunt fiii voştri! Cum i-aţi născut, aşa-i aveţi. Ce le găsiţi vină numai lor?

Vă trebuie preoţi mai buni?

Naşteţi-i!!

Iată, vă spun că tot poporul este răspunzător că nu are slujitori mai străvezii spre Dumnezeu, mai ai Împărăţiei lui Dumnezeu!

Poporul îşi are în toate privinţele povăţuitorii pe care îi merită.

Repet: Vă trebuie preoţi mai buni? Naşteţi-i! Nu mai staţi cu gânduri ucigaşe împotriva copiilor, că nu ştii în calea cărui mare dar de la Dumnezeu te-ai găsit împotrivă şi ai să dai seama. Naşteţi copii cu gândul să fie slujitori ai lui Dumnezeu între oameni!

Iată ce spune Scriptura în privinţa aceasta (se întreabă proorocul):

„Oare nu i-a făcut El ca să fie o singură făptură cu trup şi suflet? Şi această făptură întrunită (unitatea căsătoriei) la ce năzuieşte ea? Odrasle pentru Dumnezeu!" (Maleahi 2, 15).

Aceasta e pretenţia lui Dumnezeu de la căsătorie şi după atare roade tânjiţi şi voi, băgând însă vină roadelor pe care le-aţi dat (copiilor voştri - preoţii).

Tămăduirea slăbănogiei neamului de aici începe! Asta i-ar fi iertarea!

Cuvântarea despre ploaie

Mersul vremii atârnă de mersul purtării oamenilor!

Deci, dacă ne vom înţelege cum trebuie asupra acestui lucru, veţi vedea vremea umblând bine, iar dacă voi nu vă veţi schimba purtarea spre bine, mi-am răcit gura degeaba şi ne-om usca de secetă.

Ştiu că de ascultarea oamenilor faţă de povăţuitorii lor atârnă multe pe care ţi le trimite Dumnezeu de sus, de la cârma lumii şi a lucrurilor, sau le opreşte.

„Că dacă doi dintre voi se vor învoi pe pământ în privinţa unui lucru pe care îl vor cere, se va da lor de către Tatăl Meu, Care este în ceruri. Că unde sunt doi sau trei adunaţi întru numele Meu, acolo sunt şi Eu în mijlocul lor" (Matei 18, 19-20).

De aceea aţi şi venit, ca să cerem ploaie de la Dumnezeu.

Seceta este un necaz care usucă şi ustură pământul şi seacă şi curajul omului. E un chip mai aspru prin care Dumnezeu îi cheamă pe oameni la îndreptare. *„Cheamă-Mă pe Mine în ziua necazului şi te voi izbăvi şi Mă vei preaslăvi"* zice Domnul (Psalmul 49, 16).

Şi cum Îl putem chema pe Dumnezeu?

Îl putem chema şi cu gura şi cu rugăciunea, dar cea mai ascultată chemare a lui Dumnezeu este schimbarea purtării, sfinţirea vieţii. A-ţi fi viaţa mai

curată, a te elibera de păcat, o poţi face în orice vreme. Nu te opreşte nimeni, creştine, să te faci mai bun, mai curat şi mai cuminte! Deci, nu întârzia!

Drept aceea, când cineva nu e liber de păcat, să nu pună vina pe altcineva. Să nu pună vina nici pe stat şi nici pe împrejurări, ci pe sine însuşi, pe lipsa tăriei sale în credinţă, pe lipsa dragostei sale faţă de Dumnezeu. Că întotdeauna, cei ce au trăit în păcat au pus vina pe alţii. Aceştia-s mereu cu cârteala pe buze.

Dar ascultaţi un schimb de cuvinte între Dumnezeu şi oameni: „Odată oamenii I s-au plâns lui Dumnezeu că tare o duc greu cu necazurile, cu lipsurile şi cu păcatele.

- Drept aţi spus fiilor că o duceţi greu cu păcatele. Deci, dacă o duceţi greu cu ele, nu le mai faceţi!"

Omul se roagă de Dumnezeu să-l scape de necazuri, iar Dumnezeu se roagă de om să-şi schimbe purtările. Socotiţi şi voi, care de cine să asculte întâi?

Să nu daţi vina pe Dumnezeu că El ne usucă pământul de sub picioare şi vlaga din oase. Să nu-I faceţi nedreptatea aceasta.

Toate necazurile noastre, noi ni le-am pricinuit cu păcatele noastre şi ele sunt urmări şi plată îndesată pentru păcate; până vom înţelege pentru ce ne vin - ne iau de nas, ca să ne săturăm odată de ele.

Iar precum că necazurile vieţii sunt un grai mai aspru al lui Dumnezeu cu oamenii, iată ne stau mărturie cuvintele Scripturii:

1. Să nu vă faceţi idoli, nici chipuri cioplite, nici

stâlpi să nu vă ridicaţi, nici pietre cu chipuri cioplite cu dalta să nu vă aşezaţi în pământul vostru, ca să vă închinaţi la ele, că Eu sunt Domnul Dumnezeul vostru.

2. Zilele de odihnă ale Mele să le păziţi şi locaşul Meu cel sfânt să-l cinstiţi, că Eu sunt Domnul.

3. De veţi umbla întru poruncile Mele, şi de veţi păzi şi plini învăţăturile Mele, şi le veţi face pe ele,

4. Vă voi da ploaie la timp, pământul şi pomii îşi vor da roadele lor.

5. Treieratul vostru va ajunge până la culesul viilor şi culesul va ajunge până la semănat; şi veţi mânca pâinea voastră întru saţiu şi veţi locui statornic în pământul vostru şi război nu va fi în pământul vostru.

6. Voi trimite pace în pământul vostru şi nimeni nu vă va tulbura; voi goni fiarele cele rele din pământul vostru.

7. Veţi alunga pe vrăjmaşii voştri şi vor cădea înaintea voastră ucişi.

8. Cinci din voi vor goni o sută şi o sută din voi vor goni zece mii şi vor cădea vrăjmaşii voştri înaintea voastră de sabie.

9. Căuta-voi spre voi şi vă voi binecuvânta; vă voi creşte pe voi, vă voi înmulţi şi voi întări legământul Meu cu voi.

10. Veţi mânca roade vechi şi foarte vechi, şi veţi da la o parte pe cele vechi ca să le puneţi în loc pe cele noi.

11. Şi voi pune legământul Meu întru voi şi nu vă va urî sufletul Meu pe voi.

12. Şi voi umbla întru voi, şi vă voi fi vouă Dumnezeu şi voi Îmi veţi fi Mie popor.

13. Eu sunt Domnul Dumnezeul vostru, Cel ce v-am scos din pământul Egiptului, când eraţi voi robi acolo (...).

14. Iar de nu Mă veţi asculta, nici nu veţi păzi poruncile Mele, şi nu vă veţi pleca lor şi judecăţilor Mele, şi de se va îngreuia sufletul vostru, ca să nu faceţi toate poruncile Mele, ca să stricaţi legătura Mea,

16. Atunci şi Eu am să Mă port cu voi aşa: Voi trimite asupra voastră lipsa, groaza, lingoarea şi frigurile, de care vi se vor orbi ochii şi vi se va istovi sufletul; veţi semăna seminţele în zadar şi vrăjmaşii voştri le vor mânca.

17. Îmi voi întoarce faţa împotriva voastră şi veţi cădea înaintea vrăjmaşilor voştri; şi vă vor goni pe voi cei ce vă urăsc pe voi, şi veţi fugi când nimeni nu vă va goni.

18. Dacă nici după toate acestea nu Mă veţi asculta, atunci înşeptit voi mări pedeapsa pentru păcatele voastre.

19. Şi voi înfrânge semeţia mândriei voastre, şi cerul vostru îl voi face ca fierul, iar pământul vostru ca arama.

20. Şi va fi în zadar tăria voastră, şi pământul vostru nu-şi va da roadele sale, nici pomii din ţara voastră nu-şi vor da poamele lor.

21. Dacă şi după acestea veţi umbla împotriva Mea şi nu veţi vrea să Mă ascultaţi, atunci vă voi adăuga şapte răni pentru păcatele voastre;

22. Voi trimite asupra voastră fiarele cele sălbatice ale pământului, şi vă vor mânca pe voi; vor prăpădi vitele voastre şi pe voi vă voi împuţina aşa, încât se vor pustii căile voastre.

23. Dacă nici după acestea nu vă veţi îndrepta ci veţi

veni către Mine rătăcind,

24. Atunci şi Eu voi veni la voi cu mânie mare şi vă voi pedepsi de şapte ori pentru păcatele voastre.

25. Voi aduce asupra voastră sabie care izbândeşte izbânda legăturii. Şi veţi fugi în oraşele voastre, şi voi trimite moartea peste voi, şi vă veţi da în mâinile vrăjmaşilor voştri.

26. Şi când vă voi necăji pe voi cu lipsă de pâine şi vor coace zece femei pâinile voastre într-un cuptor, şi vă vor da pâinile voastre cu cântarul şi veţi mânca, nu vă veţi sătura.

27. Dacă nici după aceasta nu Mă veţi asculta şi veţi păşi împotriva Mea,

28. Atunci şi Eu cu mânie mare voi veni asupra voastră şi vă voi pedepsi şi Eu pe voi de şapte ori, după păcatele voastre.

29. Veţi mânca din carnea fiilor voştri şi din carnea fiicelor voastre.

30. Dărâma-voi înălţimile voastre, stâlpii voştri şi voi strica cele de lemn făcute de mâinile voastre; şi voi pune oasele voastre peste dărâmăturile idolilor voştri, ***aşa de tare se va scârbi sufletul Meu de voi.***

31. Şi voi lăsa oraşele voastre şi voi pustii cele sfinte ale voastre şi nu voi mirosi mirosul jertfelor voastre.

32. Eu voi pustii pământul vostru, încât se vor mira de dânsul vrăjmaşii voştri, cei ce locuiesc pe dânsul.

33. Iar pe voi vă voi risipi printre neamuri şi vă va topi pe voi sabia cea gonitoare şi va fi pământul vostru pustiu şi oraşele vor fi pustii...

34. Atunci va plăcea pământului zilele sale de odihnă

în toate zilele pustietăţii sale, când voi veţi fi în pământul vrăjmaşilor voştri.

35. Atunci se va odihni pământul şi îi vor plăcea lui zilele lui de odihnă, în toate zilele pustietăţii sale se va odihni, care nu s-a odihnit în zilele voastre de odihnă, când locuiaţi pe dânsul.

36. Şi celor rămaşi dintre voi le voi băga frică în inima lor în pământul vrăjmaşilor lor, şi-i va goni pe ei freamătul frunzei ce se mişcă şi vor fugi ca şi cum ar fugi de la război şi vor cădea negonindu-i nimenea.

37. Şi vor cădea negoniţi de nimeni şi vor călca frate pe frate ca şi la război, negonindu-i nimeni şi nu veţi putea sta împotriva vrăjmaşilor voştri,

38. Veţi pieri între neamuri şi vă va mânca pe voi pământul vrăjmaşilor voştri.

39. Iar cei ce vor rămâne dintre voi se vor strica pentru păcatele sale şi pentru păcatele părinţilor săi, în pământul vrăjmaşilor săi se vor topi.

*40. **Atunci îşi vor mărturisi păcatele lor şi păcatele părinţilor lor, pentru că au călcat legea şi M-au trecut cu vederea şi au venit înaintea Mea pe de lături.***

41. Şi Eu am venit la ei cu mânie mare şi îi voi pierde pe ei în pământul vrăjmaşilor lor; atunci se va ruşina inima lor cea neascultătoare, atunci se vor căi pentru păcatele lor.

42. Şi Îmi voi aduce aminte de legătura lui Iacob şi de legătura lui Isaac şi de legătura lui Avraam Îmi voi aduce aminte şi de pământ Îmi voi aduce aminte. (Levitic 26, 1-42).

Sunt 3.500 de ani de când s-au scris cuvintele acestea, dar mereu rămân dovadă că noi Îl silim pe Dumnezeu să ne bată.

În capitolul scripturistic pe care l-aţi citit mai sus, de la Levitic, aţi auzit mereu despre „poruncile Mele". **Să ştiţi că poruncile Domnului sunt poruncile vieţii** şi voi aveţi multe greşeli faţă de Viaţă, faţă de viaţa voastră, faţă de viaţa copiilor voştri şi faţă de viitorul neamului.

Dacă sufletul drepţilor Îl odihneşte pe Dumnezeu, închipuiţi-vă cât Se chinuieşte El în sufletul păcătoşilor?! Cât Se chinuieşte Dumnezeu într-o dărâmătură de om. La câtă umilinţă supun oamenii chipul şi asemănarea lui Dumnezeu.

Nicăieri nu am întâlnit atâta dărâmătură în firea omenească aşa cum am găsit prin părţile acestea. Prin urmare, nicăierea atâta piedică în calea mersului vremii ca pe aici.

Trei păcate sunt grozav de grele în aceste locuri: cruţ urechile copiilor şi păstrez secretul. Conştiinţa fiecăruia are cuvântul. Dacă nu ascultaţi de conştiinţă, ascultaţi cuvântul mai răspicat al Scripturii. Dacă nu ascultaţi nici de cuvântul Scripturii, aşteptaţi din nou împlinirea lui, pedeapsa.

Dar tot e mai bine să nu-L mâniaţi pe Dumnezeu, ci să vă întoarceţi la El, ceea ce mă rog şi eu, să vă ajute!

Odrasle pentru Dumnezeu[24]

Chiar şi după Legea Vechiului Testament, căsătoria este indisolubilă, de nedezlegat, adică nu era îngăduită despărţirea. Ştiind aceasta, fariseii s-au apropiat de Iisus, ispitindu-L: *„Se cuvine, oare, ca bărbatul să-şi lase femeia sa pentru orice pricină?"* (Matei 19,3).

Iisus îi provoacă la Lege: *„Dar n-aţi citit că Cel ce i-a făcut dintru început, bărbat şi femeie i-a făcut pe ei? Şi a zis: Pentru aceea va lăsa omul pe tatăl său şi pe mama sa şi se va lipi de femeia sa şi vor fi amândoi un trup. Pentru aceea nu mai sunt doi, ci un trup. Deci, ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă"*.[25]

Ei răspund în sensul îngăduirii date de Moise, cu cartea de despărţire. Dar Iisus, Care era la zidirea omului, le-a spus rostul de la începutul zidirii, în care nu merge despărţirea, fiindcă amândoi, bărbatul şi femeia, alcătuiesc o singură făptură. Iisus întăreşte căsătoria la rostul ei de la începutul zidirii.

Iisus nu putea coborî raţiunile creaţiei din motivele lui Moise, de aceea **a ridicat căsătoria la rangul de Taină.**

Deci, dacă ar fi trăită de căsătoriţi la valoarea şi la cuviinţa de Taină, ar da şi roade vrednice de

---

[24] Matei 19, 3-15, Maleahi 2, 15.

[25] Matei 19, 4-6.

Tainele lui Dumnezeu.

Dumnezeu a ridicat pe om la cinstea de colaborator al Său în lume.

Căsătoria, la rangul la care a instituit-o Dumnezeu, ar trebui să realizeze în progresie geometrică posibilitatea acestei colaborări.

„Oare nu i-a făcut El ca să fie o singură făptură cu trup şi suflet? Şi această făptură întrunită (unitatea căsătoriei) la ce năzuieşte ea? Odrasle pentru Dumnezeu!" (Maleahi 2, 15).

Deci, dacă în Taina Cununiei cei doi sunt o singură făptură, atunci această făptură la ce năzuieşte ea? Odrasle pentru Dumnezeu. Răspuns categoric!

La ce atunci Hristos este cap bărbatului?[26], dacă nu pentru împlinirea unui suspin al firii, „căci făptura a fost supusă deşertăciunii, nu din voia ei, ci din pricina aceluia ce a supus-o, totuşi cu nădejde"[27]. *„Pentru că dorul statornic al făpturii aşteaptă cu nerăbdare descoperirea fiilor lui Dumnezeu"*[28], de vreme ce *„făptura însăşi se va izbăvi din robia deşertăciunii, ca să se bucure de libertatea măririi fiilor lui Dumnezeu."* (Romani 8, 21)

La picioarele sfinţilor fiarele uitau de sălbăticia lor. **Sălbăticia din firea de om e cea mai amară robie**. Creşterea omului la bucuria şi la odihna „libertăţii fiilor lui Dumnezeu" atârnă hotărât şi de atitudinea căsătoriţilor faţă de căsătorie; iar ei, sfinţii,

[26] I Corinteni 11, 3.

[27] Romani 8, 20.

[28] Romani 8, 19.

mulţi sunt aleşi tocmai din cauza atitudinii religioase a părinţilor mai înainte de a se naşte.

Căsătoria cere multe motive ca să fie Taină. Când familia nu va mai fi întemeiată pe Taină, oamenii vor fi o turmă de fiare sălbatice, destrăbălate.

Slujitori şi credincioşi după Sfânta Liturghie la Mănăstirea Brâncoveanu (Părintele Arsenie este în partea stângă a imaginii)

Sfaturi pentru tinerii căsătoriţi

Cunoştinţele acestea urmăresc ideea de responsabilitate a căsătoriţilor faţă de Legea divină înscrisă în fire, sub formă de instinct. Şi mai urmăresc lămurirea ideii de păcat, idee care a început să fie neclară în mintea multora.

Începem cu definiţia păcatului. **Păcatul este o conspiraţie a minţii omului cu diavolul împotriva Legii lui Dumnezeu.**

Cu această definiţie de lucru, înţelegem dintr-o dată că numai Iisus a fost fără de păcat, adică singur El a refuzat orice idee diabolică din mintea, viaţa şi faptele Sale.

Voi, ca tineri începători ai vieţii, sunteţi poate ispitiţi de ideea că tineri fiind, de ce să începem cu copii din primul an, ci să ne mai trăim puţin viaţa că mai avem vreme şi de copii. Cu acest gând, dacă-l primiţi şi-l luaţi de bun, vă deschideţi calea către păcat şi către tot felul de necazuri care vin matematic. Ca să n-o luaţi rău de la început, că n-aveţi cum sfârşi bine, e recomandabil să o luaţi bine de la început şi să vă precizaţi poziţia sufletească faţă de roadele binecuvântate de Biserică ale cununiei - copiii.

Ei sunt roadele dragostei; evitarea nu e dragoste, ci crimă. **Căutarea plăcerii numai**, cu evitarea rostului firesc al instinctului, **e viciu şi păcat**, şi se pedep-

şeşte de Legea care vede toate ale omului.

Deci, dacă nu sunteţi bine lămuriţi de la început către bine, foarte uşor vă treziţi în greşeli de convieţuire, de unde vin apoi mulţimi de necazuri şi de nenorociri de care nu vă poate scăpa nimeni.

Cu divorţul nu scapi de greşelile făcute. Adesea ele te urmăresc în multe căsătorii sau în orice altă parte ai luat-o. Nu te scapă nici rugăciunile!

Spovedania doar te pune în temă cu vinovăţiile tale faţă de „hotarele legii" de la cununie, pe care le-ai călcat şi-ţi dă iertarea lui Dumnezeu pentru neştiinţă, dacă aceasta a fost, sau pentru neputinţă, dacă aceasta este, şi-ţi dă puterea şi răbdarea ispăşirii, dacă te îndrepţi ca şi convieţuire.

Dumnezeu iartă (dacă-I ceri aceasta prin spovedanie), dar nepedepsit, neispăşit, nimic nu lasă. Aşa scrie Cartea!

Iată acum o descriere sumară a greşelilor de convieţuire şi, legat de ele, urmările lor inevitabile, care te aşteaptă în faţă şi ţi se aşează în braţe. Iar dacă aşa stau lucrurile iar practica pe teren aşa confirmă, atunci **măsura preventivă** e cea mai bună, o singură raţiune posibilă şi la îndemâna tuturor.

La convieţuirea căsătoriţilor nu-i bun **nici abuzul**, nici **refuzul**. Abuzul îl atinge pe soţ, refuzul pe soţie, dar şi pe soţ. Cum e aceasta? Aşa-i făcut omul de Dumnezeu: bărbatul şi femeia, dintr-un singur trup. Cu cunoştinţele contemporane de biologie, de endocrinologie şi de neurologie, putem înţelege clar aceste lucruri.

Sistemul nostru nervos, ca să servească solicitărilor vieţii în bune condiţii, are nevoie de o bună şi corectă funcţionare a glandelor noastre endocrine. Glandele noastre sunt înşirate în număr de 7-8 (depinde cum sunt numărate) pe toată verticala staturii noastre. Două sunt în cap, responsabile cu comenzile şi cu modul de funcţionare a tuturor celorlalte. Acestea din cap sunt sensibile, adică lucrează în consonanţă cu concepţia ta de viaţă în care te integrezi trup şi suflet.

Pentru o clarificare pe scurt a rosturilor acestor două glande din cap, ca să funcţioneze într-un mod sau altul, e destul să dau ca exemplu două concepţii de viaţă diametral opuse: într-un fel vor lucra aceste glande de comandă asupra tuturor celorlalte glande din subordine când te integrezi în turma lui Epicur (viaţa imorală) şi altfel vor conduce iconomia endocrină când te integrezi în turma lui Hristos.

Sărim peste aceste glande de pe verticala omenească şi ne referim puţin la cele sexuale. Aici e aici! Aici au fost lăsaţi oamenii fără nici o cunoştinţă exactă. Ba li s-au spus multe minciuni şi fiecare a fost lăsat în banii lui, cu greşelile şi ereziile sale.

S-o luăm fugitiv cu puţină biochimie endocrină. Sexele - bărbat şi femeie - se caută la maturizare unul pe celălalt, trecând peste orice bariere ale oricui. Totuşi e bună, chiar foarte bună, şi puţină minte şi cât de cât o cunoştinţă pozitivă a faptului acesta al continuităţii vieţii.

Constituţional natura bărbatului are o glandă în

plus faţă de femeie - prostata. Această glandă spune foarte multe şi importante lucruri în iconomia vieţii şi în interpretarea corectă a foarte multe necazuri ivite în familie. Tot pentru clarificare trebuie (spuse) şi numele produşilor de biosinteză ale glandei: hormonii. Aceştia sunt substanţe de biosinteză produse de glande şi vărsate în circuitul intern al sângelui, cu ajutorul căruia circulă prin tot organismul, cu activitatea şi activarea sistemului nervos, deci a tuturor organelor, în scopul de a menţine organismul întreg şi în bune condiţii de viaţă internă şi externă.

Iată din tainele prostatei: aceasta sintetizează săruri ale acidului glutamic, care sunt substanţe absolut necesare sistemului nervos, atât al bărbatului, cât şi al femeii, dar nu le prepară decât bărbatul.

Aici e explicaţia fundamental biologică, în temeiul căreia femeia este atârnătoare de bărbat. Fără substanţele lui endocrine ea nu regenerează nervos, mintal, etc. Aici începe să se înţeleagă de ce au urmări nefaste şi abuzul şi refuzul.

Dacă aceste substanţe extrem de valoroase pentru iconomia vieţii şi pentru funcţionarea în bune condiţii a sistemului nervos sunt risipite de plăcere, de care nu te mai saturi - atunci încep să apară urmările. Abuzul păgubeşte pe bărbat de necesarul de substanţe glutamice sistemului său nervos (15 miliarde de neuroni) şi încep fenomenele de carenţă nervoasă, care pot ajunge până la slăbirea totală a funcţiei mintale. S-au văzut asemenea cazuri de tâmpenie a minţii şi de pierdere totală a memoriei,

fără să fie şi alte boli în organism. Respectivul era supra-solicitat, iar el s-a predat. Urmările sociale se înţeleg.

Refuzul, le păgubeşte pe femei. Unul din motivele obişnuite este acela „întemeiat" pe stăvilirea numărului de copiii. Modalitatea aceasta este viciul „onaniei" cu femeia. Păgubesc amândoi - pagubă biologică ce se resimte în sănătatea amândurora.

Minţirea, trişarea, ferirea, e unul şi acelaşi viciu, ce duce în mod normal la o nervozitate şi la o nemulţumire unul faţă de altul, pe care natura în nevinovăţia ei caută să o remedieze. Şi cum o remediază? Căutând fiecare în părţi alt partener ca să nu falsifice convieţuirea. În fond e o rezolvare greşită, vinovată faţă de unitatea de dragoste a Tainei Cununiei. Deci, dacă o femeie greşeşte cu altcineva, de vină e trişarea lor, „ferirea" soţului, care o împinge la gestul căutării altuia care să fie corect cu natura. În majoritatea cazurilor de necredinţă a femeii e de vină soţul că nu şi-a umplut casa de copii. Deci, **cine fuge de copii, fuge de responsabilitate**. Şi unde fugim? În iresponsabilitate. Când însă îţi ei răspunderea de a rodi copii, Stăpânul vieţii îţi va ajuta să ai şi ce le da de mâncare şi-ţi va asigura şi cinstea căsătoriei. Deci, nici abuzul, nici refuzul, ci o dreaptă socoteală şi o convieţuire corectă şi cinstită.

Mai mult chiar, o altă constrângere de care trebuie ţinut seama e foliculina, hormon feminin toxic şi cancerigen. Toxic la nivelul creierului, dând continuu dureri de cap şi foarte intens cancerigen la

nivelul sânilor şi al uterului (fibroame uterine). De cleştele acestui hormon nu este scăpare decât de la 3-4 copii în sus, iar sarcinile să fie în mod natural, cum apar ele normal. Această ordine normală şi naturală a sarcinii e singura cale. Asigură sănătatea copiilor şi a mamei.

Salturile peste sarcini, lepădarea de copii, indiferent cu ce mijloace şi din ce motive, ating sănătatea copiilor ulterior, dacă mai vin. Dar chiar dacă nu mai vin alţii, Legea divină îi pedepseşte şi retrospectiv pe cei făcuţi cronologic.

Aşadar, în însăşi constituţia endocrină a femeii e pusă obligativitatea naşterii de mai mulţi copii. E chiar condiţia de mântuire a femeii, după cum i-a descoperit Dumnezeu Sfântului Apostol Pavel.

În cazul viciului sau al greşelilor de convieţuire, apariţia cancerului care ucide soţia se răstoarnă iarăşi în răspunderea soţului. Soţul care nu vrea copii, nu trebuie luat; e un criminal camuflat al soţiei sale. Nu e din turma lui Hristos!

Abia de la 3-4 copii în sus, făcuţi în ordinea naturală în care apar, se neutralizează acţiunea toxică şi cancerigenă a foliculinei. Terenul confirmă aceasta. Sunt mame cu 10-12 copii făcuţi, care trăiesc şi ajung la vârsta de 80 de ani sănătoase, în destulă putere, fără să le doară capul sau să fie bolnave…

Femeile mai pătimesc şi de crizele climacteriului (menopauza) cam de la 50-52 de ani în sus. Când viaţa lor de până aici a fost corectă şi conformă cu natura, tulburările acesteia trec aproape neobservate.

Echilibrul endocrin e asigurat de normalitatea conviețuirii și a roadelor făcute până aici.

În cazul viciilor de conviețuire, perioada aceasta e o adevărată nebunie. Nu mai vorbesc de reflexul normalității sau anormalităților de conviețuire în sfera psihicului, care formează un capitol aparte, cu o matematică mult mai complicată și cu pedepse mai greu de evitat. De asemenea, nu pomenesc aici decât în treacăt reflexul purtării, în genere, în codul genetic - deci în fondul ereditar al urmașilor.

Totuși nu mă pot abține de a nu pomeni unul care produce extrem de multe și grele dificultăți în educarea copiilor. Și anume, când soțul nu dă pace sarcinii (zice că el nu poate, sau nu vrea sau nu se declară stăpân pe legile naturii), atunci copiii vin pe lume cu predispoziții precoce spre sexualitate. Aceasta îi face îndărătnici și foarte greu educabili (sunt certați cu disciplina; unii genetic prezintă cromozomul criminalității - circumstanțe atenuante în justiție). Fug de la școală și încep aventurile. Deci, tot în răspunderea soțului se soldează și aceste necazuri.

Explicația biologică: au crescut în mediul uterin hrăniți cu sânge prea îmbibat cu progesteron, hormon sexual masculin.

Tot în treacăt pomenesc și de acțiunea toxică a alcoolului. Dacă 6 grame de alcool la litrul de sânge au puterea să sudeze o mulțime de spermatozoizi câte doi cap în cap, fără să le tulbure viața, atunci ce vom zice de bețivii notorii?

Iată ce se întâmplă: aceşti monştri masculini au două cozi, deci o capacitate dublă de mişcare. Ajunşi ca atare în organismul femeii, caută febril ovulul, până şi la trompă şi acolo îl fecundează; oul format nelalocul lui creşte astfel normal, dar trebuie extirpat cu trompă cu tot. Aşa se instalează sterilitatea, condiţie suficientă de dezechilibru, până la faze clinice. Iată ce pustiu de bine face băutura. Femeia în cazul acesta să prefere orice agresiune, numai sterilitatea şi dezechilibrul nu.

Toxicitatea tutunului duce în cazuri excesive (dar nimeni nu ştie gradul de vitalitate şi carenţă organică pe care o are sau nu o are) la atrofierea funcţională...

Alcoolismul, beţivitatea bunicilor, apare în nepoţi ca tulburări şi insuficienţe nervoase, până la nivelul de epilepsie. Beţia e o mare pacoste care se înscrie genetic în patrimoniul ereditar şi duce treptat, dar sigur, la degenerarea omului din neam în neam, deci duce la degenerarea neamului.

Răspunderile cresc considerabil!

Războiul nevăzut[29]
(Omul, zidire de mare preţ)

Omul în întregimea lui are a doua însemnătate după Dumnezeu; un singur suflet e mai de preţ decât toată materia acestei lumi. Omul nu e o făptură închisă în lumea de aici. El nu se mulţumeşte numai să creadă în existenţa unei lumi nevăzute (cum face omul protestant) sau să deducă cu mintea existenţa ei din lumea sensibilă, văzută (cum face teologul catolic), ci urmăreşte să se afle într-o legătură cu ea (cu lumea nevăzută). Dar chiar dacă n-ar urmări aceasta, el suferă o necontenită înrâurire de la acea lume (nevăzută), chiar când nu are o cunoştinţă actuală a acelui fapt. Destinul omului nu se desfăşoară influenţat numai de factori materiali şi biologici sau cârmuit numai de voinţa proprie, ori a celorlalţi oameni, ci asupra lui stau aplecate în fiecare clipă puterile cerului, cât şi ale iadului, încercând să-l înrâurească în sensul urmărit de ele. Omul nu e fărâmă uitată în spaţiul lumii, ci tot ce există îi poartă un palpitant interes.

Însemnătatea omului se arată nu numai prin faptul că a fost creat după chipul lui Dumnezeu, ci şi pentru aceea că în jurul fiecărui ins şi pentru fiecare

---

[29] Luca 11, 12-26

se dă o neîntreruptă luptă nevăzută. În jurul fiecărui om e concentrată întreaga existenţă creată şi necreată, văzută şi nevăzută. (Dumitru Stăniloae: Elemente de antropologie ortodoxă).

Sunt deosebit de semnificative în Evanghelia de astăzi cuvintele lui Iisus că: *„Duhul rău caută odihnă, pe care n-o găseşte prin pustii ci numai în inima omului"*.

Şi iarăşi semnificative sunt cuvintele din rugăciunea (Heruvicul - Sfânta Liturghie) - *„Că Sfânt eşti Dumnezeul nostru şi întru sfinţi te odihneşti"*.

Mintea şi inima, iubirea şi cunoaşterea sunt „locul" lui Dumnezeu în om. Dar şi urâciunea pustiirii poate să cuprindă „locul cel sfânt", cum zice Daniil.

Deci, după texte, inima şi mintea omului pot să fie: sau odihna lui Dumnezeu şi chinuirea duhurilor rele sau „odihna" duhurilor rele şi chinuirea lui Dumnezeu.

Avem două conştiinţe paralele. E fapt important aceasta şi aproape necunoscut. Subliniem: „conştiinţa religioasă" şi „conştiinţa eului". Adesea „conştiinţa religioasă" apare ca întunecată, pentru că duşmana sa, „conştiinţa eului", cu o forţă extremă o ţine în nemişcare. Ea continuă totuşi, chiar aşa, să dea mărturie.

O inversare a situaţiei - mântuirea nu poate avea loc decât sub acţiunea „conştiinţei religioase", normative, revelată în Iisus Hristos.

În „conştiinţa eului", omul se înţelege ca centru al lumii şi îşi reduce la el toate elementele existenţei de care se ştie conştient.

În sfera „conştiinţei religioase", dimpotrivă, omul

se descoperă în întregime dependent **de o putere care îl depăşeşte, îl pătrunde şi îl atrage spre ea.**

Iată la ce adâncimi se dă războiul nevăzut.

Pe „conştiinţa religioasă" se altoieşte smerenia, mama tuturor virtuţilor. Pe cealaltă, pe „conştiinţa eului", însă, se grefează independenţa, neascultarea îndărătnică, trufia - căpetenia răutăţilor. Şi una şi alta au expresia lor exterioară văzută: una - dragostea ascultării desăvârşite[30], cealaltă - îndărătnicia şi toată răzvrătirea.

Focul, pârjolul acestui război, „nu-l stinge" decât smerenia, dulama lui Dumnezeu. Şi e mai bine **a fi** smerit, decât **a şti** ce e smerenia.

Părintele Arsenie Boca
în curtea Mănăstirii Brâncoveanu

[30] Filipeni 2, 2-5.

Credinţa sutaşului[31]

Rar s-a întâmplat să bucure oamenii pe Dumnezeu.

Bucurie mare se face în cer când un păcătos se întoarce de la păcat. Dar bucuria pe care a făcut-o sutaşul din Capernaum lui Iisus e cu totul altfel.

Acesta era roman, sabie stăpânitoare peste Israel. Cu toate acestea îi plăcea credinţa lui Israel într-un singur Dumnezeu şi în Mesia pe care-L aşteptau iudeii. De aceea le-a şi clădit o sinagogă în Capernaum.

Căpitan roman, lasă la o parte mândria uniformei, lasă la o parte părerile vremii despre sclavie şi iată că aduce ceva nou în faţa lui Iisus: iubirea de oameni. Sutaşul preţuieşte pe ordonanţa sa la rangul de om şi intervine pentru el înaintea Prorocului din Israil.

Căpitanul roman se roagă pentru ordonanţă... Dar nu numai rugăciune, nu numai iubire de om, ca om, ci şi credinţă vrednică de Dumnezeu.

Sutaşul roman L-a recunoscut pe Dumnezeu.

Iudeii n-au putut face aceasta.

Aceasta L-a mirat pe Iisus şi L-a bucurat.

Săvârşirea minunii nu ne mai miră: nu l-a mirat poate nici pe sutaş, de vreme ce aceasta era, după

---

[31] Matei 8, 5-13.

credinţa lui, un fapt de la sine înţeles şi fără discuţie.

Cam ce-am putea potrivi pentru noi din Evanghelia cu Sutaşul? Cred că acestea:

Ce preţ are, înaintea lui Dumnezeu, credinţa fără discuţie în Iisus Hristos ca Dumnezeu.

Ce bucurie-I facem lui Iisus, cu dovezile iubirii de oameni, şi mai ales când aceştia-s neînsemnaţi.

Că nu-i neapărat de trebuinţă să vină Mântuitorul personal, pe jos, oarecum, ca să se săvârşească lucrul lui Dumnezeu.

Că ar fi mai bine să avem şi noi smerenia pe care-o avea sutaşul, a nevredniciei de a intra Dumnezeu în casa noastră - că tocmai această smerenie Îl sileşte să vină şi să pună la rând ale noastre, toate.

Că numai o viaţă curată e în stare să asigure darurile acestea sufleteşti, care L-au bucurat pe Iisus.

Să-i fim recunoscători acelui sutaş roman, că ne-a dat model de credinţă şi curăţie sufletească; să-i fim recunoscători că, în locul nostru, totuşi s-a găsit cineva să-L bucure pe Iisus. Au mai fost şi alţii: Maria - sora Martei, Lazăr şi alţi „Lazări", iar mai pe urmă cuvintele înţelepte ale tâlharului de pe cruce.

Am băgat de seamă că, ori de câte ori bucura cineva pe Iisus, Iisus sălta cu Duhul şi spunea lucruri privitoare la viaţa viitoare. Aşa a fost cuvântul Domnului şi cu prilejul bucuriei pe care I-a făcut-o sutaşul. Atunci a descoperit Iisus soarta evreilor până la sfârşitul lumii; că vor rămâne cei mai de pe urmă, deşi au fost chemaţi cei dintâi la Împărăţie.

Dar dacă noi, creştinii, suntem înaintea lor,

aceasta n-o putem menţine decât cu credinţa după modelul sutaşului.

Smerenie romană[32]

Găseşti calităţi sufleteşti unde nici nu te aştepţi. Căpitanul roman al oraşului Capernaum, dator să facă simţită în Israel gheara acvilei romane, dă trei dovezi de om care a mirat profund şi pe Iisus. Romanul acesta era democrat, aleargă până la Dumnezeu pentru ordonanţa sa şi îi iubea şi pe cei de alt neam, pe iudeii pe care trebuia să-i apese.

Romanul acesta credea în Dumnezeu, nu în zeii romani. Şi credea bine în Dumnezeu, în atotputernicia, în atotprezenţa şi deci în puterea exercitării la distanţă, peste orice distanţă, a Cuvântului lui Dumnezeu. El credea că Iisus e Dumnezeu. Şi, în sfârşit, e omul real care a trimis lui Iisus cuvintele:

„Domne, nu te osteni, că nu sunt vrednic să intri sub acoperişul meu, de aceea nici pe mine nu m-am socotit vrednic să vin la Tine, ci zi cu cuvântul şi se va tămădui sluga mea." (Luca 7, 6-7).

Poate nicăieri pe pământ n-a găsit Iisus atâta smerenie. De aceea l-a şi ridicat mai presus de Israel. Căpitanul roman din Capernaum era deodată: omul ordinii, omul iubirii de oameni, omul iubirii şi cre-

---

[32] Luca 7, 1-10.

dinței în Dumnezeu și omul smereniei. Om concret și totuși spiritual: reprezenta o centurie de ostași dar și un stil spiritual de sfânt.

De așa oameni ascultă Dumnezeu în toate vremile. Cine știe dacă nu sub chipul vameșului, Iisus a ascuns tocmai calitățile sutașului din Capernaum, pe care-l dădea lumii model iubit de Dumnezeu!...

„Și s-a vindecat sluga lui în ceasul acela." (Matei 8,13).

Siguranța absolută

Așa a vorbit Iisus, „cu siguranță absolută", fiindcă era Dumnezeu. El era mai înainte de întemeierea lumii. Prin El s-a făcut tot ce s-a făcut. Deci știa de mai înainte de a fi vreuna din zilele lumii, toate zilele lumii și sfârșitul zilelor zidirii. Iisus știa absolut toate urmările creației lumii; nu numai că știa începutul și sfârșitul creației, dar chiar El este începutul și sfârșitul (creației), Alfa și Omega creației.

Dacă pe planul timpului s-a spus: „nu sunt vremile sub om, ci bietul om sub vreme", pe planul absolutului se poate spune: „nu e veșnicie sub timp, ci bietul timp sub veșnicie". Timpul nu se cunoaște pe sine, dar îl cunoaște eternitatea, îl cunoaște Eternul. Iar Iisus, Eternul, vorbea istoriei, arătându-i începutul și sfârșitul.

Vuietul mărilor (fărădelegilor) și valurile lor vor îngrozi oamenii încât să-și dea sufletul de spaimă și de așteptarea celor ce au să vină peste lume. „Țările

cerului vor fi zguduite". Structura cosmosului se va zgudui.

E destul să medităm puţin pe plan religios preocuparea ştiinţei moderne de a provoca în construcţia materiei procedee primordiale de explozie a energiei, fapt de care pomeneşte profetic şi Sfântul Apostol

Petru când spune: *„atunci cerurile vor pieri cu vuiet mare; stihiile* (elementele chimice) *arzând se vor desface şi pământul şi lucrurile pe el vor arde cu totul"* (II Petru 3,10). Preocuparea aceasta a ştiinţei moderne de disociere a materiei şi declanşarea energiei atomice, poate să ducă la urmări catastrofale. Dacă toate acestea sunt adevărate, preocuparea aceasta dă serios de gândit. E cunoscută povestea: *Ucenicul vrăjitorului învăţase dezlănţuirea puhoaielor şi furtunii, dar uitase formula de oprire a lor.* Ştiinţa se găseşte în aceeaşi prealabilă situaţie. Toate acestea nu sunt un semn după care se poate cunoaşte începutul sfârşitului?

Nu se poate spune însă despre Iisus ceea ce s-a spus despre ucenicul vrăjitorului. Cele ce ni se par nouă răutăţi şi ale căror rosturi numai Dumnezeu le ştie până la sfârşit, nu erau, oare, ştiute de Iisus, Cuvântul lui Dumnezeu prin Care s-a zidit făptura, cu deosebire omul, cu toate posibilităţile ştiinţei lui?

„Deci, când vor începe să fie toate acestea, ridicaţi capetele voastre, pentru că răscumpărarea voastră s-a apropiat. Când veţi vedea făcându-se acestea, să ştiţi că aproape este împărăţia lui Dumnezeu...".

„Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece" (Marcu 13, 31). Aşa nu poate vorbi decât

Dumnezeu, fiindcă El deţine destinul creaţiei şi are un scop cu ea. De aceea va trebui profund zguduită. Prima dată a făcut-o potopul. A doua oară o va face focul. (Acum tocmai se ocupă oamenii de aprinderea unui foc de natura celui din soare).

Oare ştiinţa nu aşteaptă şi ea fără să ştie şi nu grăbeşte şi ea venirea Zilei Domnului? (II Petru 3, 12).

Revelaţia e precisă şi categorică. împărăţia lui Dumnezeu (acum smerită în inimile credincioşilor), va avea atunci slava ei, căci noi aşteptăm, potrivit făgăduinţei lui Iisus, ceruri noi şi pământ nou, în care dreptatea locuieşte (II Petru 3, 13).

Concluziile personale practice se înţeleg de la sine.

Orientaţi de o rază a eternităţii noastre, dată de Iisus, ne putem desface de destinul lumii. Cu siguranţa absolută n-are rost să te tocmeşti!

Marele examen

„Oricine voieşte să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa în fiecare zi şi să-Mi urmeze Mie" (Luca 9, 23; Matei 16, 24; Marcu 8, 34).

Crucea, podoaba Bisericii, lauda lui Pavel, semnul Fiului Omului, semnul Sfintei Cruci - suferinţa noastră cea de toate zilele, crucea suferinţei, harul Crucii, iată atâtea nume în legătură cu crucea.

Dar cea mai grea cruce e lepădarea de sine. Nu poţi să fii liber fără aceasta, fără lepădarea de sine; libertatea cu atâta se plăteşte. Să depănăm litania acestei porunci şi condiţia primă de a putea urma pe Iisus.

A fi creştin înseamnă mai mult decât aparţinerea ta doctrinară la creştinism. A crede în Iisus Hristos înseamnă mai mult decât semnifică vorbele. Iată ce înseamnă a te strămuta din tine în El, înseamnă a-L avea pe El în inima ta, a-L face pe El inima ta; înseamnă să ai un moment, o clipă în viaţa ta în care te-ai întâlnit real cu Iisus; clipă care să nu-ţi ajungă viaţa întreagă de a o desfăşura între oameni.

De altfel acesta şi este semnul că eşti un convertit al lui Iisus, că te-ai dedicat Lui irevocabil. Toată vremea ta viitoare nu-i decât desfăşurarea clipei aceleia - decizia - a cărei bogăţie nu se mai termină.

Până nu te-ai lepădat de tine, eşti o fântână

seacă; iar dacă te-ai lepădat de tine şi te-ai dedicat lui Iisus, El te-a schimbat în izvor de apă vie. Numai aşa poate sufletul să ajungă la sine însuşi, la El - cel adevărat - lepădându-se de sine şi strămutându-se în Dumnezeu.

Nu ştiu pe lume o biruinţă mai mare ca aceea de a te lepăda de tine şi a ajunge liber; e trăirea libertăţii duhului: *„Adevărul vă va face liberi"*. Deci, înţelegem că fără (să plătim) această vamă a făpturii noastre vechi stăteam în minciună, încolţiţi de iluzii şi striviţi de roţile necesităţii fără ieşire, strânşi în acest cleşte.

De aici ne scoate numai Iisus.

Când se petrece aceasta? Când Îl cunoaştem pe Iisus ca inimă a inimii noastre, ca suflet al sufletului nostru. Îl putem cunoaşte numai în iubirea şi bucuria pe care le simţim când renunţăm la eul nostru şi ne aflăm faţă către faţă cu Dânsul.

Noi ne făgăduim să-L urmăm pe Iisus în marea călătorie interioară a întoarcerii la Tatăl, şi prin simpla noastră hotărâre Providenţa divină realizează **treptat** această dorinţă a noastră. Aşa dăm de primul examen de admitere: examenul crucii. Până aici noi eram o sumă de dorinţe şi aranjamente pământeşti, care întunecau puţin - dacă nu mult - chipul lui Iisus din viaţa noastră.

Deci, la acest loc al hotărârii, crucea este o linie înainte a dorinţelor noastre pământeşti (omeneşti), peste care coboară Dumnezeu o dungă de-a curmezişul. Providenţa, urmărind interesul nostru veşnic,

trimite peste socotelile noastre **corecturi divine.** Toate aceste corecturi le simţim ca o experienţă de cruce; trebuie să treacă puţină vreme de reculegere ca să pricepem că „aşa cum s-a petrecut" a fost cel mai bine, iar nu cum am fi vrut „noi" în îngustimea noastră.

Suferinţa aceasta, care ne simplifică treptat viaţa, care ne pune condiţia crucii în faţă, e simbolul nesfârşitei posibilităţi de desăvârşire.

„Noi trăim în restrişte fiindcă suntem făpturi ale „eului", care e aspru, strâmt la inimă, în care nu pătrunde lumina şi care nu iradiază nici o lumină, iar **pentru infinit e orb**. Eul n-are decât zgomotele şi stridenţele sale; pe strunele lui nu vibrează niciodată muzica eternităţii." „Suspine de nemulţumire şi descurajare, scânciri zadarnice după trecut, griji şi nelinişti pentru viitor; acestea-s care tulbură inimile noastre pipernicite, fiindcă nu ne-am găsit încă sufletele, şi Duhul lui Dumnezeu încă nu S-a descoperit în noi."

„Tată, şterge păcatele mele" - căci păcătuind, omul ia în sine însuşi partea mărginitului împotriva nemărginitului.

Păcatul e înfrângerea sufletului de către „eu", e un joc primejdios de păgubitor, în care omul riscă totul, ca să câştige iadul. Păcatul întunecă adevărul şi tulbură vederea limpede a conştiinţei. În păcat căutăm plăcerile, nu fiindcă ele ar fi într-adevăr vrednice de dorit, ci pentru că aşa ni le prezintă lumina roşie şi tulburătoare a pasiunii. Dorim lucrurile

nu pentru că ele sunt mari în sine, **ci pentru că lăcomia noastră ni le înfăţişează exagerate şi cu aparenţă de mărime.** Aceste **exagerări** şi **falsificări** de perspectivă ne tulbură la fiecare pas armonia vieţii. Pierdem măsura cea dreaptă pentru valoarea lucrurilor şi ne lăsăm rătăciţi de interese felurite şi contradictorii ale vieţii.

Zadarnica trudă a omului de a reduce toate elementele firii sale la o unitate cu Cel Preaînalt şi sub stăpânirea Lui - aceasta e ceea ce-l face să simtă chinul despărţirii lui de Dumnezeu şi-l împinge să se roage cu înfocare: „O, Dumnezeule, Tată, şterge toate păcatele mele! Şterge rătăcirile eului!".

Lumina dinlăuntru e aceea care-i descoperă adevărata fiinţă. Când această lumină lăuntrică s-a aprins, atunci într-o clipă cunoaşte că pentru om descoperirea lui Dumnezeu într-însul este propria lui descoperire. Şi înspre acolo se îndreaptă şi aspiraţia lui: spre descoperirea sufletului său, adică descoperirea lui Dumnezeu în sufletul său.

Omul se desăvârşeşte şi ajunge expresie supremă, când sufletul lui se recunoaşte în veşnicie, în infinit! Ceea ce e propria sa revelaţie. Adevărata restrişte a omului stă în faptul că nu izbuteşte pe deplin să-şi aducă la expresia supremă propria-i fiinţă, că e tulburat de eul său şi îşi pierde vremea cu lucruri de nimic.

*

Iubirea de sine nu trece peste hotarele sale personale; ceea ce e mai preţios într-însul se întunecă şi

adevărata lui fiinţă nu iese la iveală. **Această aspiraţie după tiparul desăvârşit al fiinţei e înrădăcinată în om mai profund decât foamea şi setea** şi ca patima după bogăţie şi slavă. Şi această aspiraţie nu e numai în el, ci e în adâncul întregii făpturi, e necontenitul impuls al revelaţiei, duhul veşnicei descoperiri într-însul. Descoperirea nemărginitului în mărginit, a infinitului în finit - (Taina Bunei-vestiri) - nu se arată în toată deplinătatea ei nici în cerul înstelat, nici în frumuseţea florilor, ci numai în sufletul omului, căci aici Voinţa caută să se descopere în voinţa omului, şi libertatea îşi ia răsplata supremă în jertfa lui liberă.

„Aici Dumnezeul nostru caută să-Şi câştige intrarea." Aici vine El ca oaspete, nu ca rege, şi de aceea trebuie să aştepte până e îmbiat. Asupra sufletului omenesc Dumnezeu Şi-a încetat stăpânirea, fiindcă vrea să-i câştige iubirea.

Da, Dumnezeu stă în afară de eul nostru şi aşteaptă cu nerăbdare să-I deschidem uşa ferecată. Căci acest eu al nostru nu poate să-şi găsească sensul suprem, sufletul, şi să se unească liber cu Dumnezeu decât prin iubire - singura care-l saltă peste piedica din sine şi-l strămută în Dumnezeu. Acela, al cărui suflet s-a făcut una cu Dumnezeu, stă în faţa oamenilor ca o floare supremă a umanităţii. În **el**[33] *(în sufletul care s-a făcut una cu Dumnezeu)* îşi recunoaşte omul fiinţa lui adevărată; în **el** află descoperirea su-

[33] Este întruchiparea unui Sfânt.

premă a lui Dumnezeu, contopirea deplină a Voinței supreme cu voința lui, contopirea Iubirii veșnice cu iubirea lui. Noi vedem în **el** dorința Domnului împlinită, cea mai grea dintre piedicile descoperirii Lui înlăturată și însăși bucuria desăvârșită a lui Dumnezeu înflorită, ajunsă la cea mai strălucită înflorire între oameni. În **el** ne apare întreaga lume omenească transfigurată de o lumină dumnezeiască. Viața **lui**, înflăcărată de dragostea lui Dumnezeu, străluminează toată iubirea noastră omenească.

„Când un suflet omenesc trage cortina grea a eului și stă față în față cu iubirea veșnică, e ca și cum L-ai privi pe Maestru creând o lume nouă.

Când viața omului iese teafără din rătăcirile eului și-și găsește-n suflet unitatea sa cu Dumnezeu, atunci conștiința veșniciei e un dat imediat al existenței, tot așa ca lumina într-o flacără. Toate conflictele vieții se dezleagă, toate contradicțiile se împacă; știința, iubirea și acțiunea se armonizează. Bucuria și durerea se contopesc în frumusețe, plăcerea și renunțarea se egalizează în puritate, prăpastia dintre finit și infinit se umple de o iubire exuberantă și fiecare clipă vestește pe Cel Veșnic. Cel fără trup (formă) ne apare în forma florii și a rodului, Cel fără de margini ne îmbrățișează cu brațe de Tată și merge cu noi alăturea ca un prieten. Numai sufletul, singurul lucru indivizibil în om, poate să frângă orice granițe și să-și cunoască înrudirea cu cel Preaînalt. Câtă vreme nu ajungem la **armonia lăuntrică** și la întregul ființei noastre, viața rămâne înăbușită sub lucruri de

nimic" (R. Tagore).

După această litanie a unui fiu al răsăritului, în căutarea sensului descojit de „eu", să trecem la o analiză concretă a sensului Crucii, a lepădării de sine, aşa cum le-a realizat Iisus şi ni le-a dat cale de urmat până la El.

Învăţătura desăvârşitei lepădări de sine o avem deci de la „Cel ce în chipul lui Dumnezeu fiind, n-a ţinut ca la o pradă la egalitatea Sa cu Dumnezeu ci S-a golit pe Sine, S-a micşorat pe Sine, a luat chipul de rob, făcându-Se asemenea oamenilor, şi la înfăţişare dovedindu-se ca un om. S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte şi încă moarte pe cruce" (Filipeni 2, 6-8).

Aşadar, desăvârşita lepădare de sine e tot una cu smerenia. Iar cu aceasta s-a definit desăvârşirea, atunci când cineva întreabă pe Sfântul Isaac Sirul: „Ce este desăvârşirea?" Sfântul îi răspunde: „O prăpastie de smerenie!"

Prin urmare, pe căile desăvârşirii lăuntrice nu poţi merge sporind decât întâmpinând cu bucuria acestui rost toate împotrivirile şi absurdităţile (necazurile) ce ni se întâmplă în fiecare zi.

Acesta este şi rostul pentru care Providenţa menţine la un loc (contemporane) şi în permanentă tensiune „grâul cu neghina", desăvârşindu-se întreolaltă până la seceriş.

Să luăm faptele simplu:

Într-o sâmbătă, în sinagogă, iudeii (cărturarii şi fariseii) pândeau pe Iisus să vadă dacă „face bine"

sâmbăta. „Era acolo un om cu mâna uscată". Şi văzându-L că l-a făcut bine, se umplură de nebunia urii şi unii şi alţii şi se vorbeau ce să facă cu Iisus.[34] Iată crucea formalismului sec.

Într-o altă sâmbătă, Iisus trecea printre holdele de grâu. Ucenicii au smuls nişte spice de grâu, le frecau în palme şi mâncau boabele. Oarecare dintre farisei, formalizându-se în apărători ai sâmbetei, îi ia la rost pe ucenici *„că treieră sâmbăta"* (Luca 6, 2).

Când Iisus ierta păcatele slăbănogului pe care credinţa binefăcătorilor săi l-a adus înaintea lui Iisus prin acoperiş, iertarea păcatelor fiind o condiţie neapărată a tămăduirii organice, unii dintre cărturari mârâiau în inimile lor că: *„Acesta grăieşte hule. Cine poate ierta păcatele fără numai Dumnezeu"* (Marcu 2, 7; Luca 5, 21). Şi aceştia erau cărturarii. Nu-şi dădeau seama că Iisus este Dumnezeu. Împietriţi, încremeniţi în prejudecăţile lor despre Iisus, numai gândul că El e Dumnezeu le-ar fi plesnit capul în bucăţi.

Cu prilejul îndreptării lui Zaheu, mai marele vameşilor, de asemenea cârteau şi împotriva lui Zaheu şi împotriva lui Iisus. Duhul răutăţii, care-i muncea necontenit, îi împingea să dea lecţii lui Iisus.

Dar nu numai tagma cărturarilor şi a fariseilor Îi administrau corecţii. Odată, un oraş întreg I-a ieşit în întâmpinare, oraşul Gadara, spunându-I să plece de pe acolo. Legheonul de draci striga în gura mare că Iisus este *„Fiul lui Dumnezeu, Celui Preaînalt"*

---

[34] Luca 6, 6-11.

(Marcu 5,7) şi (demonii) I se rugau să nu-i trimită în adâncurile iadului, ci în turma de porci. Dar parcă alte legheoane de draci intraseră în gadareni, smintindu-i pentru porci împotriva lui Iisus, încât drept mulţumire *„întreaga cetate a ieşit în întâmpinarea lui Iisus"*, dându-L afară din hotarele lor (Marcu 5, 1-17; Matei 8, 28-34).

Iată prin ce mare de venin avea Iisus să treacă. Ce au oamenii aceştia împotriva lui Iisus, că nici demonii nu I-au făcut atâta împotrivire câtă I-a făcut cenzura invidiei omului? Cred că nu au altceva decât complicitatea în păcat, coalizată împotriva virtuţii şi împotriva oricăruia care îndrăzneşte să iasă măcar cu un pas din această complicitate. Ori, Iisus ieşise cu totul din complicitatea cu păcatul (şi niciodată n-a fost în această complicitate), totuşi iubindu-i pe păcătoşi, le întindea acestora cursele divine ale iubirii.

Au fost îndărătnicii şi fărădelegi împotriva lui Dumnezeu şi în Vechiul Testament, dar atâta coaliţie a veninului - şi, curios, în numele Legii, în numele lui Dumnezeu - ca împotriva persoanei lui Iisus, nu s-a văzut vreodată. Oare de ce? Cred că explicaţia ar putea fi următoarea: Dumnezeu Se făcuse şi Om adevărat - omul pe care-l voia Dumnezeu. Acest model li se impunea oamenilor cu tăria modestiei divine. Dar ei nu voiau să fie ca Iisus, nu voiau să fie „dumnezei"; ei voiau să fie „ei", ei mai presus de Dumnezeu, potrivit cu impulsul cu care i-a răsturnat potrivnicul împotriva lui Dumnezeu. Omul voia să fie el singur, singur el; eul voia să fie ateu.

Iată ce sparge umanitatea în milioane de hârburi: „trufia originară care dă lecţii lui Dumnezeu şi se desface de El. Iată oţetul şi veninul pe care avea să le bea Iisus cu mult înainte de a I se da acestea pe Cruce. Aceasta n-o poate face decât un lepădat de sine, un lepădat de viaţă, unul desăvârşit în smerenie şi pârjol de iubire" (Sfântul Vasile).

*

Să urmărim puţin cu documentarea patristică boala aceasta fără leac - boala invidiei - care multe cruci prilejuieşte.

„Invidiosul nu primeşte doctor pentru boala sa şi nu poate găsi leac tămăduitor al suferinţei sale, deşi Sfânta Scriptură e plină de ele. El, invidiosul, aşteaptă uşurarea bolii numai într-un singur fel: să-i vadă prăbuşindu-se pe unii dintre cei invidiaţi. Capătul urii lui e să-l vadă pe cel invidiat din fericit, nefericit, din norocos, nenorocit. Pe unii oameni, cu totul potrivnici, binefacerile îi îmblânzesc. **Pe invidioşi, însă, binefacerile mai mult îi rănesc, îi înrăiesc.** Cu cât invidiosul are parte de mai mari faceri de bine, cu atât mai tare fierbe de ciudă, mai mult se supără şi se mânie. Mulţumind pentru darurile primite şi mai mult se cătrăneşte de purtarea binefăcătorului. Ce fiară poate fi mai feroce în răutatea ei? Ce fiară nu întrec ei prin răutatea năravului lor? Ce sălbăticiune nu depăşesc ei prin cruzimea lor? Câinii cărora li se aruncă o coajă de pâine se domesticesc, leii cărora li se poartă de grijă se îmblânzesc. **Invidioşii, însă, şi mai mult se irită când li se arată îngrijire şi atenţie.**

Rănile invidiosului sunt adânci şi ascunse, şi ele nu suferă vindecare, ca unele ce stau închise de durerea lor oarbă în ascunzişurile conştiinţei. Invidiosul este duşmanul propriei sale sănătăţi sufleteşti. Cel invidiat poate să scape şi să-l ocolească pe invidios, dar **invidiosul nu poate scăpa de sine însuşi**.

Tu, invidiosule, duşmanul tău este cu tine, vrăjmaşul îţi este continuu în inimă; primejdia este închisă în adâncul tău; eşti legat cu un lanţ neîndurător; eşti prizonierul invidiei şi nici o mângâiere nu-ţi vine într-ajutor.

A prigoni pe un om binecuvântat de Dumnezeu şi a urî pe cel fericit, iată o nenorocire fără leac". (Sfântul Vasile cel Mare, *Despre invidie*)

Răbdarea răului, primirea umilinţei la care te supune în lumea aceasta, are cea mai uriaşă putere asupra răului.

Chip de umilinţă desăvârşită ne-a dat Iisus pe Cruce. El, Fiul şi Slava Tatălui, Dumnezeu adevărat, nu S-a împotrivit ateismului lui Iuda ci a primit toate consecinţele lui. A primit să treacă prin cea mai de pe urmă umilire cu putinţă pe pământ, căci, ca un Dumnezeu, ştia ce putere are **umilinţa**. Răbdând bătăi, scuipări în obraz, cununa de spini, piroanele şi spânzurarea pe cruce, iar peste suflet hulirea celor fără de lege; toate acestea încă nu erau crucea cea mai grea. Pe aceasta o avea la spate. Dar avea Iisus o cruce mai grea, pe care era răstignit cu faţa; era neasemănata durere a milei Sale faţă de oameni. Crucea asta n-o simte decât omul care nu se mai

sminteşte de om; ci înţelegându-l nesfârşit îl iartă şi îi stinge veninul cu roua cerului din sufletul său.

Oamenii aceştia, care boleau de răi ce erau şi care nu pricepeau nimic din dumnezeirea lui Iisus, reprezintă acea coaliţie a veninului sufletesc contra Mântuitorului. Aceşti contemporani ai lui Iisus, otrăviţi de răutate, reprezintă culmea invidiei omeneşti contra sublimului, contra lui Iisus. Căci de ce a fost invidiat Iisus? Din cauza minunilor Sale printre cei sărmani şi oropsiţi, cei dintâi chemaţi la mântuire.

Flămânzii erau hrăniţi; hrănitorul, duşmănit. Morţii erau înviaţi; invidioşii mureau de ciudă. Demonii erau alungaţi iar Celui ce le poruncea la demoni să iasă, oamenii Îi întindeau curse. Leproşii erau curăţiţi, şchiopii umblau, surzii auzeau, orbii vedeau iar binefăcătorul era prigonit.

În cele din urmă L-au osândit la moarte pe Dătătorul vieţii; au bătut cu bice pe Izbăvitorul oamenilor şi au judecat la moarte pe Judecătorul lumii (Sfântul Vasile cel Mare, *Despre invidie*).

Iar Iisus şi pentru aceştia S-a rugat Tatălui pentru iertare. **Iubirea aceasta de oameni** - aşa cum sunt, şi care n-a avut niciodată vreo umbră de scădere - **I-a pricinuit lui Iisus o cruce neasemănat mai grea, pe care o poartă şi de care se ţintuieşte cu fiecare din răutăţile noastre „de fiecare zi"**, până la sfârşitul lumii. Şi noi suntem printre iudeii care-L pironeau pe cruce - fiecare în veacul nostru - fiindcă Iisus e în toate veacurile.

Ar trebui să-I urmăm lui Iisus toată calea Sa

pământească, măcar tot aşa de harnic şi zorit pe cât ne zoreşte foamea şi setea după cele pieritoare.

Modelul, desăvârşirea lui Iisus în ascultare şi în lepădarea de sine pentru iubirea de oameni, a ridicat între creştini şirul fără număr de cuvioşi şi buni biruitori mucenici, care, pentru dragostea Lui, erau fericiţi să sufere şi ei chinuri înfricoşate de la necredincioşii vremurilor lor.

Iată nebiruita armă - lepădarea vieţii noastre pe cruce - care a făcut sfinţi. De dragostea lui Iisus nu-i mai putea despărţi nici frica de moarte, nici dragostea de viaţă.

Aceştia, Sfinţii, s-au arătat mai presus nu numai de durere şi plăcere, ci au covârşit şi moartea şi viaţa. În ei avea loc şi moartea şi Învierea lui Iisus.

Nouă, neputincioşilor, deşi cugetăm ale lumii şi umblăm în calea păcatelor, încă nu ne-a îndesat nimeni cununa de spini pe frunte şi nu ne-a bătut piroanele în tălpi. La noi nu sunt semnele sfinţilor...

Dar zic însă: Providenţa ştie hotărârea noastră. Cine vrea să urmeze lui Iisus şi să se asemene cu El, în cruce, să se asemene! Şi cât poate cuprinde firea omenească, asemenea cu Iisus va fi!

„De voieşte cineva să vină după Mine să se lepede de sine..."[35]

Voi vreţi să-mi uşuraţi crucea mea?

Mie degeaba vreţi să mi-o uşuraţi, că asta este crucea mea. Voi să nu fugiţi ca să lepădaţi crucea!

Să nu vă mai rugaţi lui Dumnezeu să vă ia crucea; ci mai bine rugaţi-vă să v-o lase.

În trei feluri vi se arată cum trebuie să vă purtaţi:

1. - rugaţi-vă cât puteţi mai mult;

2. - bucuraţi-vă ori de câte ori e aproape Dumnezeu;

3. - mulţumiţi lui Dumnezeu pentru toate.

Venirea suferinţei e venirea crucii, că atunci voi nu mai sunteţi singuri ci e Iisus cu voi.

De vreme ce suntem cu semnul Crucii, suntem cu toată însemnătatea Crucii. Să luăm seama ca nu cumva să greşim cu respingerea Crucii.

Dar să mergem la pilda lui Iisus: Ce înseamnă lepădarea de sine?

Într-o sâmbătă, intrând Mântuitorul în sinagogă, unde erau mulţi farisei şi cărturari, nu S-a uitat că ei sunt acolo ci a făcut o minune, o vindecare.

Într-o altă sâmbătă, trecând cu ucenicii printre holdele de grâu, iar ucenicii fiind flămânzi, au rupt spice de grâu şi frecându-le în palme, mâncau

---

[35] Marcu 8, 34; Matei 16,24.

boabe, iar fariseii ziceau că treieră sâmbăta.

Iar altădată când spunea: *„Iertate îţi sunt păcatele"*, fariseii ziceau: *„Cum poate el să ierte păcatele?"*

Vameşul cârtea împotriva lui Iisus, dar mai târziu s-a întors. El îl iartă.

Dar nu numai tagma cărturarilor era împotriva lui Iisus. Odată, mergând Iisus în părţile gadarenilor, şi scoţând demonii din cei doi oameni i-a trimis în turma de porci, iar diavolii au aruncat-o în mare. Când a văzut poporul aşa ceva L-a alungat din ţinutul lor.

Iisus mereu a avut ce răbda. Mai presus de toate a avut de răbdat Crucea, răstignirea, moartea.

Noi trebuie să-L urmăm întocmai, pentru că prin aceasta ne asemănăm cu El. Toţi creştinii sunt datori să se asemene cu Iisus.

Oare cum a putut Iisus să rabde toate acestea?

Pentru că mulţi ziceau, şi zic şi astăzi, că Iisus a fost Fiu de Dumnezeu şi de aceea a putut să biruie toate. Două motive spun contrariul:

1. - mai întâi S-a lepădat de Sine şi

2. - îi iubea pe oameni. Căci altfel viaţa aceasta se face de iad. Fiţi ascultători până pe cruce.

„De voieşte cineva să vină după Mine să se lepede de sine, să-şi ia crucea în fiecare zi şi să-Mi urmeze Mie."

Sfântul Apostol Pavel era fericit şi chiar mulţumea lui Dumnezeu când era în suferinţă... Lucrul care l-a ajutat a fost faptul că ştia că Iisus este Fiul lui Dumnezeu şi că El nu s-a uitat la Sine însuşi ci a ascultat de Dumnezeu.

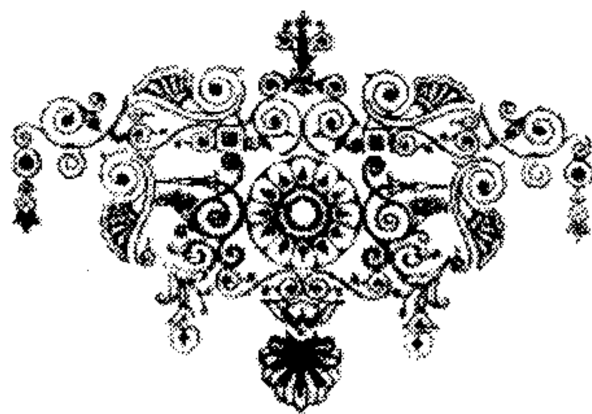
Prin urmare, lasă-te de ale tale şi ascultă de Iisus, de Biserică, pentru că altfel nu merge bine nicicum, pentru că în noi este sădit creştinismul de sus. Prin urmare suntem unşi ca urmaşi ai lui Iisus. Această urmare a lui Iisus să o faci cum zice: *„Cel ce voieşte să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa în fiecare zi şi să-Mi urmeze Mie"*.

Să ştiţi că fără Cruce în fiecare zi nu se poate călători. Prin urmare, de nu vom fi bucuroşi de Cruce, vom fi străini de Iisus. Căci a răbda Crucea, a te stinge din trufia de sine, înseamnă să te asemeni cu Iisus. De aceea este bună suferinţa.

De aceea binecuvântăm crucea; crucea e podoabă a suferinţei.

Cea mai grea cruce e lepădarea de sine şi nu poţi urma pe Iisus fără lepădarea de sine.

Pui preţ pe lepădarea de sine (te lepezi de tine?), poţi urma lui Iisus; nu pui preţ pe lepădarea de sine (nu te lepezi de tine?), nu poţi urma lui Iisus.

Lumina de pe munte[36]

Evanghelia citită astăzi, la începutul Marelui Post al Învierii, face parte din „Predica de pe munte" a Mântuitorului.

Ce minunat ar fi dacă ne-am putea strămuta şi noi peste veacuri în urmă şi să ne amestecăm şi noi printre ascultătorii de atunci ai lui Iisus! Aşa gândeam odată când eram mai mic. Astăzi, însă, am aflat mângâierea acestui dor de copil, căci poate pentru dorul acesta a zis Iisus, când Se înălţa la cer: *„Iată, Eu cu voi sunt până la sfârşitul veacurilor!"* Aşadar, am găsit că şi noi suntem contemporanii lui Iisus, pentru că El e cu noi până la sfârşitul veacurilor.

De altfel, numai aşa şi putem pricepe Evanghelia Sa, ca oarecum auzind-o de la El, văzându-L pe El trăind-o, căci tot trăirea rămâne cea mai bună tâlcuire: **„Ceea ce eşti vorbeşte mai tare decât ceea ce spui."**

*

Iată ce ne luminează astăzi Iisus, la începutul Marelui Post al Învierii: - ne învaţă despre acestea trei:

1.- despre iertare, **2.**- despre post şi **3.**- despre comorile din cer, sau comorile eterne.

---

[36] Matei 6, 14-21.

1. Despre iertare

Sigur că ne rugăm lui Dumnezeu să ne ierte: păcatele, greşelile, îngustimile vederilor, gândurile greşite, prejudecăţile, neştiinţa şi ... un lanţ cam lung, care cam prea cumplit ne strânge. Dacă Dumnezeu ne iartă, acela cade de pe noi şi iarăşi suntem liberi şi ne vedem liberi. Şi ne dezleagă Dumnezeu de lanţul vinovăţiei noastre, ce ne chinuieşte, numai dacă dezlegăm, mai întâi noi, lanţul în care ţinem legaţi pe fraţii noştri.

Dacă noi nu iertăm, nici Dumnezeu nu ne iartă. Mai mult: iertarea lui Dumnezeu e aşa de mult atârnătoare de iertarea noastră, încât dacă noi n-am împlini partea noastră, rugăciunea noastră ni se întoarce în blestem. Căci zice: *„Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum iertăm şi noi greşiţilor noştri"* (Matei 6, 12). Deci dacă noi nu iertăm, neîndurarea noastră întoarce cuvintele rugăciunii pe dos, fără să ne dăm seama, aşa: Doamne nu ne ierta nouă, precum nu iertăm nici noi greşiţilor noştri.

Deci, în această privinţă, iertarea noastră atârnă mai mult de noi decât de Dumnezeu. Dumnezeu consfinţeşte pentru noi decizia noastră pentru alţii.

*

Dacă iubirea e porunca ce rezumă toată Scriptura, sigur că numai ea e chemată să pună capăt judecăţilor, înşelăciunilor, răzbunărilor şi a tot războiul cel ucigaş dintre noi. N-aştepta s-o împlinească alţii, ci întâi începe tu!

Însă trebuie să ştii că-i vorba de o iubire fără

margini, de o iubire lărgită la măsuri divine, o iubire care iartă toate lăsând judecata în seama lui Dumnezeu, o iubire care nu cade ori la câte probe s-ar întâmpla să ajungă.

Aşa, n-a putut iubi decât Iisus, viu şi lucrător; iar dintre oameni, numai aceia în care trăieşte Iisus: purtătorii de Dumnezeu.

Porunca iubirii este şi în Vechiul Testament, dar aceia împlineau mai bucuros legea talionului, încât, pentru că n-a fost împlinită, nu-i de mirare că Iisus a zis: *„Poruncă nouă vă dau vouă: să vă iubiţi unii pe alţii, precum v-am iubit Eu pe voi!"* (Ioan 13, 34).

Iar El a împlinit-o între oameni ca nimeni altul. Iisus n-a avut pe nimeni de lepădat, nici pe Iuda, căruia i-a zis: „prietene", când venea cu sărutarea trădării pe buze, n-a avut de lepădat nici pe călăii care-I băteau piroane-n sfintele Sale mâini şi-I îndesau cununa de spini pe cap.

Deci, dacă ţinem să rămânem creştini, trebuie să-i iubim pe toţi oamenii, ca Iisus, căci numai aşa e sigură şi cu putinţă „iertarea din inimă" ce ni se cere şi atunci vine ca de la sine, uşor şi simplu, şi nici nu mai cade, chiar dacă ura ar răstigni-o de ciudă pe toate crucile istoriei. De altfel, aceasta e suprema dovadă a biruinţei Sale şi semnul divinităţii Sale.

Cu această iubire grăia omenirii Iisus de pe munte.

2. Şi iată ce ne învaţă despre post

Mai întâi, însuşi Iisus a postit. Nu că i-ar fi fost de trebuinţă, dar va zice cândva - „pildă de viaţă v-am dat vouă". Deci nouă ne trebuie post pentru înfrâna-

rea patimilor, pentru subţierea minţii, pentru sporirea Duhului Sfânt în noi, care ne descoperă căile mântuirii. Postul ne ajută să înţelegem rosturile mari ale lui Dumnezeu cu omul. El e un toiag de drum prin viaţa aceasta, cu trup pieritor, spre veacul viitor, în care trebuie să ne deprindem încă de pe acum.

Dar să nu ţinem postul în înţelesul strâmt al cuvântului. Căci sunt unii care cred că dacă nu mănâncă carne şi cele de asemenea, ar fi tocmai de ajuns ca să se cheme că au postit. Nu mănâncă carne de porc; dar carne de om mănâncă - clevetind, muşcând cu gura, osândind cu vorba şi ucigând cu gândul.

Postul nu e, mai ales în creştinism, numai un regim al stomacului. Avea şi Sfântul Pavel din aceştia, înguşti cu socoteala (înguşti la minte), cărora trebuia să le spună că „nu stomacul sau mâncarea ne face drepţi înaintea lui Dumnezeu".

A face din post numai o chestiune de stomac, înseamnă a îngusta rostul cu care a postit Iisus - ceea ce ar fi o ocară.

Dar iată şi înţelesul mai larg al postului, al acestui mijloc de întâlnire a noastră cu Dumnezeu. Este chiar înţelesul pe care i l-a dat Dumnezeu, şi ni l-a descoperit prin Isaia Proorocul, la capitolul 58:

Postul cel adevărat

1. «Strigă din toate puterile şi nu te opri, dă drumul glasului să sune ca o trâmbiţă, spune poporului Meu păcatele sale.

2. În fiecare zi Mă caută, căci ei vor să ştie căile Mele, ca un norod care făptuieşte dreptatea şi de la

pravila Dumnezeului său nu se abate. Ei mă întreabă despre legile dreptăţii şi doresc să se apropie de Dumnezeu,

3. Zicând: De ce să postim, dacă Tu nu vezi? La ce să ne mai smerim sufletul, dacă Tu nu iei aminte? Pentru că în zilele posturilor voastre vă găsiţi de lucru şi asupriţi pe supuşii voştri.

4. Spre judecăţi şi sfadă postiţi şi bateţi cu pumnii pe cel smerit, nu postiţi cum se cade zilei aceleia, ca glasul vostru să se audă sus.

5. Oare postul acesta îmi place Mie?... De ţi-ai încovoia ca un cerc grumazul tău şi ţi-ai aşterne sac şi cenuşă, nici aşa nu se va chema post. (Oare de ce? Fiindcă nu-i bun rostul cu care-i ţinut. Oamenii implică pe Dumnezeu în vrajbele lor căutând cu post, cu slujbe, ca să i le izbândească gândul, să le facă pe plac în aranjamente pământeşti, de multe ori nedreptăţi asupra altora. Dumnezeu îţi poartă de grijă şi în amănuntele vieţii şi nu va lăsa dreptatea dac-o ai.)

6. Ştiţi voi postul care-Mi place Mie? zice Domnul. Rupeţi lanţurile fărădelegii, dezlegaţi lanţurile nedrepte, daţi drumul celor asupriţi şi sfărâmaţi jugul lor.

7. Împarte pâinea ta cu cel flămând, primeşte săracii în casa ta, pe cel gol îmbracă-l şi nu te ascunde de cel de un neam cu tine.

8. Atunci lumina ta va răsări ca zorile şi se va grăbi tămăduirea ta şi slava lui Dumnezeu te va înconjura.

9. Atunci vei striga şi Domnul te va auzi, şi încă grăind tu, va zice: aici sunt; şi vei lepăda de la tine asuprirea, arătarea cu degetul şi vorba fără rost.

10. Dacă vei da flămândului pâine din sufletul tău şi de vei sătura sufletul cel amărât lumina ta va străluci în întuneric şi bezna din tine va fi ca miezul zilei.

11. Domnul îţi va fi mereu povăţuitor, şi în pustie va sătura sufletul tău. El va da tărie oaselor tale şi vei fi ca o grădină adăpată, ca un izvor de apă vie, care nu seacă niciodată.

12. Pe dărâmăturile tale vechi vor fi zidiri din nou, vei pune temelia cea străveche şi te vei chema tocmitor de spărturi şi înnoitor de drumuri, ca ţara să se poată locui...»

Iată cum vede Domnul nevoinţa postului, tot ca o practică a iubirii de oameni. Dar ce e mai de seamă din acestea sunt urmările unui atare post şi pentru tine - refacerea sufletului tău - şi pentru o ţară de oameni.

De bună seamă că un atare post, ţinut la aşa o înălţime de vederi, e un egal al rugăciunii neîncetate, care amândouă reţin pe Dumnezeu în zidire şi scot afară pe draci.

3. Despre comorile din cer.

A 3-a învăţătură a Evangheliei ne spune: *„Adunaţi-vă vouă comori în cer"*, unde nu au soarta comorilor primejduite de pe pământ şi pieritoare.

Dar poate că unii au iarăşi nedumeriri despre existenţa Cerului. Nu cumva e Cerul acesta o ficţiune, creată de neputinţa rezolvării fericirii aici şi

acum pe pământ? Şi de aceea e amânat şi închis într-o împărăţie metafizică?

Sau poate sunt alţii cărora nu le trebuie aici nici un „Cer". Tot ce dorim e aici, „pe pământ", vor zice ei.

Sigur că da! Dacă nu ieşi cu Iisus, pe munte, din groapa vieţii tale pământeşti, din crisalida ta de carne, n-ai nici o vedere spre larg, nici o geană spre Cer, nici o revelaţie în Duh. E povestea cu puiul care n-a vrut să iasă din găoacea sa pe motiv că nu e altă lume mare şi cu soare, afară de găoacea lui. Aşa şi unii oameni.

Pentru clarificare, folosesc aici şi cugetarea unor gânditori ai vremurilor noastre. Iată ce zice primul (Werke): „E firească necesitatea ideală de a descoperi în sfera veşniciei cheia cunoaşterii pentru lumea naturală, dependentă cu desăvârşire de cea transcendentală. Lumea aceasta e plină de contraste, de paradoxuri inexplicabile pentru mintea omenească. Lumea văzută poate fi explicată numai prin cea veşnică, dumnezeiască, dar exclusiv cu ajutorul unei fiinţe mijlocitoare, aparţinând ambelor lumi."

Iar celălalt zice că: „Umanismul voia să înlăture tot ce era mai greu, problematic şi tragic în om, pentru a-l face fericit pe pământ. Dar aceasta e numai negarea omului ca fiinţă aparţinând la două lumi: ca părtaş al lumii necesităţii naturale şi al împărăţiei libertăţii supranaturale. Îndată ce Dumnezeu e înlăturat şi omul divinizat, omul cade sub omenesc - pentru că omul rămâne om adevărat numai cât este fiul sau „chipul şi asemănarea lui Dumnezeu" (N.

Berdeaev).

Deci trebuie postit şi de acest desfrâu al minţii care caută să se *„ascundă"*[37] de Dumnezeu, şi să-I năruie Cerul, să despartă şi lumea de El, pentru desfrâul ei cu pământul, căci mintea fără hotar este ca o făclie stinsă.

Dar când în suflet s-arată zorile, ne vom da seama că viaţa noastră, trăită numai pământeşte, e o călătorie în pierdere, şi nu ne putem apăra comorile. Atunci, de bună seamă că le vom da de bunăvoie. Numai dându-le de bunăvoie le vom schimba valoarea, strămutând-o unde n-o mai fură nimeni - şi *„unde va fi comoara noastră acolo va fi şi inima noastră"*.

*

Dar cu adevărat comoara cea mai de preţ, mai mare decât lumea toată, e însăşi persoana lui Iisus, Care se face nu numai contemporanul nostru în vreme, dar Se face şi suflet al sufletului nostru, Se face şi viaţa noastră, Se face şi mintea noastră. Atunci, zice Scriptura şi Scripturile Părinţilor (Sfântul Simeon Noul Teolog): *„veţi avea mintea şi simţirea care erau întru Iisus"* (Filipeni 2, 5).

De aceea zicem că numai viaţa însăşi a lui Iisus explică Evanghelia Sa cel mai bine.

Ca s-o înţelegem şi noi, e limpede că ne trebuie acelaşi comentar[38]: - Lumina de pe munte! Şi o putem avea!

---

[37] Geneza 3, 8.

[38] Explicaţie, interpretare.

Dincolo de întâmplări[39]

Dacă „nici un fir de păr nu se mişcă din capul omului fără ştirea lui Dumnezeu", cum se poate că uneori dau oamenii peste o moarte năprasnică, greu de împăcat cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu faţă de om?

Drept, că viaţa nu este un scop în sine, scopul este dincolo de zare. Dumnezeu asigură viaţa când aceasta este trăită în funcţie de sensul ei metafizic, devenit conştient. Deşi, şi atunci se petrec nedumeriri în privinţa asigurării vieţii.

Lui Iisus I s-au adus la cunoştinţă două categorii de accidente: mai mulţi galileeni au fost omorâţi din ordinul lui Pilat, pentru că au rugat pe Iehova cu jertfe împotriva stăpânirii romane, iar în Siloam a căzut un turn şi a omorât 18 oameni.[40] Iisus a asigurat că oamenii aceia nu au fost cei mai păcătoşi oameni, iar cei rămaşi, pentru că au rămas, nu sunt cu aceasta mai puţin păcătoşi ca ei. Dacă nu se pocăiesc, pe toţi îi aşteaptă aceeaşi soartă.

Iisus mai dă o pildă (de răbdare) cu smochinul neroditor ca şi cu via. Din alte locuri rezultă că vierul e Iisus iar smochinul ca şi via, neamul omenesc.

---

[39] Luca 13, 1-5.

[40] Luca 13, 1-5.

Iisus intervine trei ani înaintea Tatălui şi abia într-al patrulea se învoieşte cu tăierea smochinului. Dacă neamul omenesc nu aduce „roade vrednice de pocăință" - cum cerea cel mai sălbatic dintre prooroci (Sfântul Ioan Botezătorul) - tăierea îl aşteaptă.

Toate pedepsele sunt văzute ca venind de la Dumnezeu, ca plată pentru păcate. Cu toate acestea Dumnezeu nu pedepseşte aici toate păcatele. Oamenii aşa ar vrea. Şi fiindcă ei nu pot răbda, se întreabă: Cum de mai rabdă Dumnezeu? Mulţi, din pricina acestei răbdări divine, îşi pierd siguranţa în existenţa lui Dumnezeu.

De aceea, ştiind Dumnezeu slăbiciunea credincioşilor şi desfrâul răutăţii, mai intervine din când în când cu pedepse înfricoşătoare (întâmplări înfricoşate) între oameni. Nu pedepseşte toate relele aici şi imediat, după cum nici nu răsplăteşte tot binele aici şi numaidecât, cred că din următoarea raţiune:

- Dacă ar pedepsi toate relele aici, ar putea însemna că lumea aceasta este singura care există. Dacă ar pedepsi toate relele imediat, ar însemna că se teme de puterea răului, care nepedepsit imediat I-ar putea periclita stăpânirea lumii.

- Dacă ar răsplăti tot binele **aici** ar însemna acelaşi lucru, că există numai lumea aceasta. Dacă ar răsplăti tot binele **imediat** ar însemna că sufletul există numai în lumea aceasta, în care Dumnezeu trebuie să Se achite urgent de îndatorirea ce I-a făcut-o omul.

- Că uneori Dumnezeu pedepseşte răul şi uneori

răsplăteşte binele este ca să ştie omul că răul se pedepseşte şi binele se răsplăteşte.

- Dacă o face rar în lumea aceasta este semn că o face sigur în cealaltă.

- Dacă uneori nu pedepseşte răul este că aşteaptă pocăinţa păcătosului.

- Dacă uneori nu răsplăteşte binele dreptului este semn că-i lucrează răbdarea.

În amândouă cazurile Dumnezeu aşteaptă sfârşitului omului, în ce sfârşeşte omul: fie că a fost multă vreme bun, fie că a fost multă vreme rău, cele de pe urmă au ultimul cuvânt.

O răsplată aici şi imediat pentru toate faptele ar dăuna libertăţii omului.

Răul nu s-ar mai face de frica pedepsei, iar binele s-ar face din interesul răsplăţii. S-ar micşora ceva din slava lui Dumnezeu şi s-ar micşora şi prestigiul fiinţei omeneşti în drumul ei spre îndumnezeire.

Iată, prin urmare, la ce climat de libertate şi dragoste dezinteresată vrea Dumnezeu să-Şi ridice fiii, la sensul lor metafizic, cel ascuns în Dumnezeu, Care este Duh, este Iubire şi Adevăr, şi acesta face şi pe oameni liberi şi cunoscuţi şi lor înşişi ca atare.

Limitele omului sunt limitele sfinţeniei sale. Iar sfinţenia este de la Dumnezeu. De altfel, **singurul leac al vieţii, s-o scape de năruire, numai sfinţenia rămâne.** Sfinţenia este şi efectivă şi preventivă. Datori de a o câştiga sunt toţi oamenii, care vor să se mântuiască.

Sfinţenia tare seamănă a sănătate originară, o strălucire lină a sufletului. Unde sunt acestea şi Dum-

nezeu Se odihneşte, unde lipsesc şi Iisus Îşi pierde răbdarea. Este lucrul cel mai greu să înduplеci omul să urmărească realizarea sfinţeniei. Vede bine câte năpaste îndură, fără rezemarea vieţii sale pe Dumnezeu...şi totuşi... Dar sunt fraţi de-ai noştri, oameni care au ajuns încă din veacul acesta, urgisit de păcate, până la strălucirile „Schimbării la faţă".

Părintele Arsenie Boca, Stareț la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus (1940-1949)

Chemări la apostolie

Găsiţi descrise de alţii, şi mult mai bine, mocnirea strânsă în chingi şi agitaţia ascunsă a poporului evreu sub ghearele pajurii romane. O pomenesc în treacăt, ca să ne dăm seama de acea atmosferă încărcată de la răscrucea numărării timpului, de acea atmosferă a aşteptării de istov a lui Mesia. Pentru unii era o aşteptare politică, pentru alţii, mult mai puţini, o aşteptare religioasă.

Irod a sărit cu sabia în calea istoriei. Masacrul copiilor - 14.000 de prunci, cum spun colindele, încă nu se uitase. Până şi pe cei din familia sa îi aştepta cu sabia în mână.

Iar cele petrecute mai pe urmă, la Iordan, unde un ascet nemaivăzut de fioros tăia cu gura ca o secure trupul putregaiului, plin de şerpi şi de năpârci, şi vestea pe Unul, mai mare ca el, Care va turna foc peste ei, toate acestea dădeau aşteptării o tensiune de fior metafizic, unic în istorie. Nu-i vorbă şi era o aşteptare de mii de ani de-a rândul.

Iată cum au decurs primele „găsiri" ale marelui aşteptat.

Prima, care ştia mai multe decât ceilalţi oameni, era Preasfânta Fecioară Maria din Nazaret. Al doilea a fost Ioan Botezătorul, care-şi câştigase autoritatea de Prooroc, de altfel şi era *„capătul proorocilor"* - auto-

ritate cu care L-a prezentat iudeilor pe Iisus, *„aşteptarea neamurilor"* sau Mesia - Hristos.

Deci Ioan ştia desfăşurarea lucrurilor. Cu botezul lui Iisus, menirea lui lua sfârşit: *„De acum El trebuie să crească, iar eu să mă micşorez"* (Ioan 3, 30). Apoi Ioan, vorbind odată cu doi ucenici ai săi, vede pe Iisus venind şi-L arată ucenicilor săi, zicând: *„Iată Mielul lui Dumnezeu!"*[41]. Unul dintre ucenici era Andrei, cel întâi chemat, care, după cuvântul ascetului şi după mărturia sufletului său, recunoaşte în Iisus pe Dumnezeu. Atunci, cuprins de o bucurie negrăită, într-o suflare aleargă acasă şi-i spune şi lui Simon - ce avea să fie Petru: *„Am găsit pe Mesia"*[42]. *„Şi l-a adus la Iisus"*.

A doua zi, în drum spre Galileia, Iisus îl găseşte pe Filip, pe care l-a chemat: *„Vino după Mine"*. A recunoscut şi acesta prezenţa lui Dumnezeu în Iisus. De bucurie şi aşa-i bucuria: alergi cu ea să o împărtăşeşti primului găsit - îl găseşte pe Natanael căruia-i vesteşte: *„Am găsit pe Acela de care au scris proorocii, pe Iisus, fiul lui Iosif din Nazaret"* (Ioan 1, 45).

Natanael, luat prin surprindere, nu prea ieşea din rezervă, dar ocărând Nazaretul aude argumentul decisiv: *„Vino şi vezi!"*. A venit şi s-a prezentat ca un Toma. Iisus îl preţuieşte în sinceritatea rezervei sale, spunându-i: *„Iată cu adevărat israelitean în care nu este vicleşug"* (Ioan 1, 47). Natanael Îl întreabă:

---

[41] Ioan 1, 35-36.

[42] Ioan 1, 41.

„De unde mă cunoşti?" Iar Iisus îi răspunde cu o simplitate divină: *„Mai înainte de a te fi chemat Filip, te-am văzut, când erai sub smochin"*. În viaţa lui Natanael era o taină pe care n-o ştia nimeni, decât el şi mama sa. El scăpase de urgia lui Irod, ascuns de mama sa, la trei zile de la naşterea sa, sub frunzele smochinului, precum întăresc aceasta Sfântul Vasile cel Mare şi Grigorie Teologul. Deci când s-a văzut descoperit, şi-a dat seama că are în faţă pe Dumnezeu. N-a mai putut şi a strigat în extaz: *„Tu eşti Fiul lui Dumnezeu; Tu eşti Împăratul lui Israel"* (Ioan 1, 49). Deşi este un moment culminant, totuşi Iisus desăvârşeşte explozia convingerii sale, zicând: *„Mai mari decât acestea vei vedea: Amin, amin grăiesc vouă, de acum veţi vedea cerurile deschizându-se şi îngerii lui Dumnezeu suindu-se şi coborându-se peste Fiul Omului"* (Ioan 1, 51). Cu toate acestea, Natanael nu figurează printre cei 12 Apostoli, ... poate printre cei 70.

Cuvântul s-ar putea sfârşi aici cu întrebarea: Tu pe cine ai chemat la Iisus?

Vecinul tău bate crâşmele, verişoara ta a fugit necununată, feciorul tău fuge de biserică, copiii tăi umblă la joc şi distracţii seara şi scuipă după preot. Dar, oare, la Iisus n-ai pe nimeni de adus? Poate ai de gând să te aduci pe tine. Căci până nu te aduci pe tine, nu poţi aduce pe nimeni

Dar, cum mai am ascultători mult mai frământaţi cu mintea, căutându-L pe Iisus, scriu şi pentru voi cele ce urmează: primii patru ucenici, sigur c-au avut chiar atunci o experienţă, asemănătoare deschi-

derii cerului, în prezenţa prea sfintei persoane a lui Iisus. Nu le-a fost nici lor uşor, să-şi taie dintr-o dată tot balastul îndoielii, de vreme ce mulţi se mai dăduseră pe sine a fi Mesia şi se înfundaseră în greşeli grozave, cum a fost rebeliunea lui Bar-Cochba, cea a lui Teuda şi a lui Iuda Galileanul. Dar timpul avea să-i încredinţeze până în adâncul făpturii, că Dumnezeu Se făcuse om şi petrecea cu ei.

Nouă, însă, ne-ar fi mult mai uşor să trecem pustiul îndoielii, deoarece avem, sub perspectiva istoriei, toate probele Dumnezeirii lui Iisus şi a divinităţii creştinismului. Totuşi, deşi le avem, numai o întâlnire cu Iisus rămâne decisivă. Iar dacă aceasta se întâmplă rar, măcar să vezi pe cineva a cărui **iubire - lumină** a aprins-o El.

Dar, iubiţii mei tineri cu fruntea pe gânduri, o întâlnire cu Iisus înseamnează o misiune, înseamnează o chemare la apostolie şi la toate riscurile trăirii de Dumnezeu între „irozii" vremurilor, pe care de asemenea trebuie să-i iubeşti. Nu cumva sunteţi şi voi căutându-L pe Iisus?

Voi ştiţi despre Iisus o mulţime de lucruri, **dar încă nu-L ştiţi pe El**. Şi până nu-L găseşti pe Dumnezeu, nu te afli nici pe tine, nu-ţi găseşti nici sensul tău, nici sensul lumii. Este la mijloc o revelaţie tripartită[43], care trebuie să aibă loc.

Omul este veşnic în căutare după ceva, care înseamnă mai mult decât haina şi mâncarea. El este în

---

[43] Care are trei părţi.

căutarea lui însuşi. **Aspiraţia sufletului după realizarea desăvârşirii sale, asta este toată istoria omului.**

Mărginirea ta te doare, ştiu. Dar când aceasta a ajuns un dat al conştiinţei (şi te frământă), este semn că Dumnezeu, nemărginitul, vrea să creşti duhovniceşte pe dimensiuni divine. Această ţâşnire în conştiinţă a dorului nemărginirii divine este, pentru tine, argumentul decisiv al existenţei Sale, al iubirii Sale şi al rudeniei tale cu El. Dacă te găseşti pe tine în funcţie de Dumnezeu, e o găsire a ta în adevăr. E naşterea ta în Dumnezeu - naşterea ta în adevăr. Toţi marii mistici, fără deosebire de confesiune, au învăţat că în eternitatea, în adâncul lumii duhovniceşti se săvârşeşte un proces divin, în care apar relaţiile lui Dumnezeu cu omul: naşterea lui Dumnezeu în om şi naşterea omului în Dumnezeu, adânc în care se întâlnesc iubitorul cu iubitul. Acolo sunt adevărurile experienţei duhovniceşti, adevăruri vii, nu categorii metafizice sau subiecte antologice[44].

Chipul omului se strică dacă se şterge chipul lui Dumnezeu din sufletul omului. Omul, căutând pe Dumnezeu, se caută pe sine însuşi, caută omenirea sa (caută asemănarea sa cu chipul lui Dumnezeu). **Sufletul omului suferă durerile naşterii, când se naşte Dumnezeu într-însul.** Această naştere a lui Dumnezeu în sufletul omului constituie naşterea autentică a omului. Ea reprezintă mişcarea iubirii lui

---

44 Subiecte antologice - subiecte care selectează idei şi texte reprezentative din operele unor mari autori.

Dumnezeu spre om, răspunsul la nostalgia ce o are omul după Dumnezeu. Experienţa duhovnicească descoperă că Dumnezeu de asemenea tânjeşte după om, că El doreşte ca omul să-L nască şi să-I răsfrângă chipul. Marii mistici, descriind viaţa duhovnicească, au evocat această nostalgie divină.

Neamul omenesc nu aparţine decât sub unul din aspectele sale generaţiei lui Adam cel vechi, generaţiei păcătoase şi decăzute a lumii noastre, naturale. Sub un alt aspect el este ceresc, aparţinând lui Adam cel duhovnicesc, generaţiei lui Hristos.

Creaţiunea lumii nu s-a putut produce în timpul nostru, căci (timpul nostru) este un timp decăzut, este copilul păcatului. Creaţiunea a avut loc în veşnicie, ca act interior al tainei divine a vieţii. Concepţia biblică a creaţiunii nu-i decât reflexul acestui act interior al creaţiei în conştiinţa omului antic.

Omul, precipitat în natura inferioară, este aruncat în afara realităţii divine.

Revelaţia creştină restabileşte omul în sânul acestei realităţi divine. Prin Fiul noi revenim în sânul Tatălui. Cu El începe un nou gen omenesc, spiritual, acela al lui Hristos, născut şi refăcut în Duh. Hristos este în om şi omul în Hristos. El este buciumul[45] şi eu (omul) mlădiţa. Tot neamul omenesc renăscut rămâne în Hristos, Dumnezeu-Omul. În omul duhovnicesc este cuprins cosmosul, toată creaţiunea. Odinioară cosmosul se desfăcu violent de omul

---

[45] Bucium - butuc de viţă-de-vie; trunchi sau buştean de arbore.

decăzut şi deveni, pentru el, natura exterioară, care-l robi. Dar cosmosul revine spre omul renăscut. În lumea spirituală, (eliberată), cosmosul rămâne în om, precum omul rămâne în Dumnezeu.

„Omul este, prin natura sa, un microcosmos; în el sunt cuprinse toate sferele realităţii cosmice, toate forţele cosmosului. Prin păcat şi cădere, omul a pierdut noţiunea stării sale microcosmice, conştiinţa sa deveni individualistă". Cosmosul nu se revelează omului natural, decât ca natură exterioară, a cărui viaţă interioară îi rămâne inaccesibilă. Numai omului interior renăscut, viaţa interioară a cosmosului i se descoperă ca realitate spirituală, duhovnicească. Astfel, calea care duce omul la cunoştinţa de sine însuşi este şi calea care-l duce la cunoştinţa cosmosului. Prin Hristos, prin Logos, nu numai neamul omenesc ci tot universul se orientează spre Dumnezeu, răspunzând chemării divine, trebuinţei dumnezeieşti de iubire.

„Misterul divin nu se încheie în dualitate, el presupune existenţa a trei Persoane".

Revelaţiile lui Dumnezeu cu Altul se împlinesc într-un al Treilea. Subiectul iubitor şi iubitul găsesc deplinătatea vieţii în împărăţia iubirii, care este a treia. Împărăţia lui Dumnezeu, Împărăţia iubirii şi a cosmosului iluminat nu se realizează decât prin Sfântul Duh, în care se încheie drama, se închide cerul. Numai în această „Trinitate" ne este dată viaţa divină perfectă, în care subiectul iubitor şi obiectul iubit creează împărăţia lor, găsesc conţinutul defini-

tiv şi deplinătatea vieţii lor.

Trinitatea este un număr sacru, divin, un număr care semnifică plenitudinea, victoria asupra luptei şi diviziunii, ecumenismul şi societatea perfectă, în care nu este opoziţie între personalităţi, între ipostaze şi fiinţa unică.

Misterul creştinismului este misterul unităţii în dualitate, găsindu-şi soluţia în Unitatea-Trinitate. Iată de ce creştinismul are ca bază dogma hristologică a naturii Teandrice[46] a Fiului şi dogma Trinitară.

Afirmarea fiinţei este viaţa Sfântului Duh şi viaţa în Sfântul Duh. În Duh, omul şi lumea sunt transfigurate şi îndumnezeite. Duhul constituie viaţa însăşi, viaţa originară (N. Berdeaev[47], Esprit et libertè, p. 211-216).

Acesta să fie capitolul mai larg al evidenţelor Duhului, care a făcut din oameni apostoli ai lui Dumnezeu.

Acum s-o luăm concret. Noi nu avem ca primii ucenici posibilitatea găsirii istorice a lui Iisus. Noi avem, între noi şi Iisus, un munte care trebuie trecut. Iar ce este mai greu, e că muntele e în noi. Şi n-ar trebui, după cuvântul lui Iisus, decât un grăunte de

---

[46] Natură teandrică - natură divino-umană.

[47] Berdeaev, Nikolai Aleksandrovici (1874-1948) - filozof creştin rus, fondatorul doctrinei „noul creştinism"; gândirea lui este o critică a raţionalismului şi o meditaţie asupra posibilităţii de împlinire a omului, în concordanţă cu spiritul profund al credinţei creştine. (lucrări: *Filozofia libertăţii, Sensul creaţiei,...*) (D. E.)

muştar credinţă, şi-ar dispare muntele şi L-am găsi pe Iisus.

Ne trebuie un itinerar lăuntric. Calea credinţei este obositoare, dar cu ea începe cărarea. Credinţa este o asceză a minţii. Îi urmează celelalte virtuţi, celelalte asceze, toate ca nişte vămi ale văzduhului, la care lăsăm pe rând, ca vamă, tot balastul muntelui nostru. Toate renunţările noastre sunt o negustorie pentru un bun mai înalt: pentru starea capabilă de a primi razele divine ale **harului** Duhului Sfânt. Duhul Sfânt, de data aceasta puternic, ca o suflare de vifor, este în stare să desăvârşească cele începute timid, de sărmana noastră fire.

Toată asceza este pentru mistică.

Deci, în locul găsirii istorice a lui Iisus noi avem deschisă întâlnirea spirituală mistică, întâlnire profund reală şi lăuntrică ce se răsfrânge uneori până-n afară, în simţurile şi înfăţişarea noastră.

Foarte mulţi contemporani ai lui Iisus n-au avut cu El decât o întâlnire exterioară, istorică. Doar Luca şi Cleopa Îl simţeau, arzându-le inima pe cale, dar fără să-L cunoască. O întâlnire profundă cu Iisus, care însă mai mult i-a speriat - cum ne arată aceasta icoanele - poate că au avut-o martorii „Schimbării la faţă". Deci nu suntem cu nimic mai dezavantajaţi faţă de aceia: Iisus este şi contemporanul nostru, ca veşnicia faţă de oricare cifră (clipă) a timpului.

Deci primii care L-au văzut pe Iisus în lumina dumnezeiască au fost Petru, Iacov şi Ioan. Ei au văzut primii cerul deschizându-se. Această revelaţie

le-a fost dată şi ca revelaţie propriu-zisă, dar şi ca o iconomie ce avea rostul să le susţină moralul ridicat în faţa celor ce aveau să se întâmple mai pe urmă, odată cu răstignirea. Că vederea luminii dumnezeieşti a avut şi rostul acesta (iconomia aceasta), ne stau mărturie însăşi cuvintele Mântuitorului, prin care-i leagă să nu spună vederea decât după ce va învia (Matei 17, 9).

Al doilea care a văzut cerurile deschizându-se a fost primul mucenic al creştinismului - Sfântul Arhidiacon Ştefan[48]. Suflet curat, tânăr, plin de Duh şi adevăr - curajul întruchipat - primul mucenic văzând cerul deschizându-se, dă curaj şi întărire coloanei de urmaşi ai mucenicilor. N-o fi străbătut el toată calea ascezei, dar a luat-o de-ndată pe calea cea mai scurtă, de care scrie pe urmă şi Pavel, a iubirii de oameni fără margini. Căci întru aşa măsură şi L-a însuşit pe Iisus, încât murind legii firii, împroşcat cu pietre, aceleaşi cuvinte ale Legii Duhului grăieşte - *„Doamne, iartă-le lor păcatul acesta!"* Iar aceasta n-o putea face decât un om sfinţit de iubire.

Al treilea pe care *„o lumină din cer l-a învăluit dintr-odată ca într-un fulger"*[49] a fost Saul, care păzea hainele celor ce se nevoiau cu uciderea lui Ştefan.

Saul era râvna Legii Vechi - o sinceritate de altfel apreciată şi convertită, pe drumul Damascului, la râvna pentru Legea Nouă, a lui Iisus.

Deschiderea aceasta a unui cer nou, cu o lumină

---

[48] Faptele Apostolilor 7, 5-6.
[49] Faptele Apostolilor 9, 3.

năprasnică, a pricinuit moartea omului vechi, a vechiului Saul, şi renaşterea Apostolului Pavel.

†

În veacul al XI-lea dăm de Sfântul Simeon Noul Teolog, care trăieşte toată transcendenţa luminii divine, după ce harul din ceruri, cum zice, înnoise sărmana sa fire.

Îl rugăm cu smerenie să ne înveţe:

„Luând pe umeri crucea, strânge-o cu putere,
Şi du până la sfârşit chinul încercărilor,
Sfâşierea durerilor şi primeşte cu bucurie
Piroanele întristărilor, ca pe o coroană a slavei,
Şi aruncat în fiecare zi în lăncile ocărilor,
Şi lovit cu pietrele tuturor necinstelor,
Vărsând lacrimi în loc de sânge
(Că totul izbuteşte plânsul de fiecare zi.) - Vei fi mucenic.
(Cuvântul 18)
Iar răbdând batjocuri şi palme cu bucurie
Părtaş al Dumnezeirii şi al Slavei Mele vei fi,
Iar de te vei arăta pe tine urma tuturora
Şi slugă şi rob, te voi arăta pe urmă
Primul între aceia toţi, precum am făgăduit.
De vei iubi pe duşmani şi pe cei ce te urăsc,
De te vei ruga din suflet pentru cei ce te necăjesc,
Şi le vei face bine după puterea ta,
Te-ai făcut adevărat, asemenea Tatălui tău Preaînalt.
Şi dobândind din acestea inimă curată,
În ea vei vedea pe Dumnezeu, pe Care nimeni nu L-a văzut vreodată. (Cuvântul 13)

Pe Acela a Cărui frumuseţe
Uluieşte toată gândirea, uimeşte toată inima,
Răneşte tot sufletul, înaripându-l spre iubire,
Unindu-l neîntrerupt cu Dumnezeu.
... Să nu-mi ziceţi că Dumnezeu nu e văzut de oameni,
Nu ziceţi că oamenii nu văd lumina dumnezeiască,
Sau că e cu neputinţă în vremea de acum.
Niciodată aceasta nu-i cu neputinţă, prieteni!
Ci e foarte cu putinţă celor ce voiesc,
Dar numai celor a căror viaţă le-a adus curăţirea de patimi
Şi le-a făcut curat ochiul cugetării. (Cuvântul 20).

Subliniem la acest loc concepţia integralistă despre om a Sfântului, realizată în trăirea mistică: inima curată, voinţa hotărâtă, viaţa curată de patimi şi ochiul cugetării curat.

Sfântul este un om perfect centrat cu firea: „Iar măsurile strălucirii sunt măsurile iubirii" (Cuvântul 27).

Ziditorul - ia aminte ce-ţi spun,
Îţi va trimite Duhul cel de la Dumnezeu,
Şi te va insufla, va locui şi se va sălăşlui fiinţial
Şi luminându-te şi umplându-te de strălucire,
Te va turna din nou întreg.
Stricăciosul îl va face nestricăcios şi va clădi iarăşi
Casa învechită, casa sufletului tău;
Şi va face cu totul nestricăcios şi trupul întreg,
Şi te va face pe tine dumnezeu după **dar**. (Cuvântul 34).

Ştiu că nu voi muri fiind înlăuntrul vieţii.
Şi având înlăuntrul meu, ţâşnind întreaga viaţă,
În inima mea este, dar în ceruri se află,
Aici şi acolo, la fel se vede lucind. (Cuvântul 6).
Strălucit-ai din ceruri până-n inima mea. (Cuvântul 31).
Ce cuvânt va tălmăci?
Ce limbă va spune?
Ce buze vor grăi cele ce se văd în mine
Petrecându-se, săvârşindu-se în toată ziua?
Căci chiar şi noaptea, chiar şi în întuneric
Văd pe Hristos deschizându-mi înfricoşător cerurile
Şi pe El pogorându-Se şi arătându-mi-Se
Împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, lumina întreit sfântă. (Cuvântul 32).
Dar iată şi misiunea:
Astfel făcându-mă Domnul, mă închise în corpul trupesc
Şi pogorându-mă-n lumea simţită m-a pus să trăiesc
Eu izbăvitul de beznă, cu cei ce mai sunt întunecaţi,
Care petrec în mocirlă şi în noapte adânc cufundaţi,
Ca să-i învăţ şi să-i fac să cunoască nemernica stare,
Lanţul cu care-s legaţi şi rănile cele amare.
Dându-mi poruncă, Stăpânul S-a dus (Cuvântul 1)."

Dacă am înţeles întrucâtva raţiunile Providenţei, când a deschis cerurile ca să-i întărească pe Apostoli în credinţă, pe mucenici în mărturisire, pe înzestraţii cu daruri în convertirea lor, aici în faţa Sfântului Simeon, „noul pelerin al transcendenţei", trebuie să

ne gândim la o explicaţie în funcţie de cele petrecute în veacul său, veacul al XI-lea. - Apariţia Sfântului, tocmai atunci când a avut loc ruptura Bisericilor, şi tocmai aşa, nu poate fi decât un răspuns magistral al Cerului la marea rană a istoriei: ruptura Bisericii de la mijlocul mileniilor.

Oamenii, petrecând în mocirlă de patimi şi-n noapte adânc scufundaţi, au rupt în veacul al XI-lea cămaşa lui Hristos: unitatea exterioară a Bisericii.

Oamenii se dezbinau de oameni şi se urau crunt, afurisindu-se, iar Cerul se unea cu omul încât uimea pe Sfânt:

„Iar ce-i mai înfricoşat decât toate: mi-a arătat cer nou

Şi S-a sălăşluit în mine Ziditorul tuturor.

De care nu s-a învrednicit nimeni din sfinţii de odinioară (Cuvântul13).

Deci când trufaşul Humbert îşi revărsă în scris ura pe Prestolul Bisericii Sfintei Sofia, din Constantinopol, în timpul Liturghiei (16 iulie 1054) şi ieşind, ca odinioară Iuda de la Cină, îşi scutură praful de pe picioare, spunând: *„Dumnezeu să vadă şi să judece"*, noi, gândindu-ne la oceanul luminii divine revărsat peste sfinţi veacuri de-a rândul, pe urmă putem să-i răspundem: *„Dumnezeu a văzut şi a judecat!"*

La o altă răscruce a destinelor, cerul se deschide Sfântului Serafim al Sarovului, în veacul al XIX-lea. Şi aşa de strălucitoare e revărsarea luminii Duhului Sfânt, încât, deodată cu rugăciunea în gând rostită de Sfânt, o vede şi un bogătaş oarecare, prieten cu

sfântul. Acesta o descrie - „ca o scăpărare de fulger, ca o lumină orbitoare, care se întinde pe întinsul a câtorva verste de jur-împrejur".

Aceste deschideri de cer, să ne fie deocamdată deschidere a ochilor.

Iubirea de vrăjmaşi

Cum voiţi să vă facă vouă oamenii, faceţi-le şi voi asemenea. (Luca 6, 31)

Evanghelia de astăzi deşi este dintre cele mai scurte, dar e printre cele mai grele: ea cuprinde iubirea de vrăjmaşi.

Simt că trebuie să mă rog de iertare, şi ştiţi de ce? Pentru că nu v-aţi pus problema desăvârşirii în casele voastre. Şi până nu ajunge omul să fie cu minte, până când nu izbuteşti să fii ca omul desăvârşit, până atunci nu eşti cum cere Dumnezeu.

Deci ascultaţi cuvântul Mântuitorului!

Dacă am asculta, îndărătnicii de noi, cuvântul Mântuitorului, n-ar trebui să vorbim de porunca desăvârşirii; cu alte cuvinte noi repetăm greşelile lui Adam. Înfruntăm pe Dumnezeu că ne-a dat un lucru imposibil.

Desăvârşirea şi iubirea nu sunt doar cuvinte evanghelice ci sunt porunci, cu împlinirea lor faţă de Dumnezeu. Stăm lângă Dumnezeu şi El e cu noi şi în noi, când luăm Sfânta Împărtăşanie cu vrednicie.

De aceea şi trebuie să fim cu luare aminte faţă de cele pomenite, nu trebuie să le neglijăm. Daţi-vă seama, dar să nu se descurajeze nimeni, că fiecare trebuie să dea seama de tot ceea ce face.

Am stat de vorbă cu un om şi m-a întrebat: Cum ajută Dumnezeu omului ca să ajungă la desăvârşire şi iubire, măsura Sa după ce o cunoaştem?

Aceste două porunci, desăvârşirea şi iubirea, atârnă de conducerea Providenţei; din toate împrejurările grele nu putem ieşi fără iubire.

Sunt mulţi care sunt răi şi plini de ură, dar şi de aceştia se cunoaşte că are grijă Dumnezeu, ca să ne împingă cu toţii la desăvârşire. Toţi au suferinţe, dar nici la doi inşi nu se întâmplă la fel, pentru că fiecărui om îi este dat să se desăvârşească. Dacă nu înţelegem ţesătura Providenţei, atunci nu putem înainta în desăvârşire. Iar dacă nu putem înainta pe calea desăvârşirii, atunci zicem că desăvârşirea e fictivă, e greşită, şi o dăm în urmă. Trebuie să vedem în desăvârşire cât e de mare iubirea faţă de vrăjmaşi (cât de departe merge iubirea de vrăjmaşi). Fără iubire nu ajungem la desăvârşire şi totodată iubind calci peste vrăjmaşi.

Din cauza **neînţelegerii**, puţini trăiesc laolaltă care nu se urăsc iar restul nu se înţeleg deloc. Trebuie să înlăturăm răutatea din noi, ca astfel să ajungem la iubirea cea adevărată, care ne desăvârşeşte. Nu-i vorbă, trebuie să întâmpinăm fel de fel de necazuri şi încercări, dar **nu trebuie să urâm pe nimeni, că ura şi duşmănia vin de la cel rău.**

Ura şi neînţelegerea duc pe calea iadului, care merge la iad sigur.

Tu, care trăieşti (ca) în iad de aici, de pe pământ, desigur ajungi în iad. Tu, ca să ajungi desăvârşit, trebuie să rişti în toate iar riscurile sunt o mulţime. Crucea te aşteaptă, iar semnul ei te întăreşte şi te ajută; aceasta n-o pot face decât oamenii hotărâţi şi aşa o să-i desăvârşească pe ei. Fricoşii nu vor intra în Împărăţia lui Dumnezeu. Că Dumnezeu S-a dat pe Sine pentru scăparea omului din iad, prin urmare există şi o Duminică a Învierii. Deci, până nu ne cheamă Dumnezeu prin diferite semne care să ne dezlege şi de frică nu putem intra în împărăţia lui Dumnezeu prin Cruce, pentru că, cu curajul nostru, ar însemna să cădem în păcat. De aceea am propus cuvântul a risca, că până când nu rişti nu ajungi la ţintă. Deşi nu putem merge singuri, mai ales dacă mergem din trufie. E aici o cumpănă rezemată de sufletul nostru. Proba desăvârşirii ne cere pur şi simplu strămutarea de aici, de pe pământ.

Iisus a semănat în noi îndemnul mântuirii noastre. Ce rost are aşezarea noastră în această lume când frământarea noastră (omenească) va aduna destule frământări. Dar Providenţa va aduce dezmierdări.

Omul e încercat de toate, neastâmpărul (sufletului vostru) este o dovadă că sunteţi pe „cale", că iată veniţi aici, aici în văgăuna aceasta. Aţi încercat toate bogăţiile şi plăcerile lumii. Dar din astea numai pe una o puteţi avea - crucea. Alţii au ştiinţa şi celelalte, şi totuşi acestea nu i-au adus nimănui fericirea. Iisus

îi îmbie pe oameni la iubirea cea desăvârşită.

Încercarea cea din urmă, cea a iubirii desăvârşite, pe care n-a încercat-o nimeni, e cea mai crezută. A iubi pe cel care vine să-ţi dea în cap, e o virtute - e o bogăţie (o bărbăţie) mucenicească. Însă este singura pe care se poate ţine desăvârşirea.

Iată de ce „crucea" e o mare taină şi se dezleagă numai celor ce iubesc suferinţa crucii. Iar care nu o cunosc şi o resping, resping iubirea şi nu sunt fără nici o vină... Iar cei ce primesc crucea, deci iubirea, aceştia sunt fiii celui Prea Înalt. Amin.

Părintele Arsenie
împreună cu unii credincioşi.

Cananeanca[50]

Cine era cananeanca? O femeie zdrobită de durerea ei, căci avea o fiică îndrăcită. O minte zdrobită de un singur gând: al durerii sale.

Durerea nu e un obiect sănătos de meditaţie. De **durere** trebuie să scapi, să o depăşeşti, să fii deasupra ei. Dar trebuie să vină cineva să te scoată din cercul tău chinuitor de îngust. Căci durerea ta te ia în vârtejul ei şi te închide dinspre toată lumea şi dinspre orice lume (te izolează faţă de orice). E parcă o prelungire a iadului după tine. Cu cât orizontul tău e mai îngust, sau mai îngustat de pătimirea ta, cu atât neliniştea ta e mai mare, şi poate să fie chiar mai mare ca a toată lumea.

Asta era starea sufletească a cananeencei.

Dar iată că trece Iisus pe lângă tragedia aceasta. Toate tragediile ţipă la Dumnezeu, ori rugându-L, ori hulindu-L. Iisus Se face că nu aude. *„Nu i-a răspuns ei nici un cuvânt"*. Dar L-au rugat ucenicii Lui s-o audă, că *„strigă în urma noastră"*. Iisus S-a făcut că nu-i ascultă nici pe ei. Dar în chip nevăzut atrăgea sufletul deznădăjduit al cananeencei la Sine şi *„ea venind I s-a închinat Lui, zicând: Doamne, ajută-mi!"*

Se afla sărmana femeie în îngustimea durerii ei.

---

50 Matei 15, 22-28.

I-a spus şi Iisus o îngustime tot atât de strâmtă ca şi a ei: *„Nu sunt trimis decât numai către oile cele pierdute ale casei lui Israel"* şi că: *„Nu se cade a lua pâinea fiilor şi a o da câinilor!"*. Cu alte cuvinte, Iisus îi punea în faţă păcatul ei, peste care o îmbia să treacă, şi iată că femeia aceasta a ieşit din îngustimea sa şi nu s-a smintit că-i asemănată cu câinii.

Atunci când ochiul ei a văzut mai mult, când s-a mutat din îngustimea durerii sale în bunătatea fără de margini a lui Dumnezeu, în clipa aceea s-a izbăvit.

Aşa a condus Dumnezeu minunea aceasta, că a tămăduit mama şi pentru tămăduirea ei s-a însănătoşit şi fiica ei de acasă. Şi S-a mirat Iisus, zicându-i: *„O, femeie, mare este credinţa ta; fie ţie precum voieşti"* şi adaugă Evanghelia: *„şi s-a tămăduit fiica ei în ceasul acela"*. Într-un cuvânt, au ieşit toţi din cercurile lor înguste la orizontul cel mai larg, care este liniştea dumnezeiască şi care tămăduieşte orice boală şi linişteşte orice vifor din suflet.

Dumnezeu S-a biruit de rugăciunea omului şi încă a unei femei neputincioase şi i-a adus firea în liniştea Sa, mai presus de sminteală şi de durere.

Să ne fie Iisus şi nouă asemenea.

Surzii şi muţii[51]

Iată ce lucruri deosebite se pot petrece deodată.

Sus, pe Muntele Taborului, lumina dumnezeiască răzbate dinlăuntrul lui Iisus în strălucire orbitoare, până şi în albul hainelor şi în azurul cerului.

Ochiul omenesc nu rabdă strălucirea soarelui, nicidecum să poată răbda strălucirea lui Dumnezeu. Petru, Iacob şi Ioan, de spaima Schimbării la Faţă a Mântuitorului, căzuseră la pământ ca nişte morţi. Totuşi, vederea luminii dumnezeieşti îi făcea fericiţi, încât se gândeau să facă trei colibe - pentru Iisus, Moise şi Ilie, martorii din cealaltă lume ai Dumnezeirii lui Iisus.

Jos, la poalele muntelui, un tată îndurerat îşi aducea dezastrul sufletesc al fiului său.

Mari şi curate bucurii ne fac copiii. Poate cele mai mari dintre bucuriile oamenilor. Dar tot copiii pot şi zdrobi cel mai tare inima părinţilor, când copiii nu sunt sănătoşi, când nu au sănătatea întreagă, când duc o viaţă rătăcită sau sfârşesc viaţa într-o fărădelege.

Pe vârful muntelui, lumina transcendenţei; la poalele muntelui, mizeria imanenţei[52], dezastrul

---

[51] Marcu 9, 17-29.

[52] Mizeria imanenţei - mizeria care lucrează şi persistă în

nefiinţei, caricatura existenţei, un suflet dărâmat în mizerie şi muţenie, un sistem nervos pradă epilepsiei.

Momente la poalele muntelui...

1. Cărturarii pricindu-se[53] cu Apostolii cu prilejul epilepticului. **Când nu pot oamenii nimic, ceva tot pot**: se iau la pricină. Neputinţa nu tace.

2. Iisus îi întreabă şi El.

3. Tatăl copilului prezintă bolnavul, diagnosticul; şi diagnosticul ucenicilor: neputinţa.

4. Iisus desăvârşeşte diagnosticul, mai întâi al ucenicilor, adăugând că mai mare rău decât suferinţa e lipsa de credinţă. În faţa acestui rău, Iisus mărturiseşte că Şi-a pierdut răbdarea.

5. Iisus ia informaţii despre copil, de la tatăl său, dar ia şi temperatura scăzută a credinţei acestuia.

6. *„De poţi crede, toate sunt cu putinţă celui ce crede"* (Marcu 9, 23).

7. Tatăl, surprins în slăbiciunea sa, se depăşeşte pe sine şi spune cuvinte minunate - *„Cred Doamne, ajută necredinţei mele"* (Marcu 9, 24).

8. După această mărturisire - şi a neputinţei omului şi a Dumnezeirii lui Iisus - are loc minunea.

Tânărul acela din Evanghelie era un bolnav declarat.

Dar sunt şi tineri surzi şi muţi dinspre Cuvântul

---

fiinţe într-un mod constant; **imanenţa** - starea celor care persistă şi lucrează în fiinţe în mod constant, (imanent - în opoziţie cu **tranzitoriu** sau **transcendent**).

[53] A se prici - a se certa.

lui Dumnezeu, crezându-se în părerea lor perfect sănătoşi.

- Surzi la sfatul părinţilor!
- Surzi la chemarea Bisericii!
- Surzi la glasul conştiinţei!

Pentru ei:

- Cerul este mut, nu le mai spune nimic.
- Viaţa este mută, n-are nici un ideal.
- Ei sunt muţi, nu mărturisesc decât pământul.

De la un aşa suflet, la un aşa trup se ajunge. Oare la sfârşitul lucrurilor se va găsi cineva să creadă puternic în Dumnezeu pentru tămăduirea lor?

Părintele Arsenie în minunata grădină a Mănăstirii Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus

Buna vestire

La plinirea vremii, trimis a fost de Dumnezeu Îngerul Gavriil într-un oraş din Galileia, Nazaret, către Fecioara Maria aducându-i vestea că din Duhul Sfânt şi din puterea Celui Preaînalt va concepe şi va naşte pe Mesia, Fiul lui Dumnezeu, pe Care Îl va chema Iisus.

Acestea sunt datele, simplu expuse de Evanghe-liştii Luca şi Matei.

Faptul acesta simplu cutremură însă legile firii. Nici Fecioara Maria n-a putut primi faptul fără o puternică întâmpinare critică, fără o puternică cutre-murare interioară. Iar cât despre Iosif, paznicul şi garantul Sfintei Fecioare, ştim că pe ascuns a vrut să o părăsească.

Naşterea lui Dumnezeu printre oameni era făgă-duită prin prooroci cu mii de ani în urmă. Isaia proorocul a spus lămurit că o Fecioară va naşte rămânând totuşi fecioară.

De n-am fi siguri de faptul petrecut, că Dumne-zeu S-a unit cu firea omenească în persoana lui Iisus, mai că nici n-am putea crede.

Această naştere a lui Dumnezeu, în făptura Sa, e de fapt o renaştere a omului, proces care a fost anun-țat, pregătit şi care s-a desăvârşit apoi în istorie. Aceasta înseamnă cuvintele „La plinirea vremii".

Ceea ce e greu de priceput e faptul acesta: - cum e cu putinţă ca „Tatăl omului" să Se facă „Fiul omului", Fiul fiului Său? Dar iată că S-a făcut. S-a făcut istoric şi de atunci se face şi tainic în toţi cei ce-L primesc pe Dumnezeu şi se nasc a doua oară.

Deci, când sufletul, prin făptura noastră întreagă, ajunge pe căile ostenelii (ascezei) şi ale iubirii la starea de „fecioară", are loc şi pentru noi, la plinirea vremii, naşterea lui Iisus în făptura noastră.

Dumnezeul nostru nu e un Dumnezeu care a părăsit lumea în seama legilor, iar El S-a retras în afara ei undeva. El nu e nici confundat cu natura, cu „marele tot", căci atunci cum s-ar putea naşte „totul" în parte. Dumnezeul nostru e o fiinţă mai presus de natură dar în legătură cu lumea, o energie activă creatoare, care transmite lumii ceea ce de fapt caută şi spre care neîncetat tinde: plenitudinea existenţei în unitatea universală. Această putere a Duhului Sfânt se uneşte (se împreunează) cu lumea şi vrea să nască din ea chipul viu al lui Dumnezeu.

Dar faptul istoric petrecut pe planul realităţii omeneşti, a zămislirii şi naşterii Fiului lui Dumnezeu în Fiul Omului, mai are şi alte semnificaţii.

Cu Iisus apare în lume o nouă generaţie de oameni, **neamul lui Iisus**, care nu se naşte numai după legile firii, ci peste ele se suprapune o naştere spirituală, duhovnicească, generaţia spirituală a lui Iisus.

Noul neam duhovnicesc, cel al lui Iisus, nu-i un neam care se naşte pe pământ, după legile lumii ani-

Buna Vestire taie hotarul dintre Sfinți și oamenii de nimic

male, un neam neîncetat ispitit de pofte inferioare.

„Desfacerea de odinioară a omului de Dumnezeu înseamnă pentru om pierderea integrităţii, pierderea chipului androgin, care constituie chipul său ceresc, pacificat de ispitele lăuntrice.

Hristos Se naşte din Fecioară ca să sfinţească din nou alcătuirea omenească femeiască şi să o unească principiului masculin, ca bărbatul cu femeia să devină androgini[54] cum a fost Iisus" (Bichner Hristern).

Teologul şi înţeleptul german are următoarea expresie minunată privitoare la noua stare de după păcat a neamului omenesc: - „Prin căderea de la curăţia originară, Fecioara, Înţelepciunea, i-a părăsit pe oameni şi s-a retras în cer". Dar odată cu venirea lui Iisus în firea omenească s-a coborât iarăşi Fecioara - veşnica înţelepciune - redându-i-se noul chip de viaţă în neamul duhovnicesc al lui Iisus, neamul cel creştinesc.

S-ar putea observa, continuând ideea aceasta, că precum odinioară Înţelepciunea, care în graiul Părinţilor semnifică Fecioria, s-a retras în cer, lăsând pe oameni să ajungă *„numai trup"* (Geneza 6, 3) şi deci să ajungă în potop, nu cumva şi noi netrăind noul stil de viaţă (după Hristos), să se retragă şi aceasta de la noi, iar neamul omenesc să se scufunde într-o nouă catastrofă.

Realităţile spirituale, numai trăirea le fixează în temeliile omului.

---

[54] Androgin - principiul feminin şi masculin se află unit într-o singură persoană.

Înţelepciunea este eterna Feciorie şi nu eternul feminin[55]. Cultul care îi este închinat e acela al Fecioarei şi nu al principiului feminin care provine din căderea în divinizare. Iată de ce cultul Înţelepciunii se confundă aproape cu Cultul Sfintei Fecioare Maria, Maica Domnului. În ea natura feminină devine fără prihană şi naşte prin Duh. Astfel se naşte noua generaţie omenească, generaţia lui Iisus, nemuritoare, biruitoare asupra neajunsului nesfârşit al naşterilor şi morţilor. Calea care duce la restabilirea chipului integral al omului se deschide prin Fecioara Maria şi prin zămislirea sa a Fiului lui Dumnezeu. Aceasta este calea fecioriei, a curăţiei, a neprihănirii, calea iubirii mistice.

Învăţătura şi cultul Fecioarei au fost întotdeauna aprofundate în creştinism; însă învăţătura despre căsătorie şi sfinţirea zămislirii n-au fost îndeajuns. Revelaţia sensului mistic şi pozitiv al iubirii dintre bărbat şi femeie aparţine problematicii conştiinţei creştine. Sensul mistic al iubirii, dogmatic, e nedezvoltat şi ceea ce găsim asupra acestui subiect la învăţătorii Bisericii e sărăcăcios şi neîndestulător. Creştinismul Părinţilor ne învaţă să câştigăm fecioria prin ascetism, dar nu ne descoperă nici unul sensul mistic al iubirii ca pe o cale ducând la feciorie, la restabilirea chipului integral al omului şi a vieţii veşnice.

Creştinismul are motiv să îndreptăţească şi să

[55] „Fecioară" în înţelesul duhovnicesc al cuvântului de curăţie originară, poate fi şi tânărul nu numai tânăra, şi bărbatul nu numai femeia.

sfinţească căsătoria şi familia omenirii păcătoase. El apără şi spiritualizează astfel viaţa generaţiilor decăzute (I Timotei 2,15), dar nu spune nimic asupra transfigurării sale, asupra venirii unui nou gen. Această transfigurare nu e pusă în lumină în creştinism ca multe altele. Sfinţirea maternităţii are un sens casnic, dar ea nu e o soluţie a problemei. Prăpastia care există între iubirea (senzuală), care naşte şi iubirea mistică, orientată spre veşnicie, creează o antinomie[56] pentru conştiinţa creştină.

Biserica învaţă că genul decăzut şi împărţit se transformă în Fecioara Maria în feciorie şi maternitate iluminată, primind într-însa Logosul lumii care se naşte de la Duhul.

Dar se pare că nici o deducţie n-a fost făcută în ceea ce priveşte căile pozitive de iluminare şi transfigurare a vechiului element de rasă al genurilor. Sensul religios şi pozitiv al iubirii ca legătură care-l uneşte însăşi ideii de om **ca fiinţă integrală**, nu e revelat clar. Aceasta rezultă din dezvoltarea nedeplină în creştinism a concepţiei antropologice. Iubirea ca şi atâtea alte lucruri ale vieţii creatoare a omului rămân neexplicate şi nesfinţite, afară de lege într-o oarecare privinţă, şi sortite unui tragic destin în lume. „Iubirea, prin natura sa, ocupă acelaşi loc cu mistica. Ea e spirituală şi nu poate fi asimilată organizării fizice şi trupeşti a vieţii omeneşti".

---

[56] Antinomie - contradicţie aparent insolubilă între două teze, legi sau principii, care se exclud reciproc şi care totuşi pot fi demonstrate, fiecare în parte, la fel de concludent.

Iubirea e legată ideii iniţiale de om. Nu avem o comparaţie a sensului religios al iubirii decât simbolic, ca legătură între Hristos şi Mireasa Sa - Biserica.

Buna Vestire ar trebui să însemne o ridicare reală, nu numai doctrinară, a căsătoriei la rangul de Taină şi deci cu roade capabile de Taină.

De importanţa care se dă ***naşterii de sus***, suprapunerii de Taină: Fiul lui Dumnezeu în Fiul Omului, atârnă neînchipuit de mult înălţarea sau josnicia la care este supusă viaţa. Iată, dacă o atitudine mişcă cerul spre pământ, o alta îl izgoneşte ca şi cum nu ar fi. **Buna Vestire taie hotarul dintre sfinţi şi oamenii de nimic.**

Biserica Mânăstirii Brâncoveanu, după restaurare (1927-1936)

Bucuriile lui Iisus[57]

Bucuriile lui **Iisus** au fost puţine. Tradiţia spune că adesea a fost văzut plângând, dar niciodată râzând. L-a bucurat credinţa neobişnuită a sutaşului din Capernaum. Cu Lazăr din Betania era prieten şi se bucura în compania lui. Se bucura ori de câte ori se scria în cer, în Cartea Vieţii, numele oamenilor. Acestea erau bucuriile mărturisite ale lui Iisus: că oamenii simpli, copiii, primesc Revelaţia. Tatăl îi face capabili de aceasta, împotriva aparenţelor lor smerite, spre ruşinarea înţelepţilor încrezuţi, care nu admit nici-o revelaţie, ci numai descoperirile minţii lor.

Bucuriile ucenicilor erau multe. Dintre acestea una era că le dăduse Iisus putere să calce peste şerpi şi peste scorpii şi peste toată puterea vrăjmaşului. Dar Iisus i-a înfrânat de la bucuria aceasta, arătându-le o altă bucurie mai mare: înscrierea lor în marea Carte a Vieţii.

Bucuria minunilor te poate pierde în slava deşartă[58]. Pe când în Cartea Vieţii te scriu mai ales faptele pe care le-ai făcut plângând.

Cu puterea de a izgoni duhurile îi cureţi pe alţii şi te poţi primejdui pe tine; pe când cu lacrimile te

[57] Luca 10, 19-21.

[58] Matei 7, 22-23.

curăţeşti pe tine şi îi foloseşti şi pe alţii.

Iisus n-a pus accentul pe minuni, ci pe cunoştinţa de Dumnezeu şi pe curăţia inimii; iar la acestea se ajunge de cele mai multe ori plângând.

Aceasta e pecetea veacului de acum pusă întărire lângă numele noastre din Cartea veacului viitor.

Poate că întrezărim întrucâtva cunoştinţa unuia din ucenicii Domnului, care ne dă sfatul paradoxal *„Bucuraţi-vă întru necazuri!"* (Sfântul Apostol Pavel). Trebuie că în răpirea în Rai a întrevăzut şi taina că bucuria întru necazuri scrie numele omului în Cartea Vieţii.

Acestea sunt, după Iisus, bucuriile legitime ale omului, care te fac om al veacului viitor; motivul bucuriei lui Iisus: omul care, deşi copil[59] sau poate tocmai de aceea, primea raţiunile paradoxurilor divine: - *„Bucuraţi-vă când vă vor urî pe voi oamenii şi vă vor prigoni şi vor lepăda numele vostru din pricina Fiului Omului"* (Luca 6, 22).

Când numele noastre sunt lepădate de oameni (Luca 6, 22) din pricina lui Iisus, acestea sunt culese şi scrise în Cartea Vieţii.

Dar Iisus mai avea o bucurie pe care n-a mărturisit-o niciodată, bucuria mare a mântuirii omului.

Bucuria că rostul întrupării Sale între oameni a fost împlinit, prinde oamenii.

---

59 *„Te slăvesc pe Tine, Părinte, Doamne al cerului şi al pământului, că ai ascuns acestea de cei înţelepţi şi pricepuţi şi le-ai descoperit pruncilor"* (Matei 11,25).

Tânărul bogat
(Mai multe puncte de vedere)

Tânărul bogat, un punct de vedere:

Auzise tânărul că există viaţă veşnică. El o dorea din pricina bogăţiei sale (lăuntrice) cu care a plecat de la Cel veşnic.

Tânărul întreabă, ce are de făcut pentru a dobândi veşnicia? Iar Iisus îi răspunde scurt: Poruncile!

Tânărul, vrând să atragă atenţia asupra sa, întreabă: *Care*? Şi apoi, la urmă, puţin îi pasă dacă minte: *„Toate acestea le-am împlinit din tinereţile mele"*. Şi nădăjduind o laudă, de aceea Îl întreabă iar pe Iisus: *„Ce îmi mai lipseşte?"*

Dar, în loc să primească o laudă înaintea poporului, primeşte o demarcare: zici că ai împlinit toate poruncile, deci şi porunca: *„să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi"*, atunci, iată, ai prilejul să o dovedeşti cu fapte: *„un lucru îţi mai lipseşte: vinde-ţi averile şi le dă săracilor, apoi vino de-Mi urmează Mie"* (Matei 19, 21-22; Marcu 10, 21).

La această întorsătură a lucrurilor, tânărul fariseu nu se aştepta. Averile sale nu erau adunate din iubirea de aproapele, ci din averea aproapelui. Pe urmă, averea, care nu era toată legitimă, cerea şi certificatul moral, recunoaşterea cinstei şi corectitudinii şi a toată slava deşartă, şi, din cauza aceasta, a

trebuit să renunţe ruşinat. Cu această lecţie *„a plecat întristat"*. Tristă bogăţie.

Pe urma întristării tânărului, Iisus arată marea piedică a lipirii inimii de bogăţie, cu care nu se poate intra în împărăţie. Ucenicii, auzind, întreabă înspăimântaţi: *„atunci, cine poate să se mântuiască?"*

„Ceea ce nu este cu putinţă la oameni, este cu putinţă la Dumnezeu". Şi Dumnezeu are multe posibilităţi de a dezlega inima bogaţilor de bogăţie.

Vinovăţia bogăţiei este că ţine inima omului bogat aici şi deformează omul, încât nu mai iubeşte pe oameni, ci se înarmează împotriva lor, că şi hoţii sunt oameni. Bogăţia măreşte inegalitatea dintre oameni, care naşte ura.

Atitudinea sufletului faţă de bogăţie trebuie să fie ca a unui administrator al bunurilor altuia. Noi suntem iconomi. Câtă vreme iconomisim averile după legea iubirii de oameni, Stăpânul averii ne-o menţine. Dar, dacă uzurpăm dreptul lui Dumnezeu şi punem altă lege în iconomia lumii, avuţia se ia de la noi sau se risipeşte. Cu orice altă lege decât cea a lui Dumnezeu avuţia se risipeşte.

În ceea ce priveşte avuţia, trebuie să fim cu aceasta ca şi când n-am avea-o. *„Cei ce se folosesc de lumea aceasta, să fie ca şi cum nu s-ar folosi de ea, că trece chipul lumii acesteia"* (I Corinteni 7, 31).

Lumea întreagă condusă după legi împotriva lui Dumnezeu tot la Dumnezeu ajunge, dar la Dumnezeu ca „sfârşit" al lumii.

Dacă tânărul a plecat întristat, cum va pleca

„stăpânul" lumii?

Tânărul bogat, al doilea punct de vedere:

Fiecare are nevoie de desăvârşire (dar nu fiecare este conştient că are nevoie); astfel având nevoie şi tânărul bogat s-a dus la Mântuitorul, ca să-L întrebe ce să facă ca să aibă viaţa veşnică[60].

Mântuitorul întâi *„i-a zis lui: De voieşti* ***să intri în viaţă****, păzeşte poruncile: Să nu ucizi, să nu curveşti, să nu furi, să nu mărturiseşti strâmb, să nu înşeli pe nimeni, cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta, să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi?"*

Iar el răspunzând a zis Lui: *Învăţătorule, toate acestea le-am păzit din copilăria mea. Ce-mi mai lipseşte?*

Iar Mântuitorul i-a zis: *Dacă voieşti să fii desăvârşit încă una îţi mai lipseşte: Mergi, vinde tot ce ai, şi le dă săracilor şi vei avea comoară în cer; şi luând crucea, vino şi urmează Mie.*

Iar el, întristându-se de cuvântul acesta, s-a dus mâhnit, pentru că avea multe bogăţii.

Şi Iisus a zis ucenicilor Săi: **Cât de greu vor intra întru împărăţia lui Dumnezeu cei ce au bogăţii**!

Iar ucenicii s-au înspăimântat de cuvintele Lui (că şi ei erau cu oarecare situaţie şi nu erau lipiţi pământului; unii dintre ei aveau casă, căruţe, alţii lucrători, pentru că erau meşteri, aşa că erau speriaţi). Dar Iisus, răspunzând iarăşi, le-a zis: Fiilor, cât de greu este să intre în Împărăţia lui Dumnezeu cei ce nădăjduiesc în bogăţiile lor!

---

[60] Matei 19, 16-26; Marcu 10, 17-25.

Mai lesne este a trece cămila prin urechile acului, decât bogatului să intre întru Împărăţia lui Dumnezeu.

Iar ei, mai mult se îngrozeau, zicând unul către altul: Şi cine poate să se mântuiască?

Şi căutând Iisus la dânşii, a zis: *„La oameni e cu neputinţă, dar nu la Dumnezeu. Că la Dumnezeu toate sunt cu putinţă. Ce este cu neputinţă la oameni este cu putinţă la Dumnezeu"*. (Marcu 10, 19-27; Matei 19, 16-25).

Aşa cum cerea Mântuitorul tânărului bogat să fie, aşa sunt călugării: sărăcie de bunăvoie. La mănăstire trebuie să meargă sănătoşii şi nu bolnavii, neputincioşii şi infirmii. Iar dacă se vor mai găsi şi din aceştia, asta numai de milă se întâmplă.

Prin urmare, bogăţia nu osândeşte şi nici sărăcia nu te mântuieşte. Depinde de fiecare cum o întrebuinţează.

Tânărul bogat, al treilea punct de vedere:

Sinceritatea acestui tânăr nu poate fi bănuită de făţărnicie de vreme ce a alergat şi a îngenunchiat înaintea Mântuitorului, şi L-a întrebat de „viaţa veşnică".

În mod obişnuit, făţărnicia nu cade în genunchi; iar dacă ar fi fost aşa de mare făţărnicia încât cu prefăcătorie să cadă şi în genunchi, altfel ar fi vorbit şi Iisus. Dar, după ce şi-a mărturisit tânărul buna lui creştere în Legea Domnului: *„Învăţătorule, toate acestea le-am păzit din tinereţile mele"*, atunci Iisus, căutând la el cu dragoste („căutând spre el, l-a iubit pe dân-

sul"[61]), i-a zis: *„Încă una îţi mai lipseşte: Mergi, vinde tot ce ai, şi le dă săracilor şi vei avea comoară în cer; iar apoi, luând crucea, vino şi urmează Mie"*. Era o chemare între cei 70 de ucenici.

„Dar el, întristându-se de cuvântul acesta, a plecat mâhnit, căci avea multe bogăţii" (Marcu 10, 21-22).

Iubirea lui Iisus ar fi trebuit să-l desfacă de câte avea, dar până la sfârşit tot l-au desfăcut cele de după Înviere.

Tânărul bogat, al patrulea punct de vedere.

Un tânăr frământat de întrebări, de cea mai mare întrebare: *Ce să fac să moştenesc viaţa veşnică?*

Auzise de „Proorocul". Se apropie de Mântuitorul cu cuviinţă, ca unul ce era de neam bun.

- *„Învăţătorule bune, ce să fac să moştenesc viaţa veşnică?"* Mântuitorul îi întrerupse întrebarea: *„Ce mă numeşti bun? - Singur Dumnezeu e bun"*. Ca şi cum ar fi vrut să-L corecteze de mai înainte de părerea ce o avea tânărul despre bunătate, sau poate chiar despre bunătatea sa. (Sunt oameni care se bat în piept că-s cinstiţi; aşa o fi, dar să nu creadă că cinstea e numai atâta câtă o au ei. Cinstea şi bunătatea câtă o avem noi e o măsură prea mică faţă de mărimea ei adevărată - cum sunt acestea numai la Dumnezeu). Iată cum îl ridică, dintr-o dată, la o înţelegere mai adevărată despre bunătate. Mântuitorul ştia sigur că tânărul nu-L cunoaşte, ci-L socoteşte numai ca pe un Prooroc în Israel.

---

[61] Biblia din 1914, Marcu 10, 21.

- *„Știi poruncile Legii?"* (Și i le spune Mântuitorul pe scurt: „Să nu ucizi, să nu curvești, să nu furi" și celelalte și începe cu poruncile ce l-ar primejdui mai mult - tânăr fiind). Deci, dacă vrei să intri în Viață, ține poruncile.

Tânărul, vrând să se îndrepteze pe sine (unii din Părinți spun: vrând să se laude înaintea Mântuitorului), mărturisește că toate acestea le-a păzit din tinerețile sale. E de crezut: familiile alese păzesc poruncile Legii. Totuși (în) tânărul acesta, deși împlinise poruncile, stăruia în el nemulțumirea cu sine însuși și cu omeneasca sa bunătate.

- *„Vrei să fii desăvârșit? Mergi, vinde-ți averile tale și le împarte săracilor și vei avea comoară în cer și apoi, luând crucea, vino și urmează Mie?"*[62]

La nimeni până aici n-a cerut Iisus să-și vândă averile! Tânărul voia mai mult decât întoarcerea în viață de pe urma împlinirii poruncilor.

„Vrei să fii desăvârșit?" Împlinește mai mult decât poruncile. Pe cuvântul acesta se întemeiază călugăria.

Deci, iată, această făgăduință dau călugării: că împlinesc mai mult decât poruncile; se făgăduiesc să împlinească **sfaturile**: al sărăciei, al vieții curate și al urmării Mântuitorului, ascultători făcându-se lui Dumnezeu și povățuitorilor lor.

Aici tânărul, luat oarecum pe neașteptate, nu și-a dat seama Cine îl cheamă și la ce îl cheamă. N-a adâncit răspunsul Mântuitorului și a plecat întristat.

---

[62] Marcu 10, 21.

Mântuitorul, dând din cap, l-a văzut că era lipit cu inima de bogăţie şi n-a cugetat destul de adânc. Şi le-a zis ucenicilor cuvântul acesta: „Cât de anevoie vor intra bogaţii în Împărăţia lui Dumnezeu", gândindu-Se la ispitele şi primejdiile bogăţiei.

Atunci au zis ucenicii: *„Doamne, dar cine poate să se mântuiască?"* Căci era credinţa la cei vechi că bogaţii se pot mântui mai uşor, ca unii ce au miei şi boi şi pot aduce jertfă, pe când cei săraci n-au de unde aduce jertfe.

„Ceea ce la oameni e cu neputinţă, e cu putinţă la Dumnezeu!" Jertfele oamenilor nu pot să-i mântuiască ci numai *jertfa de pe Cruce,* a Mântuitorului, ne este dată spre mântuire.

Înţelesul bogăţiei: Nu sărăcia te mântuieşte, nici bogăţia nu te osândeşte; precum nici bogăţia nu te mântuieşte, nici sărăcia nu te osândeşte, ci cum ai sufletul tău şi faţă de bogăţie şi faţă de sărăcie.

Eşti sărac şi zorit cu gândul după avere, iată că nu te mântuieşte sărăcia ta. Eşti bogat dar desfăcut cu inima de bogăţia ta, iată că nu te primejduieşte (nu te păgubeşte) bogăţia ta. Cum stai cu sufletul şi faţă de una şi faţă de alta, de la asta atârnă mântuirea sau osândirea ta.

Iată împăraţi care s-au mântuit: Sfântul Împărat Constantin şi maica Sa Elena, Împărăteasa Irina. Sfântul Ioan Gură de Aur era de neam înalt şi având bogăţie; Sfântul Vasile cel Mare avea bogăţie dar avea inima dezlipită de ea şi trăia ca şi cum n-ar fi avut-o. Sfântul Vasile a întemeiat din averea sa

primul spital.

Maica Domnului nu era o cerşetoare. Sfântul Marcu avea casa în Ierusalim. Pescarii aveau oameni angajaţi.

Mai departe ştim din Predania Bisericii[63], despre tânărul acela, că după răstignirea Mântuitorului şi după Înviere, când Iisus Şi-a dovedit Dumnezeirea Sa, după Înălţare şi după Pogorârea Duhului Sfânt, a auzit şi el despre toate acestea şi abia atunci şi-a dat seama cine era Cel cu care vorbise el şi nu L-a înţeles. Iar când a văzut uciderea lui Ştefan şi liniştea lui cerească, precum şi propovăduirea pe faţă şi fără nici o frică a Apostolilor, a venit acasă şi s-a mărturisit creştin, lepădându-se de toate, aşa cum îl sfătuise Iisus[64].

* * *

De observat că:

Viaţa creştină se poate duce la două nivele: unul, **al poruncilor** şi altul, **al sfaturilor evanghelice.**

Trăirea la nivelul poruncilor asigură mântuirea.

Trăirea la nivelul sfaturilor - asigură desăvârşirea.

Pentru ca să poţi urma pe Iisus la nivelul sfaturilor evanghelice se cer în permanenţă, de dimineaţa şi până seara (şi de seara până dimineaţa):

1. **lepădarea de sine**
2. **rugăciunea**
3. **postul**

---

[63] Sfânta Tradiţie.

[64] 25. 11. 1947; rezumat după Î. P. Sfinţitul Mitropolit Bălan.

În modul de viaţă strict ascetic aceste condiţii se concentrează în:

- votul sărăciei
- al feciorei
- al ascultării necondiţionate (de povăţuitorul în drept).

Se cer acestea pentru o simplificare a vieţii, ca să poţi fi de o treabă (de folos) **cauzei lui Dumnezeu în lume.** Dar tocmai pentru împlinirea acestui rost trebuie să avem ca neapărat necesară **însuşirea sufletească a smereniei.**

Cu aceste condiţii pricepute cât mai complet şi limpede posibil, iar pe de altă parte urmărite cu entuziasm în realizarea lor (fără slăbire din cauza greutăţilor pe care le ridică firea veche, lumea şi ispititorul), nevoitorul poate ajunge la măsuri dumnezeieşti de chip şi asemănare cu Iisus.

Toate aceste condiţii, explicate şi aplicate practic şi cu de-amănuntul, sub controlul unuia care a trecut prin nevoinţele acestea (a unui duhovnic experimentat) - deşi în linii generale toţi pricep despre ce e vorba - au ca scop de a da posibilitatea fiecărui creştin de a-şi verifica puterea şi neputinţele, de a-şi căuta cea mai bună integrare a vieţii sale în destinaţia sa.

Nu trebuie să ignorăm greutăţile şi barierele, în faţa cărora trebuie să ne oprim, dacă e cazul - chiar dacă fascinaţia „frumuseţii" tentează, ea trebuie ocolită sau „primită" cu prudenţă, mai ales dacă apare prea devreme.

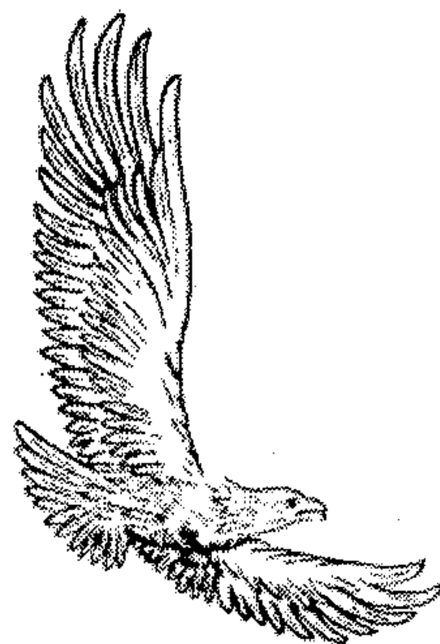
Cu privire la post şi înfrânare trebuie observat

mai întâi pe concret care sunt posibilităţile reale, în timp mai îndelungat, pentru că factorii ereditari ai fiecărui ins sunt diferiţi, şi abia la urmă să ne aranjăm totul. Strămutarea ordinii naturale a organismului şi a minţii care-l serveşte la acel nivel (de post şi înfrânare) este totuşi cu **risc**, cu salt în ordinea mai presus de fire a lucrurilor. (...).

Însăşi credinţa e un **risc** al raţiunii.

Ca adevăruri fundamentale ştim că: omul este fiul lui Dumnezeu şi că viaţa aceasta este capabilă de îndumnezeire, deoarece toţi creştinii avem pe Hristos cu noi, iar prin botez suntem îmbrăcaţi lăuntric în Hristos, Care face toată desăvârşirea noastră dincolo de marginile puterilor noastre.

Deci, pentru trăirea creştinismului la nivelul sfaturilor, a sporirii de la chip la asemănare, trebuie smerenie şi post şi să nu umbli de capul tău.

Gânduri greşite

Sunt multe. Dintre ele alegem numai două, despre care Dumnezeu spune că-s nebunie.

Deşi Dumnezeu opreşte cuvântul acesta, totuşi El le zice *„nebuni"* la două feluri de oameni: la cei ce zic *„că nu este Dumnezeu"* (Psalmul 13, 1; 52, 1) şi bogaţilor, cărora bogăţia şi stomacul le este tot dumnezeul lor.

Este cam una şi aceeaşi gândire greşită. Tăgăduirea oricărui rost sau destin al lumii şi al omului, care să fie mai presus de lumea aceasta şi de stomacul ei.

A tăgădui o conducere supremă a cerului şi a pământului e a propovădui întâmplarea - domnia haosului sau a anarhiei universale. Ori ceea ce se vede din ordinea lumii dovedeşte chiar că nu e aşa, ci contrariul. E aşa (haos şi anarhie) în mintea care gândeşte aşa.

Mintea care cugetă că nu este Dumnezeu, cade în propria sa sentinţă. Căci: a te lupta din toate puterile împotriva a ceva ce nu există, dovedeşte nebunia acestei lupte, nonsensul şi absurdul ei: al luptei şi al minţii care o conduce.

*

Al doilea *„nebun"*, e bogatul[65] care îngustează za-

---

[65] Luca 12, 16-21.

rea rosturilor lui pe pământ la dimensiunile stomacului, chiar dacă acest stomac ar înghiţi pământul tot.

Dar un atare bogat va căuta să convingă pe toată lumea că numai acesta este singurul scop al vieţii omului pe pământ. O asemenea concepţie, despre om şi destinele sale, e cu adevărat miezul nopţii minţii sale. El va sfârşi prin a se crede pe sine, el, „dumnezeul veacului acestuia"

Deci, într-o astfel de noapte a minţii, când va crede bogatul că „ţarina" sa - lumea - îl va face în sfârşit fericit, va fi răpit cu moartea din vârful bogăţiei sale şi îşi va pierde sufletul.

Dumnezeu nu îngăduie la nesfârşit îngustarea vederii omului numai la stomacul său, în care poate să încapă şi toată lumea, de vreme ce omul acesta e destinat spre alte zări şi rostul său e dobândirea Împărăţiei lui Dumnezeu, veşnicia şi îndumnezeirea prin Dar.

Evanghelia despre bogatul căruia i-a rodit ţarina

A.

I. La două feluri de oameni le-a zis Dumnezeu nebuni:

1. La cei ce zic că nu este Dumnezeu (Ps. 13, 1-2).

2. La bogaţii care nu se gândesc decât la stomacul lor.

II. Peste aceste două feluri de oameni aduce Dumnezeu îndreptări.

III. Se întâmplă, aproape întotdeauna, ca aceste două feluri de păcate, două feluri greşite de a gândi, să se găsească la una şi aceeaşi persoană, sau la una şi aceeaşi grămadă de oameni;

IV. Deci, când câştigă el toată lumea, îşi va pierde sufletul, iar cele adunate ale cui vor fi?

*

„Bogatul nu-i stăpân pe sine, şi cu toate că-i însufleţit, ţine la lucrurile neînsufleţite. N-are vreme să cugete din cauza alergărilor. Banii sunt un nemilos stăpân... Întreaga putere de a iubi este cotropită de acest lot de pământ, care dă porunci, care i-a înlocuit sufletul, care i-a smuls orice rămăşiţe de libertate. Cumplita soartă a bogatului stă în această îndoită absurditate: spre a avea putere de a porunci oamenilor a ajuns robul lucrurilor neînsufleţite, spre a

dobândi o parte mică de tot, a pierdut totul" (Papini - *Viaţa lui Iisus*).

Sfântul Ioan Gură de Aur, tâlcuind Epistola către Romani la Cuv. 14 zice: „Nu are Dumnezeu lucru mai cinstit şi mai de preţ decât pe un sărac, şi pe acesta l-a dat ţie, bogatule, ca să ai grijă de el".

Înţeleptul Isus Sirah scrie:

„Fii celor săraci ca un tată, şi vei fi ca Fiul Celui Preaînalt" (Isus Sirah 4, 10-11).

Aceştia, câtă vreme nu sunt aşa, nu se mântuiesc. De aceea mai clatină Dumnezeu bogăţia bogaţilor ca totuşi să se mai mântuiască unii dintre ei.

B.

I. Ce laudă Dumnezeu? Sigur că înţelepciunea, îmbogăţirea în Dumnezeu. Iar înţelepciunea lui Dumnezeu este Iisus Hristos.

II. Deci, unde şi cum Îl găsim pe Iisus Hristos?

Iisus este ascuns în poruncile Sale;

Iisus este ascuns în Sfintele Taine;

Iisus este în Sfânta Sa Biserică;

Pe Iisus Îl găsim în orice „Lazăr" al lumii;

Pe Iisus Îl găseşti în conştiinţa ta de creştin.

III. Şi când te gândeşti că aşa de puţine cunoştinţe au creştinii despre Iisus! Am primit şi răspunsul: că nu ştiu nimic despre Iisus!

Deci trebuie mai multă citire a Noului Testament!

Dar tâlcuirea fără greşeală o are numai Biserica.

Gânduri de Rusalii[66]

Unde mai sunt LIMBILE DE FOC?

Astăzi, la cincizeci de zile după Înviere, s-a întregit Revelaţia.

Astăzi s-a predicat oamenilor, pentru prima dată pe pământ, despre Sfânta Treime.

Duhul Sfânt, a treia Faţă a lui Dumnezeu, a venit din Cer: *„Fără veste, ca o suflare de vifor, şi a umplut toată casa unde şedeau ucenicii. Şi li s-au arătat, despărţindu-se, nişte limbi ca de foc, şi s-a lăsat câte una pe fiecare dintre ei. Atunci s-au umplut toţi de Duhul Sfânt"* (Fapte 2, 2-4).

Iar în casă erau Sfinţii Apostoli şi Maica Domnului - prima societate în Duhul Sfânt. Deci astăzi este ziua întemeierii Bisericii, societate care trăieşte în Duhul Sfânt sau societatea Duhului Sfânt cu oamenii.

Astăzi Duhul Sfânt unifică oamenii, neamurile. Biserica are în lume rolul unificării neamurilor. Prima Biserică a întemeiat-o deci Duhul Sfânt în Ierusalim şi şi-a luat imediat misiunea în lume.

Toate neamurile, care erau de faţă în Ierusalim, astăzi aud cuvântul lui Dumnezeu în limba lor, *„încât se mirau toţi şi se minunau"*

De ce se mirau şi se minunau?

---

[66] Fapte 2, 2-4

Iată câteva antecedente.

La început a fost o singură limbă între oameni şi se înţelegeau toţi, până la Turnul lui Babel. Zidirea din Babilon voia să fie o construcţie cu rol de legitimă apărare a oamenilor împotriva lui Dumnezeu, Care pentru fărădelegi îi prăpădise cu potopul. Iar Dumnezeu a pedepsit această „apărare" cu înmulţirea şi neînţelegerea limbilor.

Până în ziua de astăzi se aude ecoul acestei pedepse. Orice neînţelegere, învrăjbire şi confuzie se cheamă „babilonie" şi „marele Babilon" şi dă a se înţelege că din el lipseşte Dumnezeu sau a fost izgonit.

Astăzi, în ziua Cincizecimii, pedeapsa din Babilon încetează. Toate neamurile pământului, adunate în Ierusalim - Scriptura pomeneşte şaisprezece - astăzi se unifică într-o înţelegere de Dumnezeu, prin puterea şi lucrarea Sfântului Duh dată Sfinţilor Apostoli, dată primei Biserici.

Astăzi toate neamurile aud, în limba lor, despre singurul lucru care le mai poate uni laolaltă: despre existenţa unei „Societăţi" desăvârşite, a Sfintei Treimi.

Deci, marea societate a neamurilor e îndemnată să fie reflexul pământesc al acestei „Societăţi Cereşti", singura soluţie a ieşirii neamurilor din babilonie.

*

Dar ziua pogorârii Duhului Sfânt mai înseamnă şi ieşirea omului din omenesc şi frică, în dumnezeiesc şi senin dumnezeiesc.

Apostolii, deşi văzuseră, ba chiar şi ei făcuseră lucruri mai presus de fire, ei, care s-au încredinţat de

marea realitate a Învierii din morţi, încă mai plăteau tributul: tremurau din toate fibrele neputinţei omeneşti.

Duhul Sfânt, prin pogorârea Sa, a şters frica din fire.

Putere de sus şi limbi de foc s-au dat omului; de acum nu mai grăiau din ale lor ci din Duhul Sfânt. Aşa e firesc: Dumnezeu să grăiască omului despre Sine, din om.

Dar atunci omul ia foc şi lumină dumnezeiască.

Divina prezenţă strămută omul în fericirea - după care de altfel umblă - a supremei certitudini. Atunci nu mai e putere pe lume de care să se teamă, deşi el nu e o primejdie pentru nimeni.

Numai aşa se explică minunea că 12 oameni simpli, dar convinşi de evidenţa divină, au biruit Imperiul Roman, stârnind în el o revoluţie (o conflagraţie) fără arme, cum nu s-a mai văzut alta; au cutreierat până la marginile pământului, înfruntând toate riscurile vremii şi locurilor, câştigând credincioşi lui Dumnezeu nu numai prin viaţa şi cuvântul lor ci până şi prin moartea lor, ultimul dar şi cel mai puternic act de biruinţă a duhului (spiritului) asupra materialităţii lumii acesteia.

Iată ce comportament şi ce destin are omul îmbrăcat în Duhul Sfânt! Iată ce poate o limbă de foc a divinei prezenţe!

Unde mai sunt astăzi limbile de foc?...

Aceasta nu e o întrebare, ci o propunere pentru pogorârea Duhului Sfânt.

Există duhuri rele

Existența lor e afirmată de Iisus; şi-a însuşit-o Biserica şi s-au luptat împotriva duhurilor rele toți sfinții. Prin urmare, ele există în mod real, sunt ceata îngerilor căzuți în sfatul lui Lucifer, începătorul trufiei de a fi mai presus de Dumnezeu.

Ele nu sunt idei sau stări neobişnuite, sau stări de nervi, căci acestor păreri le punem precis întrebarea: Ce a intrat în turma de porci de a înnebunit toată şi s-a aruncat în mare? Au intrat oare, ideile, sentimentele sau vreo stare colectivă de nervi? Dacă admitem Noul Testament şi întreita mărturie a Evangheliştilor sinoptici, atunci trebuie să admitem că ele sunt ființe spirituale decăzute care antrenează decăderea.

Ca ființe spirituale intră fără piedică şi trec prin materia vie sau moartă a lumii văzute. Pot intra în oameni, şi încă legiuni de duhuri rele. „Odihna" lor, după cum zice Mântuitorul descriindu-i, nu şi-o găsesc în pustii, prin pietre, ci în inimile oamenilor de unde izvorăsc toate gândurile rele şi ucigaşe.

Duhul rău, odată intrat în om, se multiplică într-o adevărată proporție geometrică - devine „legiune". El expropriază umanitatea din om în favoarea bestiei din el; face din el o *caricatură,* un *monstru,* un *sub-om.*

Un suflet stăpânit de acest duh e ceva cu adevărat înfricoşător. El îşi pierde îndată libertatea şi puterile ei de creaţiune şi desăvârşire. Raţiunea i se întunecă, instinctele de conservare i se atrofiază, *„umblă gol şi doarme în morminte"*. Aşa se odihnesc duhurile rele, dărâmând zidirea lui Dumnezeu.

Se pot pune întrebări în legătură cu aceasta, ca de pildă: Cum de-i lasă Dumnezeu să-şi facă de cap?

La obârşie, ca făpturi spirituale ale lui Dumnezeu, ele nu s-au întunecat cu totul, dovadă că cunosc şi recunosc următoarele două lucruri:

1) Dumnezeirea lui Iisus: Demonii strigau şi ziceau *„Tu eşti Fiul lui Dumnezeu. Şi Iisus certându-i nu-i lăsa să vorbească fiindcă ştiau că El este Hristos"* (Luca 4, 41).

2) Pedepsirea lor: *„Au început să strige şi să zică: Ce este nouă şi Ţie, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuieşti?"* (Matei 8, 29). Ei ştiau că-i aşteaptă o pedeapsă; când îi scotea Iisus din „odihna" lor afară, lor li se părea că le-a venit judecata. Totuşi li se părea lor că nu e judecata aceea care-i aşteaptă, de vreme ce aceea nu e „aici" şi ca atare aceasta înainte de vreme încă era.

Măcar dacă aceste două lucruri le-ar şti şi oamenii!

- Cum intră diavolii în oameni?

1. Prin oricare din cele 7 păcate de moarte (de căpetenie). Întâi ca momeală de gând, pe urmă ca obsesie, apoi ca a doua natură pervertită.

2. Prin neîncetata lor pomenire.

3. Prin împărtăşania cu nevrednicie: furarea

Sfintei Împărtăşanii. Primul exemplu e Iuda, care avea obsesia vânzării lui Iisus (Luca 22, 3).

4. Ca pedeapsă pentru răutăţi. Sfântul Pavel a dat satanei pe trei inşi: Pe Imeneu şi Alexandru, pe care i-a dat satanei, ca să se înveţe să nu mai hulească; iar pe al treilea l-a dat satanei spre pieirea trupului (făcuse una mare!) ca sufletul să se mântuiască în ziua Domnului Iisus (I Timotei 1, 20; I Corinteni 5, 5).

- Cum ies diavolii din oameni?

1. Prin post şi rugăciune - cu socoteală şi blagoslovenie de la duhovnic.

2. Prin mărturisirea păcatelor cu căinţă la preotul duhovnic; deci prin pocăinţă - Taina Pocăinţei.

3. Crucea îi arde. *„Doamne, armă împotriva diavolului, Crucea Ta ai dat-o nouă"* (Molitfelnic). Şi orice suferinţă primită cu mulţumire, acelaşi rost îl are.

4. Smerenia, văpaie le este.

5. Pomenirea Preasfântului nume al lui Iisus: Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul! „Armă în cer şi pe pământ, mai tare ca Sfântul nume al lui Iisus, nu este" (Sfântul Ioan Scăraru).

Aceeaşi putere o are şi pomenirea Sfântului nume al Maicii Domnului.

6. Îngerul păzitor îi alungă (dar numai la rugăciunile noastre).

Ce sunt Sfinţii?[67]

Astăzi Biserica Ortodoxă îi pomeneşte pe toţi Sfinţii: trecuţi, prezenţi şi viitori. Această zi e închinată şi Sfinţilor ce vor avea să vină până la sfârşitul veacurilor.

Cine sunt Sfinţii? Sunt oameni ca şi noi, numai că aceştia au pus iubirea de Dumnezeu mai presus decât iubirea de tată, de mamă, de fiu, decât iubirea de patrie, decât iubirea de pământ, decât iubirea de lumea aceasta. Sfinţii, prin urmare, sunt oameni care au urmat întocmai pe Iisus, iubindu-L pe El mai presus decât acestea din viaţa asta.

Într-o zi am ascultat necazul unei mame: - fata era credincioasă până ce i-a murit soţul, după care s-a răzvrătit şi împotriva icoanelor. Adică Dumnezeu este bun numai cât îţi merge bine în lumea aceasta, dar când îţi vine vreun necaz, te întorci împotriva icoanelor, a Bisericii, a lui Dumnezeu. În cazul acesta, omul (femeia aceasta) a iubit ceva în lumea aceasta mai mult decât pe Dumnezeu. Şi Iisus a zis limpede: *„Cel ce iubeşte pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine." „Cel ce iubeşte pe fiu ori pe fiică mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine"* (Matei 10, 37).

---

[67] Matei 10, 37.

Şi mulţi Îl urmează pe Iisus până la muntele Fericirilor, dar foarte puţini Îl urmează până la Golgota, până pe Cruce. Până sub Cruce a străbătut numai iubirea Maicii Sale şi a ucenicului iubirii.

Acum ştiţi ce-s sfinţii - eroii iubirii divine!

Am avut o vreme din viaţa mea - căci şi viaţa mea se aseamănă cu a tuturor oamenilor - în care îmi era ruşine să pomenesc de „iubire," pentru că nu ştiam de iubirea divină, ci ştiam numai ce ştiu oamenii să iubească: părinţi, soţii, copii, casă, avuţie; iar alţii se întrec să iubească păcatele, mărirea deşartă, strălucirea, luxul. Şi pentru aceasta îmi era oarecum ruşine să pomenesc numele „iubire".

Orice altfel de iubire este păcat, afară de iubirea divină - adică de Dumnezeu şi de iubirea de oameni, pornind de la Dumnezeu.

Dacă Îl iubeşti pe Dumnezeu şi din cauza Lui îi iubeşti pe oameni atunci te sfinţeşti. Dacă iubeşti păcatele, te păcătoşeşti, ajungi să te îndrăceşti.

Puneţi acestea două: iubirea de Dumnezeu şi iubirea de păcat, ca două capete de scară pe care se suie şi coboară oamenii. Băgaţi de seamă, aceste două capete vă îmbie acum cu gândul de a vă sui de la iubirea de păcate la iubirea de Dumnezeu. Că mai mult va înflori viaţa ta dacă vei fi un erou al iubirii divine şi nu o victimă a iubirii păcătoase. Toţi aceştia care au strălucit sunt norul de martori de care pomeneşte Sfântul Apostol Pavel. Acest nor de martori a fost adus de Sfântul Apostol Pavel îndemnare ca: *„având atâta nor de martori pus împrejurul nostru, să*

lepădăm de pe noi toată povara şi păcatele ce ne impresoară atât de lesne, şi cu răbdare să ducem lupta ce ne stă înainte, având privirile aţintite la Iisus, începătorul şi împlinitorul credinţei" (Evrei 12, 1-2).

Căci n-ai a te lupta cu Evanghelia, ci cu păcatele tale, cu găurile din tine. Aceasta e lupta care ne stă înainte, având privirile la Iisus, Căpetenia şi împlinitorul credinţei.

A doua jumătate a cuvântului are a lămuri cuvintele la Evanghelia de azi, că toţi cei ce au făcut aşa li se par oamenilor că se leapădă de părinţi, de copii (şi se pare că pe aceştia i-ai şi lepădat - prin avorturi).

Şi zice Iisus: *„Nu este nimeni care să-şi fi lăsat casă sau fraţi, sau surori, sau mamă, sau tată, sau copii, sau ţarina pentru Mine şi pentru Evanghelie, şi să nu ia însutit - acum în vremea aceasta (de prigoniri) case şi fraţi şi surori şi mame şi copii şi ţarină, iar în veacul care va să vină, viaţa veşnică"* (Marcu 10, 29-30).

Aşa sunt şi alte locuri din Evanghelie pe care unii, însă, le tâlcuiesc în felul acesta: Vine cineva şi-mi spune: „Părinte, trebuie să-mi părăsesc soţul sau soţia, că vreau să urmez de acum pe Domnul!" - Dragă, tâlcuieşti pripit cuvintele acestea! Cuvintele acestea se potrivesc pentru alţii, pentru aceia care le-au lăsat înainte de a le lua, nu pentru dumneata. Dumneata te-ai legat de forma asta de viaţă prin căsătorie, dator eşti să te mântuieşti sub forma aceasta! Nu după ce te-ai fript în forma aceasta, fugi să scapi în cealaltă; e scăpare şi în căsătoria ta pe

care poate că ai ticăloşit-o, însă rabdă aici până ce ţi se vor şterge păcatele de pe conştiinţă, găurile conştiinţei.

Cuvântul se potriveşte pentru cei ce le-au lăsat înainte de a le lua. Aşa se tâlcuiesc cuvintele acestea şi atunci cuvântul se împlineşte întocmai.

Iată aici învăţătura pe care vreau să v-o împărtăşesc: Care este taina sfinţeniei şi dacă o putem primi toţi?

Măi fraţilor! Voi care vi se pare că n-aveţi valoare în faţa lui Dumnezeu, aveţi cât Îl iubiţi pe Dumnezeu; cu atât suiţi pe scara iubirii!

Să ştiţi că avem vremuri foarte bune de mântuire şi vai de aceia care sunt legaţi de lucrurile acestea trecătoare. (N-aţi auzit când s-au schimbat banii, unii s-au aruncat pe fereastră, alţii s-au sinucis...). Acestea sunt ale cezarului, iar el şi le cere. Astfel, fără să vrea el ajută mântuirea ta, că te ajută să te sui pe scară! Ia sileşte-te, că şi iubirea e silinţă[68]. Această iubire divină se îmbie (impune) creştinului şi cel ce o trăieşte, cel ce se ţine de acest cuvânt al lui Iisus, acela n-are nimic de pierdut în lumea aceasta, ci totul de câştigat. Să vă ajute Dumnezeu să urcaţi şi voi pe scara iubirii divine şi să fiţi şi voi în *„norul de martori"* de care pomeneşte Sfântul Apostol Pavel.

---

[68] De crezi în Dumnezeu Îl vei sluji împlinindu-I poruncile, slujindu-L Îl vei cunoaşte, şi cunoscându-L Îl vei iubi.

Sfânta Treime în om

Astăzi este praznicul Sfintei Treimi. Vă dați seama de la început că este un lucru foarte greu de priceput pentru puterile noastre de înțelegere. Dintru început a fost greu de priceput și de aceea s-au născut multe rătăciri cu privire la înțelegerea Sfintei Treimi, și aceasta pentru că de mici suntem obișnuiți să înțelegem persoana în legătură cu numărul (1, 2, 3...). Această greutate au încercat Sfinții Părinți să o ajute, folosind următoarea asemănare: uitați-vă la Soare - e unul și totuși întreit: lumină, căldură și Soare (globul solar). Învățătura despre Sfânta Treime e dogmă a Bisericii - învățătură fără tocmeală a Bisericii, că Dumnezeu e unul în ființă și întreit în persoane - și trebuie primită întocmai de toți credincioșii.

Pe Tatăl, zice Iisus, nimeni nu L-a văzut, fără numai Fiul. Pe Fiul L-am văzut, S-a făcut Om, S-a făcut persoană istorică. Pe Duhul Sfânt, iarăși, L-am priceput când S-a pogorât sub formă de limbi de foc, dând ucenicilor o limbă nouă. Și odată m-am întrebat: Unde mai sunt **„limbile de foc"**? Sunt, când le aprinde Dumnezeu în inima omului.

Despre rătăcirile care privesc înțelegerea Sfintei Treimi sunt multe de spus. Să luăm altă parte mai la îndemână și la trebuința noastră și anume: Ce ne trebuie nouă Sfânta Treime? Ce legătură are această

dogmă cu sufletul tău?

Ascultaţi: într-una din încheierile rugăciunilor pe care le zice preotul, e cuvântul: *„Că Sfânt eşti Dumnezeul nostru şi întru Sfinţi Te odihneşti."* Băgaţi de seamă, deci, că Dumnezeu Unul în fiinţă şi întreit în persoane, se odihneşte întru sfinţi! Ce înseamnă aceasta? Aceasta înseamnă că în păcătoşi Se chinuieşte! *„Că Sfânt eşti Dumnezeul nostru şi întru Sfinţi Te odihneşti..."* Ascultaţi, că nu vă grăim din cărţi şi peste puterile voastre de înţelegere. Uite, de aici, din uşile împărăteşti, numai noi preoţii vă grăim. Şi vă spunem că avem canonul să vă ascultăm necazurile. Iar când este unul mai curat, zicem: bine că mai este unul mai neticăloşit de păcate; şi atunci ne-am odihnit. Şi am simţit bucurie când a venit un creştin mai depărtat de păcate. Şi atunci ne-am odihnit. Şi aşa s-a întărit simţirea aceasta, că am căutat texte şi am găsit.

Dragii mei, în primele veacuri ale creştinismului toţi creştinii se numeau sfinţi pentru că zilnic se mărturiseau şi se împărtăşeau, şi se împărtăşeau de viaţa de dincolo, căci mărturisind pe Dumnezeu, ei plecau la treburile lor zilnice şi se trezeau arestaţi sau li se tăia capul pentru credinţa în Hristos! Întru aceştia se odihnea Dumnezeu. Despre aceasta vi s-ar putea ţine o predică morală. Trageţi-vă singuri înţelesurile din aceste cuvinte: *„Că Sfânt eşti Dumnezeul nostru şi întru Sfinţi Te odihneşti"*.

Băgaţi de seamă care plată o vreţi:

- Vreţi plata Duhului Sfânt? Odihniţi-L pe Dumnezeu întru voi! Cealaltă plată nu-i decât pedeapsă

şi pe asta nu o vreţi. Altă plată nu este.

*

Asta ar fi prima jumătate din cuvântul despre înţelegerea Sfintei Treimi: că Dumnezeu în Treime locuieşte în oameni asemenea soarelui, care este unul singur dar dă lumină, căldură şi este glob (soare). Şi că Dumnezeul acesta, în Treime, locuieşte întru oameni.

Ştiţi sau aţi auzit că mulţi Îl caută pe Dumnezeu în „ceruri" şi că ar vrea să meargă cu avionul la El, sau cu nişte gloanţe care ar trece prin nu ştiu ce straturi. Noi nu trebuie să-L înţelegem pe Dumnezeu în acest mod, adică stând undeva departe, în nu ştiu ce hăuri din lume. Dumnezeu nu locuieşte în depărtare, ci în inimile oamenilor. Împărăţia lui Dumnezeu nu este la cine ştie câte milioane de ani lumină depărtare, ci este înlăuntrul nostru. Împărăţia lui Dumnezeu e o împărăţie a conştiinţei împăcate cu toată lumea, o împărăţie a iubirii de Dumnezeu şi de oameni, în care se oglindeşte chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. Prin urmare, realizaţi în inimă această cunoştinţă a lui Dumnezeu, această conştiinţă curată!

Am găsit la unul din Sfinţii Părinţi cuvântul că însuşi Dumnezeu grăieşte din conştiinţa limpede a Sfinţilor, a slujitorilor Săi. Şi zice Sfântul, lărgind înţelesul, că Dumnezeu strigă voia Sa din conştiinţa Sfinţilor către confraţii lor, oamenii.

Acum aş vrea ca, de aici, să vă ridic puţin mintea la preţul pe care-l aveţi voi, să vă ridic mintea la valoarea pe care o aveţi îngropată în ţarina trupului

vostru, şi pe care, rogu-vă să o dezgropaţi şi s-o scoateţi la lumină, ca să faceţi lucrările lui Dumnezeu, ca să fiţi odihnă, nu muncitori, chinuitori (ai lui Dumnezeu).

Mereu am crezut în această valoare a omului, nu aceea pe care o vedem noi, cu ochii închişi, ci valoarea pe care ne-a dat-o însuşi Dumnezeu. Că omul care ştie aceasta altfel se poartă, altă nădejde are, merge mereu cu fruntea ridicată, nu cu fruntea plecată spre pământ. Cuvântul acesta se întemeiază pe următoarele trei texte: două ale lui Iisus şi unul al Sfântului Apostol Pavel:

1. *„Cel ce are poruncile Mele, şi le păzeşte pe ele, acela este care Mă iubeşte pe Mine; iar cel ce Mă iubeşte pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu şi-l voi iubi şi Eu şi Mă voi arăta lui... Dacă Mă iubeşte cineva, va păzi cuvântul Meu, şi Tatăl Meu îl va iubi pe el, şi vom veni la el şi locaş la dânsul vom face"* (Ioan 14, 21, 23). - E limpede.

În vremea veche se ştia foarte bine lucrul acesta. Drept aceea, ca să vă silesc să mă credeţi, vă tâlcuiesc două nume: Teofan şi Teofor - (care înseamnă) iubitor de Dumnezeu şi purtător de Dumnezeu. Prin urmare, iată la câtă cinste, la câtă valoare ne-a ridicat Iisus, descoperindu-ne voinţa Tatălui şi a Sa, de a locui în oameni. Şi ce ne cere Iisus în schimbul acestui favor? Nimic altceva decât a-I păzi poruncile Lui şi poruncile Lui nu sunt grele. E iubirea de Dumnezeu şi de oameni, de toţi oamenii, şi de cei ce te urăsc! Şi se poate. Întâi a putut Iisus. Veţi spune: Era Dumnezeu. Bine. Dar întâiul Ucenic era om, Sfântul Ştefan.

Ce a zis când îl omorau cu pietre? *„Iartă-le lor, Doamne, că nu ştiu ce fac!"* Se ruga de iertare ca Iisus.

Acestea-s cele două porunci ce trebuie să le sileşti... Da ce, iubirea e poruncă? Da, că orice poruncă e silinţă, la început, până te obişnuieşti, şi apoi din fire, fără silă, iubeşti pe Dumnezeu şi pe oameni. De aceea îi poruncă, fiindcă nu-i chiar uşoară. Şi atunci, până nu-i uşoară (până când îţi va deveni uşoară), stăruie în ea, până capeţi deprindere. Atunci să ştii că eşti locuit de Duhul lui Dumnezeu, eşti locuit de Fiul, Care se ascunde în poruncile Sale şi eşti locuit de Tatăl, al Cărui chip şi asemănare eşti.

2. Al doilea text al lui Iisus: în primul cuvânt e vorba de Fiul şi de Tatăl; şi vorbeşte şi de Duhul Sfânt; *„Luaţi Duh Sfânt, cărora veţi ierta păcatele, se vor ierta şi cărora le veţi ţine, ţinute vor fi"* (Ioan 20, 22-23).

Ştiţi ce se întâmplă cu oamenii? Să luăm de exemplu pe Sfinţii Apostoli: S-au bucurat cu Iisus, dar cu toate acestea când a venit ceasul încercării s-au temut. Erau fricoşi. Uite, ăsta-i omul! A înviat Iisus şi nu voiau să creadă, unii de bucurie, alţii de teamă. Abia în ziua Pogorârii Duhului Sfânt au deschis inimile pentru totdeauna. Din ceasul acela n-au mai stat cu uşile încuiate de teama nimănui.

Acum, fraţilor, controlaţi-vă ce duh este întru voi? Dacă vă e teamă să-L mărturisiţi pe Hristos, atunci sunteţi fricoşii din Apocalipsă. De aceea e trimis Duhul Sfânt, ca să ne tămăduiască de frică. Ştiţi cui îi este frică? Celui care are conştiinţa încărcată. Cum să ieşim din frică? - Dragii mei, folosiţi-vă de

cuvântul lui Iisus: *„Luaţi Duh Sfânt...”* Duhul Sfânt este cel care te curăţeşte pe tine atunci când ceri iertare, că pe nimeni n-a refuzat Dumnezeu dacă omul s-a smerit. Lucrul acesta se face în faţa preotului. Veniţi în faţa preotului şi (prin Taina Sfintei Spovedanii) cereţi iertare de păcate! De la Iisus avem acest Duh Sfânt, dar (noi, preoţii) nu putem ierta păcatele celor ce nu ne-o cer, celor ce nu vin la spovedanie. Nu putem ierta păcatele în absenţă; nu putem ierta păcatele prin poştă. Când ţi s-au iertat păcatele în chip legal, aşa cum e rânduiala Bisericii, atunci ai ieşit din frică.

Acum altceva:

Băgaţi de seamă că sunt două duhuri: Duhul lui Dumnezeu şi duhul satanei - duhul mândriei şi cel al părerii de sine, care te ridică împotriva lui Dumnezeu. Dacă omul nu bagă de seamă, se întâmplă ca şi cu o grădină - se umple de mărăcini, se umple de păcate. Şi atunci bietul om începe să se îmbolnăvească la suflet, la minte şi se apropie de doaga nebuniei. Aceasta-i „binefacerea” pe care ţi-o dau păcatele. Ştiţi că sunt şerpi care sug vacile, tot aşa şi păcatul e un fel de dulceaţă, dar pe urmă e venin şi otravă. Toate păcatele au ceva îndemnător în ele, şi pe urmă găseşti că-s otravă, că-s venin.

Măi, fraţilor, nu fiţi ca „vaca-şarpele”. Omul are minte şi dacă te tot duci după păcate, te întuneci la minte, slăbeşti dinspre Dumnezeu şi la necaz vine satana şi-ţi aruncă ştreangul de gât ca să te câştige total.

Biserica e oprită a se ruga pentru cei ce cu voia lor s-au dat satanei. Vedeţi, omul în prostia lui vrea să fie al „ăluia" şi zice: „să fiu al..., să mă ia... !" Şi satana se foloseşte de omul prost. Nu vă lăsaţi încărcaţi de păcate, că cu cât te laşi mai mult, cu atât te trezeşti mai neputincios la vreme de necaz. Şi atunci în loc să zici: „Doamne, ajută-mă!" îţi umblă prin cap gânduri să te omori, să te pierzi, să nu te mai poată scăpa (scoate) nici sfinţii lui Dumnezeu.

Asta-i prezenţa Duhului Sfânt. Ori de câte ori cerem iertare, Duhul lui Dumnezeu se roagă pentru mântuirea omului, Duhul care sălăşluieşte în noi de la Sfântul Botez. Această sălăşluire a Duhului Sfânt se **înnoieşte** cu fiecare Sfântă Împărtăşanie. De aceea creştinii primelor veacuri se împărtăşeau în fiecare zi şi **de aceea nici nu se temeau de prigoană.** La ei nu era frică. Până şi copiii erau mai curajoşi decât mulţi dintre oamenii mari de azi, cunoscând cuvântul unui copil când zicea: „Tată, nu te teme, că şi eu am să-L mărturisesc pe Iisus Hristos când mă fac mare".

Dacă veţi avea răbdare în necazuri, să ştiţi că veţi avea şi Duhul Sfânt. Dacă veţi avea şi puterea de a mulţumi în necazuri, atunci străluceşte Duhul Sfânt în voi şi să ştiţi că nu-i cu neputinţă.

Deci v-am tâlcuit cât de cât, ca să cunoaşteţi când aveţi Duhul Sfânt şi când aveţi celălalt duh. Iată cât de darnic e Dumnezeu, Unul în fiinţă şi întreit în persoane, cu oamenii.

3. Al treilea cuvânt e al Sfântului Pavel: *„Voi aţi primit Duhul înfierii, ca să nu mai fiţi robi, ci liberi". „Staţi*

deci tari în libertatea cu care Hristos ne-a făcut liberi şi nu vă prindeţi iarăşi în jugul robiei" (Galateni 5, 1).

Pe aceste trei texte şi pe cuvântul: *„Că Sfânt eşti Dumnezeul nostru şi întru Sfinţi Te odihneşti,"* s-au întemeiat poveţele pe care vi le-am dat şi vi le-aş da ca pe o stea în conştiinţa voastră, oglindă a Sfintei Treimi.

Despre moartea care dobândeşte Învierea

Aproape că nu aş putea spune când S-a smerit mai mult Dumnezeu înaintea omului: când S-a răstignit pe Cruce, sau când S-a pogorât din slava Sa şi S-a întrupat în biata fire omenească.

Făcându-Se om, Se face carne, cu toate înclinaţiile ei. Dar Iisus n-a ascultat de ele, de toate. Înclinarea senzuală a trebuit biruită ca să fie biruită şi de noi. Aceasta se petrece în viaţă prin neîncetata lepădare de sine, prin crucea noastră cea de fiecare zi, când abia rămân zile neumbrite de tristeţe şi desăvârşit se biruie prin moarte. Aşa se restabileşte temelia cea veche, firea cea nouă potrivnică firii strămoşeşti. Prin moartea pe cruce, trupul se purifică şi ajunge expresie şi mijloc direct al Duhului lui Dumnezeu, devine adevărat trup duhovnicesc - om înviat.

Tot aşa şi noi ne rugăm lui Dumnezeu să ne curăţească viaţa de întinăciune. El ne trimite câte o **răstignire în fiecare zi**, câte o săptămână a patimi-

lor, câte **o viaţă pe cruce**. Iar noi, în nepriceperea noastră, **neştiind** căile lui Dumnezeu, ne rugăm mai cu foc să ne scape de cruce. Iisus n-a făcut aşa. Deci nici noi să nu mai facem.

S-ar putea spune că Iisus S-a născut spre cruce. Toată viaţa Lui a fost pe cruce. Dar cea mai grea cruce: moartea, din care a izbucnit şi biruinţa cea mai mare asupra morţii şi păcatului: Învierea sau omorârea morţii. Cu moartea Sa cea de bunăvoie, a biruit şi pentru toţi oamenii de la începuturi şi până la sfârşitul omenirii şi reprezintă un exemplu pentru câştigarea mântuirii pentru toţi oamenii, până la sfârşitul lumii.

†

Cu Învierea lui Iisus avem chezăşia că vom învia şi noi, El fiind începutul vieţii noi întru toate. Altă mărturie a veşniciei noastre, mai tare ca aceasta, nu ne-a dat-o nimeni. Poate tocmai fiindcă e cea mai tare, uluieşte obişnuitul în care dormim şi poate tocmai de aceea nu îndrăznim să credem în învierea noastră. Iar fără aceasta credinţa noastră nu are sens şi nici scop în sine.

Creştinismul se întemeiază şi dăinuieşte pe Întemeietorul său, pe Învierea din morţi a Întemeietorului său, ultimul cuvânt de chemare.

Noi suntem cei care de obicei cădem din creştinism iar nu creştinismul. Noi cădem, iar nu Iisus! Dumnezeu nu cade. Însă căzând noi din creştinism ni se pare că a căzut creştinismul, ni se pare că a căzut altcineva, nu noi.

Moartea cu Învierea sunt foarte strâns legate dar multora li se pare că se isprăveşte totul cu mormântul. Creştinul îşi scrie însă pe crucea de la cap: *„Aştept învierea morţilor"*. Credinciosul nu se teme de moarte, fiindcă a desăvârşit-o Iisus. Iisus i-a schimbat sensul, încât moartea pentru credincios este ultimul botez, ultima curăţire a vieţii. Suntem în gândirea Sfântului Apostol Pavel spunând că botezul nostru prin care am intrat în creştinism se desăvârşeşte cu Botezul cu care a fost botezat Iisus şi că Sfânta noastră Împărtăşanie se împlineşte cu paharul pe care l-a băut Iisus.

Spre aceste sfârşituri: Botez şi Pahar - convingeri tari ca munţii - fireşte că trebuie nevoinţă, trebuie virtuţi.

Dar unde sfârşesc virtuţile şi nevoinţele? **Ele nu sunt scopuri în sine.** Nu urmărim virtuţile pentru ele însele, ci ele sunt mijloace pentru dobândirea adevărului. Şi Dumnezeu e adevărul!

Astfel înţelese virtuţile, cu acest rost urmărite, ele îl duc pe om până la moarte pentru Adevăr, ceea ce e Învierea. Că a-ţi primejdui viaţa pentru Adevăr, pentru Dumnezeu şi pentru oameni, nu poate fi moarte, chiar trecând prin ea, ci cu atât mai vârtos înviere şi bucuria învierii.

De ce nu ne temem noi creştinii de moarte? Pentru a da răspuns la această întrebare, mă folosesc de învăţăturile celui între sfinţi, Părintele nostru Maxim Mărturisitorul, despre răsturnarea rostului morţii. Sfântul ne învaţă că de unde înainte de răstignirea

lui Iisus moartea era o pedeapsă dată firii, după pogorârea lui Iisus în împărăţia morţii şi stricarea ei, Iisus i-a răpit pe toţi morţii care erau drepţii Vechiului Testament şi a întors moartea asupra ei însăşi, asupra păcatului şi nu mai mult asupra firii omului. Omul a fost renăscut în Iisus, iar morţii nu i s-a mai dat decât păcatul.

Primul dintre oameni care a fost sustras morţii a fost tâlharul de pe cruce, care a intrat în Împărăţia Vieţii veşnice - *„Astăzi vei fi cu Mine în rai!"* (Luca 23,43).

Cu stricarea împărăţiei morţii, cu deschiderea Împărăţiei Cerurilor, sensul morţii s-a schimbat dintr-o pedeapsă, într-o binefacere.

De acum moartea nu mai e o pedeapsă dată firii, ci o pedeapsă dată păcatului; iar la aceasta ne învoim cu toate puterile. De aceea nu ne temem de moarte. Dacă viaţa noastră a fost viaţa lui Iisus, şi moartea noastră va fi deosebită, căci zice Sfântul Pavel că toţi cei ce-L iubesc pe Iisus vor fi prigoniţi: *„Avem comoara aceasta în vase de lut, ca să se învedereze că puterea covârşitoare este a lui Dumnezeu şi nu din noi. În toate pătimind necaz, dar nu striviţi; lipsiţi fiind, dar nu deznădăjduindu-ne. Prigoniţi fiind, dar nu părăsiţi; doborâţi, dar nu nimiciţi; purtând totdeauna în trup omorârea lui Iisus, pentru ca viaţa lui Iisus să se arate în trupul nostru. Că pururea noi cei vii suntem daţi spre moarte pentru Iisus, ca viaţa lui Iisus să se arate în trupul nostru cel muritor"* (II Corinteni 7-11). Dar credinţa a fost superioară celor mai înfricoşate chinuri la care erau supuşi sfinţii. Chiar organic, chinurile de

moarte îngrozitoare se dovedeau neputincioase în faţa vieţii sfinţilor. Ei nu mureau în urma chinurilor când voiau cei ce îi chinuiau pe ei, ci când voia Dumnezeu. Aşa şi cu Iisus, că deşi chinurile prin care a trecut, omeneşte puteau să-L dea gata din viaţă, totuşi a supravieţuit tuturora şi a murit când a împlinit toate cuvintele grăite prin prooroci. Aşadar, la Iisus şi la sfinţi, de nenumărate ori vedem această superioritate a credinţei asupra morţii, când mucenicii supravieţuiau focului, strivirii între pietroaie, mutilărilor celor mai îngrozitoare, trebuind spre încetarea ruşinii prigonitorilor, să li se taie capetele cu sabia.

Tot şirul Sfinţilor Mucenici au biruit moartea căci i-au ştiut neputinţa şi nu au fugit de ea, când împrejurarea le-a îmbiat-o. Ei au biruit moartea cu moartea. Iată în ce înţeles primim moartea ca pe o eliberare, ca o ultimă spălare a vieţii, un câştig al morţii lui Iisus şi o arvună a Învierii Sale, premiza şi concluzia tuturor învierilor.

Iată câtă înviere e în crucea noastră de toate zilele, câtă înviere e în săptămâna patimilor noastre, care e viaţa aceasta toată. Iar de am fi vrednici şi de asemănarea cu Iisus, aceasta numai aşa se dovedeşte.

Deci, viaţa noastră în Hristos şi viaţa lui Hristos în noi ne duce de la chip la asemănare, de la început până la sfârşit, iar a trăi în Hristos, e a învia din morţi!

Slavă Învierii Tale Doamne, începătura învierii noastre!

Mânați mai la adânc[69]

Cu aceste cuvinte a sfârşit Iisus zdroaba de toată noaptea a unor pescari, întorcând-o într-o aşa bucurie, încât printr-însa au cunoscut că Iisus e Dumnezeu, adică Stăpânul mărilor şi al vietăţilor dintr-însa.

Oricine dintre noi poate că s-ar mulţumi numai cu atât: cu bucuria că Dumnezeu i-a ajutat la necaz, cu recunoştinţa pentru moment. Simon pescarul a mai făcut ceva: şi-a simţit toată nevrednicia sa de om în preajma lui Dumnezeu şi, neputând scăpa pe dată de simţământul nevredniciei, a spus o vorbă care poate fi şi potrivită şi nepotrivită: *„Ieşi de la mine, Doamne, că sunt om păcătos"* (Luca 5, 8).

Domnul, însă, nu numai că nu l-a ascultat să Se ducă de la el, ci l-a chemat la Sine printre primii ucenici. L-a chemat din marea peştilor, unde n-a avut necaz decât o noapte, în marea societăţii omeneşti, ca Apostol, pescar de oameni, unde „necazurile Evangheliei" ţin toată viaţa.

Ca pescar de oameni, ca vestitor al Evangheliei lui Dumnezeu, s-a îndoit de câteva ori în misiunea sa. - O dată când Iisus, după dorinţa sa, l-a chemat pe valuri; altă dată s-a lepădat de trei ori în curtea lui Pilat, iar ultima dată, văzând în Roma urgia

---

[69] Luca 5, 1-11.

prigoanei lui Nero, Cezarul, a fugit vrând să scape cu viaţă. Atunci, spune Predania Bisericii, Iisus i S-a arătat mergând spre cetate. Petru „pescarul", cum îl numeau creştinii de atunci, L-a întrebat: „Unde mergi, Doamne?" Şi a primit răspunsul: „Merg la Roma, să Mă răstignesc a doua oară!". Petru şi-a înţeles greşeala sa şi îndreptarea pe care i-a făcut-o Domnul. Întors la Dumnezeu iarăşi, la misiunea sa, la necazurile morţii pentru Evanghelie, pentru viaţă, sigur că după cuvântul pe care-l auzise odinioară „Mânaţi mai la adânc", a simţit din nou nevrednicia sa de om dar şi bucuria pe care i-a făcut-o Dumnezeu, bucurie care a covârşit necazurile firii cu adâncul rosturilor dumnezeieşti. Căci credincios fiind Domnului, în necazurile pline de bucurie ale Evangheliei, mult mai multă roadă a adus creştinătăţii moartea sa mucenicească pentru Iisus, decât dacă şi-ar fi cruţat viaţa pentru sine.

Iată ce rosturi au avut cuvintele lui Iisus: „Mânaţi mai la adânc", în viaţa şi în misiunea propovăduitorului Său, Petru, „Pescarul".

Ce învăţăminte putem desprinde noi din îndemnul Domnului: „*Mânaţi mai la adânc*?"

Ca în toată strădania noastră bună, să mânăm mai în adânc! Necazul, piedicile sau încercările sunt puse să le trecem iar nu ca să ne oprim sau să ne întoarcem păgubaşi.

Încercările de tot felul sunt binecuvântate de Dumnezeu şi trimise oamenilor, cu rostul ca prin intermediul lor să ne întâlnim cu El, căci de la El

primim putere neobişnuită, care întoarce necazul în bucurie.

Că întotdeauna, ori de câte ori ne întâlnim cu Dumnezeu în necazuri, toate sunt chemări de a-I fi mai aproape, de a-I fi ucenici, de a nu trece sub tăcere binefacerile Sale către noi. Că mare trebuinţă au oamenii, fraţii noştri, de mărturia noastră precum că în încercări e mai aproape Dumnezeu de noi, şi noi de Dumnezeu.

Să mânăm deci mai la adânc rosturile vieţii acesteia şi ale tuturor încercărilor ei, că sfârşitul lor e moartea păcatului şi întâlnirea nedespărţită cu Dumnezeu.

Că fără găsirea lui Dumnezeu în încercările vieţii, viaţa aceasta ar fi o noapte de zdroabă zadarnică, mai zadarnică decât aceea de odinioară a lui Petru, zis Simon Pescarul.

Nu pricepem viaţa fără Dumnezeu. Dar Îl pricepem pe Dumnezeu din necazurile vieţii - bune toate - şi din ele propovăduim pe Dumnezeu.

Şi propovăduiţi-L şi voi!

Evanghelia judecății

Judecata face parte din Evanghelie, adică din „vestea cea bună". Este desigur o zi înfricoşată, o zi a mâniei lui Dumnezeu, dar cu toate acestea este o zi dorită de creştinătate, pentru că este ziua adeveririi nădejdilor noastre ultime. Dar ca să vorbim de judecata lui Dumnezeu cu omul, e bine să lămurim, pe cât este cu putinţă şi pe scurt, câteva din nedumeririle omului despre Dumnezeu.

Omul stă la îndoială despre existenţa lui Dumnezeu pentru mai multe motive, dintre care le pomenim pe acestea:

1. - Că nu-L vede, deşi crede într-o mulţime de lucruri pe care nu le-a văzut, dar se sprijină pe cuvântul altuia pe care-l crede.

Dumnezeu poate fi văzut, dar trebuie împlinită o condiţie, trebuie „inimă curată" că scris este: *„Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu"* (Matei 5, 8).

2. Stă omul la îndoială pentru că nu vede imediat răsplata lui Dumnezeu, atât pentru bine, cât şi pentru rău. Cu alte cuvinte, omul vede nedreptate şi se sminteşte despre existenţa lui Dumnezeu, Care o îngăduie, Care are o răbdare mai mare ca a noastră, aşteptând întoarcerea. Zăbovim puţin asupra acestei nedumeriri cu următoarele lămuriri: dacă Dumne-

zeu ar răsplăti răul întotdeauna şi numaidecât ar însemna că ar fi un Dumnezeu fricos dinspre libertatea omului şi întinderea răului, sau că Dumnezeu ar mai avea pe cineva împotrivă cam tot aşa de tare şi S-ar teme de întinderea stăpânirii lui. Apoi Dumnezeu nu răsplăteşte întotdeauna şi numaidecât binele, pentru că atunci oamenii ar face binele nu numai din dragoste şi libertate, ci din interes. O atare răsplătire, iarăşi L-ar coborî şi pe Dumnezeu şi fapta bună. Însă, din când în când, Dumnezeu răsplăteşte imediat şi binele şi răul, deşi numai în parte, ca cei răi să se teamă şi să ştie că este o judecată care te ajunge. Răsplăteşte uneori binele imediat, ca dragostea oamenilor faţă de Dumnezeu să nu scadă.

3. Mai stă omul la îndoială despre existenţa lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu e necuprins cu mintea, aşa cum cuprindem ştiinţa sau altă îndeletnicire. Cu alte cuvinte, ca s-o spunem de-a dreptul, Dumnezeu nu poate fi dovedit cu mintea mărginită, nici că există, nici că nu există. O bucată de fier rece, bună şi ea la vreo treabă, nu-ţi poate dovedi existenţa focului, până când ea însăşi nu se va adăpa din foc încât să capete culoarea lui. Cam aşa e şi cu mintea omului. Când făptura lui va fi străbătută de credinţa în Dumnezeu, adică de o evidenţă şi de o siguranţă interioară mai puternică decât valoarea mărturiilor sau tăgăduirilor raţiunii, atunci făptura sa va fi lumină şi viaţa lui, minune între oameni. Căci nu există argument mai tare ca viaţa trăită, prin care Se stravede şi se slăveşte Dumnezeu, sau moartea de

martir, ca ultimă dovadă şi cea mai de seamă despre existenţa lui Dumnezeu şi a Împărăţiei Sale. De aceea nu cred într-o împărăţie a cerurilor care începe numai după moarte. Vom fi după moarte în împărăţia în care am trăit de aici sau pentru care chiar am murit.

Cu acestea ştiute, bine ar fi să fie trăite, ca să ne lămurim dinainte despre Evanghelia Judecăţii. Fireşte că ultimul argument despre existenţa lui Dumnezeu îl va da însuşi El, căci înainte de Judecată e Învie-rea cea de obşte: *„Iată, Eu voi deschide mormintele voastre şi vă voi scoate pe voi, poporul Meu, din mormânt ... Şi voi pune în voi Duhul Meu şi veţi învia, ... Numai astfel veţi cunoaşte că Eu sunt Domnul, Cel ce am zis şi am făcut acestea"* (Iezechiel 37, 12-14). Deci dacă oamenii n-au crezut în Dumnezeu când a înviat Iisus din mormânt şi cu El toţi drepţii Vechiului Testament, vor fi siliţi să creadă în existenţa lui Dumnezeu când vor vedea propria lor înviere din mormânt. Deci, ultimii zăbavnici a crede cu inima numai atunci vor crede, dar atunci va fi prea târziu. Pentru aceştia, da, ziua Învierii va fi şi ziua Judecăţii, că într-una încap amândouă. Şi e zi înfricoşată, ziua mâniei lui Dumnezeu. Evanghelia ar fi fost nedeplină fără descrierea acestei zile de apoi. Fără această zi în care se vor despărţi pentru totdeauna oile de capre. Fără această ultimă zi, Evanghelia n-ar fi avut nici un rost să fie descoperită oamenilor.

Iisus a făcut în mai multe rânduri rezumatul Scripturii şi al Evangheliei Sale, în cele două po-

runci: iubirea de Dumnezeu şi iubirea de aproapele. Iar cum Dumnezeu e adevărul şi iubirea de oameni şi mila, se împlineşte cuvântul Lui din Psalmi: *„Mila şi adevărul vor merge înaintea feţei Tale"* (Psalmul 88, 15). Trăirea şi propovăduirea acestora cere curaj. Deci din acestea vom fi întrebaţi, despre trăirea şi mărturisirea adevărului şi despre dovezile iubirii de oameni. Şi încă a unei iubiri largi, la măsuri dumnezeieşti, în care încape toată făptura, din care n-ai pe nimeni de scos afară sub nici un motiv. Cu alte cuvinte, ziua Judecăţii consfinţeşte pentru toată veşnicia una dintre cele două împărăţii în care ne-am trăit viaţa pământească: fie împărăţia iubirii feroce de sine însuşi, care te duce în vrajbă cu toată lumea, cu Dumnezeu şi cu tine însuţi, fie împărăţia iubirii în primul şi ultimul rând de alţii, de toţi oamenii indiferent cum sunt, şi a iubirii de Dumnezeu sau de Adevăr. Vei fi adică una din cele două:

- Sau ros de viermii poftelor tale neîngăduite, chinuit în cercul tău îngust, din care nu vei mai vedea pe nimeni, ars de răutatea ta absurdă, chinuit de necredinţa ta în Dumnezeu, furios, nebun de a nu mai putea face nimic, nici rău, nici bine, încât fiind atât de chinuit vei suferi nespus văzând suferinţa ta absurdă crescând fără sfârşit, o veşnicie întreagă;
- Sau fericit de vederea neîntreruptă a lui Dumnezeu şi de sporirea cunoaşterii Sale, izbăvit desăvârşit de toată infirmitatea şi absurditatea omenească.

Şi oare de ce n-ar putea Dumnezeu în mărinimia Lui, în mărimea desăvârşirii Sale, să-i ierte pe toţi,

pe păcătoşi şi pe diavoli şi să-i îmbrace iar în lumina dumnezeiască? Nu! Şi asta din mai multe motive! Pomenesc doar două: - unul care ar însemna suprimarea darului libertăţii voinţei care, după un filozof creştin modern, ar însemna însăşi suprimarea spiritului, ceea ce Dumnezeu nu o face; - al doilea motiv, că pedeapsa petrecerii în stare de iad a conştiinţei păcătoase, cu toată eternitatea sa, este o neasemănată pedeapsă mai mică, decât petrecerea forţată în lumina dumnezeiască. Aceasta ar fi pentru ei o urgie fără asemănare, în comparaţie cu chinurile absurdului sau ale preocupării cu nimicul. De aceea nu Se descoperă Dumnezeu ca Dumnezeu în lumina slavei Sale, fiindcă în clipa aceea ar sosi judecata, de la care încolo eşti sau osândit la starea de iad sau strămutat într-o fericire divină. Iar pentru o dreptate deplină, care să ni se facă fiecăruia, trebuie să vină toţi martorii şi pârâşii noştri şi să fim în acea zi şi convinşi de dreptatea dumnezeiască. Căci toate urmările rămase fără îndreptare, faptele noastre, gândurile, cărţile scrise, cuvintele, vin de faţă pentru noi sau împotriva noastră, precum au fost făcute: pentru noi şi împotriva oamenilor sau împotriva noastră şi în folosul oamenilor, astfel că au urmări nenumărate şi nemuritoare şi numai Taina Pocăinţei poate îndrepta ce-i de îndreptat din ele.

Deci, toate urmările rămase fără îndreptare vin de faţă, pentru noi, sau împotriva noastră, precum au fost făcute pentru noi şi împotriva oamenilor sau împotriva noastră şi în folosul omenirii.

Şi totuşi a mai rămas o întrebare tulburătoare. Omeneşte judecând, se poate ca atotbunătatea lui Dumnezeu să pedepsească omul pentru o viaţă greşită de 30, 40, 80... de ani, o veşnicie întreagă?

Da, dacă o viaţă întreagă de 30, 40, 80... de ani omul n-a avut nici măcar o clipă a recunoaşterii vinovăţiei sale, cum a avut tâlharul de pe cruce, şi a recunoaşterii iubirii lui Dumnezeu, o clipă, care tâlharului i-a câştigat împărăţia lui Dumnezeu pentru veşnicie.

Să lărgim puţin semnificaţia acestei clipe pe care dacă o ai, câştigi veşnicia lui Dumnezeu cu ea. Clipa învierii tale din păcat, din necunoştinţă, din superficialitate. Clipă care va întinde împărăţia lui Dumnezeu peste toate calendarele tale pământene, clipa întâlnirii tale cu Dumnezeu, cu persoana lui Iisus. Clipa găsirii lui Dumnezeu în tine.

†

Să lămurim minunea aceasta a convertirii tale reale. După Sfinţii Părinţi şi practica Bisericii ea are următoarele baze: Iisus se află ascuns în poruncile Sale şi se află acoperit şi real în Tainele Sale, în Sfintele Taine. Iar în noi, în alcătuirea cea duhovnicească a noastră, se află deodată cu Botezul şi cu celelalte două Taine însoţitoare. Iisus prin Taina Sfântului Botez a îmbrăcat lăuntric făptura noastră omenească. S-a născut pe Sine în noi şi aşteaptă până ajungem la priceperea noastră şi la momentul în care să ne decidem ce facem cu Iisus din noi. Îl băgăm în seamă, Îl punem în valoare, dezvoltând restul vieţii noastre

după viaţa Sa? Îl trăim pe El, sau facem urechea noastră surdă, şi-L ţinem întemniţat în noi, în bolniţa noastră, în mărăcinişul nostru, în golătatea noastră, în temniţă şi nu-L cercetăm, bolnav şi nu-L îngrijim, gol şi nu-L îmbrăcăm. Iată lămurită dreptatea judecăţii, pentru că L-am chinuit pe Dumnezeu în noi o viaţă întreagă şi am fugit de El pe toate cărările veacului. Aşa că, şi de am avea anii lui Matusalem[70], tot aşa am face. Deci e cu dreptate la Dumnezeu să ne judece pentru câţiva ani, o veşnicie întreagă.

Nu ne putem apăra, spunând că nu am avut vreme să luăm o decizie asupra comorii îngropate în ţarina făpturii noastre.

Dar, ca încheiere, să aducem cuvintele Sfântului Simeon Noul Teolog, unul dintre „noi" care a valorificat comoara din ţarina sa şi a luminat cu lumina dumnezeiască creştinătatea întreagă.

Iată cum grăieşte Sfântul Bisericii în *„Imnele Iubirii divine"*

„Tainele aceasta şi alte mai mari, mai adânci, vei cunoaşte,

Fiule, ascultă-mă: când flacăra în suflet se aprinde, se naşte,

Răul patimii alungă-l şi casa se face curată.

Focul se amestecă-n toată fiinţa, o străbate şi iată,

Printr-o unire nespusă, sufletul întreg străluceşte,

Raze şi flăcări în jur cu lumina şi el răspândeşte.

Cum? Nu, nu mai pot spune, dar una se fac,

---

70 „Toate zilele lui Matusalem, pe care le-a trăit, au fost nouă sute şaizeci şi nouă de ani şi apoi a murit". (Facerea 5, 27)

suflet şi Ziditor,
Cela ce ţine zidirea în palme şi-i Domn tuturor,
Sfânta Treime întreagă încape într-un suflet curat,
Tatăl şi Fiul şi Duhul - neacoperit, neapropiat,
Ei locuiesc înlăuntru, în suflet, şi nu-l pârjolesc!
Înţeles-ai ce adâncuri de taină în noi se împlinesc?
Omul, o mână de ţărână, poartă pe Domnul în sine,
Poartă întreg pe Acela, ce toate c-un deget le ţine.
Deci, pe Acela purtându-L în sine în Duh şi văzând
Marea-I frumuseţe, s-aprinde de dor după El şi arzând
Cum va putea suferi a dragostei flacără tare?
Cum nu-i vor curge din inimă lacrămi fierbinţi şi amare?
Cum va grăi povestind pe de-a rândul, minunile care
Se împlinesc înlăuntru, în el, şi bogata lucrare?
Cum să tacă atunci când e silit să vorbească?
Pentru că acum abia vede iadul în care-i menit să trăiască.
Nimeni nu-şi poate da seama în ce întuneric petrece,
În stricăciune şi-n moarte, în necunoştinţa cea rece,
Dacă nu vine, la vreme, din ceruri scânteia divină
Ce-n suflet s-aprinde şi arde cereasca lumină,
Cad legăturile grele, pui mâna pe răni şi deodată
Rănile pier şi se-nchid şi se şterge orice urmă de tină,
Iar din semnele rănilor curg străluciri de lumină.
Trupul întreg e o minune, se umple de slavă cerească,
Din murdăria mocirlei curat şi din lanţ slobozit,
Cu dumnezeiasca lumină de tot învăluit.

Mă îmbrăţişează Stăpânul a toate şi-mi dă sărutare
Şi spre o mare lumină mă duce de-a-notul, pe care
Nici îngerii n-o pot tălmăci. Minunată lucrare!
Căci ajungând în lumină, minuni şi mai mari mi se-arată,
Domnul îmi dă să înţeleg cu de-a rândul lucrarea Lui toată,
Cum înnoieşte cu harul din ceruri sărmana mea fire.
Din stricăciune m-a scos, investit cu nemurirea;
M-a despărţit de-ale lumii şi haină mi-a dat luminoasă
Şi încălţăminte mi-a dat şi cunună în veci nestricăcioasă.
M-a înstrăinat de-ale lumii, făcându-mă nepipăit
Şi nevăzut m-a făcut, cu firea celor nevăzute unit.
Şi-am înţeles cu uimire, că eu, cel închis în făptură
Port pe Acela, Care-i afară de toate, fără măsură.
Iată, priveşte şi vezi deosebirea cea mare,
Că sunt om după fire, dar dumnezeu după har."

Iată o culme a sfinţeniei, vie şi nemincinoasă tâlcuire a unui alt loc greu de înţeles despre judecată.

„Amin, amin, grăiesc vouă, cine ascultă cuvintele Mele şi crede Celui ce M-a trimis pe Mine, are viaţă veşnică şi la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte în viaţă" (Ioan 5, 24). Deci, fără această mutare, din moarte la viaţă, cădem sub judecată. Mulţi se vor mântui şi sub judecată, dar aşa *„ca prin foc"* cum zice Sfântul Apostol Pavel. Cu acestea se lămureşte o mare poruncă a lui Iisus, dată Apostolilor şi nouă preoţilor, urmaşi ai lor de peste veacuri, când ne-a

spus *„Vindecaţi pe cei bolnavi, înviaţi pe cei morţi, curăţiţi pe cei leproşi, pe demoni scoateţi-i; în dar aţi luat, în dar să daţi!"* (Matei 10, 8). E prima înviere, încă din viaţa aceasta, peste care moartea cea de-a doua nu mai are nici-o putere. În ziua judecăţii vom fi martori unii altora despre cele înţelese astăzi. E cuvântul lui Dumnezeu ce-şi îmbie viaţa. Lui I se cuvin slava, viaţa şi veşnicia noastră. Amin.

CUPRINS

Chilia Părintelui Arsenie Boca
(la cca. 1700 m în Munţii Făgăraş)

DISTRIBUIREA SE FACE NUMAI PRIN:
"PELERINUL" - IAŞI
Stradela Grădinari 39; Bl. B2; Sc. B; Et. 3; Ap. 3
Tel.: 0744.91.50.69